

ZAKŁAD OCHRONY ŚRODOWISKA

DECYBEL

58-500 JELENIA GÓRA ul. WOLNOŚCI 150.
tel/fax. 0-75 64 32 099; tel. 75 75 260 82;
e-mail: decybel@neostrada.pl

ISO 9001:2009

Program Ochrony Środowiska Gminy Stara Kamienica

na lata 2010÷2013 z perspektywą do roku 2018

Przyjęty Uchwałą NrRady Gminy Stara Kamienica

z dnia

Zespół autorski:

- ✓ Mariusz Szalej
- ✓ Andrzej Kurpiewski
- ✓ Małgorzata Czcińska-Wydra
- ✓ Katarzyna Pietrzykowaska
- ✓ Kamil Nieśmiała

Nadzór merytoryczny:

Urząd Gminy w Starej Kamienicy

Sygnatura projektu: R-22/2010

Spis treści

1. WSTĘP	6
1.1. Cel opracowania	6
1.2. Podstawy prawne opracowania	6
1.3. Uwarunkowania w zakresie ochrony środowiska wynikające z innych dokumentów	9
1.3.1. Polityka ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do 2016 roku	9
1.3.2. Program ochrony środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2008÷2015 – projekt dokumentu	10
1.3.3. Program edukacji ekologicznej dla Dolnego Śląska	10
1.3.4. Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego	11
1.3.5. Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Stara Kamienica	11
1.3.6. Wieloletni plan inwestycyjny gminy Stara Kamienica	12
2. OCENA DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY STARA KAMIENICA	12
2.1. Ocena realizacji dotychczasowego programu ochrony środowiska gminy Stara Kamienica.....	12
2.2. Gminne limity racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych i poprawy stanu środowiska	18
3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY STARA KAMIENICA	19
3.1. Położenie geograficzne	19
3.2. Charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy	25
4. SYNTETYCZNA OCENA STANU ŚRODOWISKA	26
4.1. Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna	26
4.2. Surowce mineralne	27
4.3. Charakterystyka klimatyczna	28
5. STAN ŚRODOWISKA I INFRASTRUKTURY ZWIĄZANEJ Z JEGO OCHRONĄ	28
5.1. Środowisko faunistyczne i florystyczne na terenie gminy Stara Kamienica.	28
5.2. Tereny i obiekty prawem chronione	29
5.2.1. Park Krajobrazowy Doliny Bobru	30
5.2.2. Obszar Natura 2000	31
5.2.3. Obszar Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie.....	36
5.2.4. Strefa ochrony Uzdrowiska „Cieplice Zdrój”	36
5.2.5. Rezerwat Przyrody „Krokusy” w Górzycu	37
5.3. Lasy	37
5.4. Wody powierzchniowe.....	38
5.5. Wody podziemne.....	39
6. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ PRZYRODY NA TERENIE GMINY STARA KAMIENICA	39
6.1. Inwentaryzacja przyrodnicza gminy wymaga uaktualnienia.....	39
6.2. Brak pełnego rozpoznania systemu przyrodniczego gminy.	40
6.3. Brak ochrony prawnej wielu cennych drzew / obiektów przyrodniczych	40
6.4. Przyrodniczo cenne tereny nie są objęte ochroną prawną.....	40

6.5. Gospodarka wodno – ściekowa	40
6.5.1. Gospodarka wodna	40
6.5.2. Gospodarka ściekowa	42
6.6. Stan czystości powietrza.....	43
6.6.1. Emisje zanieczyszczeń do powietrza	43
6.6.2. Energia wiatru	47
6.6.3. Energia wodna	47
6.6.4. Energia biomasy	48
6.6.5. Energia słoneczna	48
6.6.6. Energia geotermalna	48
6.7. Ochrona powierzchni ziemi	49
6.7.1. Presja zabudowy na tereny otwarte.....	49
6.7.2. Rekultywacja terenów pozostałych po eksploatacji i przeróbce rud uranu	49
6.7.3. Ochrona gleb	49
6.7.4. Gospodarka odpadami komunalnymi	49
6.8. Klimat akustyczny	51
6.8.1. Aktualizacja badań hałasu przy drogach na terenie gminy Stara Kamienica.....	52
6.8.2. Ograniczanie uciążliwości hałasów drogowych.....	52
6.9. Promieniowanie elektromagnetyczne	52
6.10. Poważne awarie i zagrożenia naturalne.....	55
6.10.1. Ryzyko powstania poważnych awarii.....	56
6.10.2. Zagrożenia powodziowe	57
6.10.3. Identyfikacja problemów związanych z zapobieganiem poważnym awariom i powodziom.....	58
7. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DO ROKU 2018	59
7.1. Wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska.....	59
7.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego oraz racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi.....	60
7.3. Podnoszenie jakości poszczególnych ekokomponentów.....	60
7.4. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.	61
7.5. Ochrona klimatu.....	61
8. CELE I ZADANIA O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM	61
8.1. Koordynacja działań na rzecz ochrony środowiska.....	61
8.2. Współpraca przygraniczna	64
8.3. Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska	64
8.4. Zadania własne z zakresu rozwiązań systemowych	65
9. PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	65
9.1. Cele i kierunki działań	67
9.2. Zadania własne z zakresu edukacji ekologicznej i komunikacji społecznej	67
10. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY	69
10.1. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu.....	69
10.1.1. Cele i kierunki działań	69
10.1.2. Zadania własne z zakresu ochrony bioróżnorodności.....	69
10.1.3. Kierunki działań na lata 2014-2018	70
10.2. Ochrona lasów	71
10.2.1. Cele i kierunki działań	71

10.2.2.	Zadania własne z zakresu ochrony lasów i terenów zielonych.....	71
10.2.3.	Kierunki działań na lata 2014-2018	71
10.3.	Ochrona powierzchni ziemi i gleby	71
10.3.1.	Cele i kierunki działań	71
10.3.2.	Zadania własne z zakresu ochrony powierzchni ziemi.....	72
10.3.3.	Kierunki działań na lata 2014-2018	73
10.4.	Ochrona zasobów naturalnych, kopalin i wód podziemnych.....	73
10.4.1.	Cele i kierunki działań	73
10.4.2.	Zadania własne w zakresie ochrony zasobów naturalnych, kopalin i wód podziemnych.....	73
10.4.3.	Kierunki działań na lata 2014-2018	73
11.	POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	74
11.1.	Jakość wód i stosunki wodne	74
11.1.1.	Cele i kierunki działań	74
11.1.2.	Zadania własne z zakresu ochrony wód.....	74
11.1.3.	Kierunki działań na lata 2014-2018	75
11.2.	Ochrona przed hałasem	75
11.2.1.	Cele i kierunki działań	76
11.2.2.	Zadania własne z zakresu kształtowania klimatu akustycznego CEL OPERACYJNY NR H1	76
11.2.3.	Kierunki działań na lata 2014-2018	77
11.3.	Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem.....	77
11.3.1.	Cele i kierunki działań	77
11.3.2.	Kierunki działań na lata 2014-2018	79
11.4.	Ochrona klimatu	79
11.4.1.	Cele i kierunki działań	79
11.5.	Gospodarka odpadami.....	81
11.6.	Promieniowanie elektromagnetyczne.....	81
11.6.1.	Cele i kierunki działań	81
11.6.2.	Zadania własne w zakresie eliminacji negatywnych oddziaływań pól elektromagnetycznych.....	82
11.7.	Promieniowanie jonizujące	82
11.7.1.	Cele i kierunki działań	82
11.7.2.	Zadania własne w zakresie bezpieczeństwa jądrowego.....	82
11.7.3.	Zadania koordynowane przez gminę w zakresie bezpieczeństwa jądrowego. 82	
11.7.4.	Kierunki działań na lata 2014-2018	83
11.8.	Poważne awarie i zagrożenia naturalne.....	83
11.8.1.	Cele i kierunki działań	83
11.8.2.	Zadania własne w zakresie zapobiegania poważnym awariom.	84
11.8.3.	Zadania koordynowane przez gminę w zakresie bezpieczeństwa powodziowego.....	85
11.8.4.	Kierunki działań na lata 2014-2018	85
12.	ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, WODY ENERGII	85
13.	HARMONOGRAM WŁASNYCH ZADAŃ PROEKOLOGICZNYCH I NAKŁADY NA REALIZACJĘ PROGRAMU	87
14.	UWARUNKOWANIA EKONOMICZNE	88
14.1.	Nakłady na realizację zadań ochrony środowiska w latach 2010÷2013	88

14.2.	Analiza budżetu gminy pod kątem finansowania zadań sprzyjających ochronie środowiska	88
14.3.	Pozyskiwanie środków finansowych.....	88
15.	MONITORING PROGRAMU I ŚRODOWISKA	92
16.	SPIS WYKORZYSTANYCH PUBLIKACJI I DOKUMENTÓW	96

1. WSTĘP

1.1. Cel opracowania

Celem pracy jest aktualizacja Programu ochrony środowiska Gminy Stara Kamienica, który został przyjęty Uchwałą nr XXXVIII/274/05 Rady Gminy Stara Kamienica z dnia 31 sierpnia 2005r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Kamienica. Dokument niniejszy, pozwalający na kontynuację zadań zmierzających do poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie gminy w latach 2008÷2015, należy traktować jako wypełnienie obowiązku wynikającego z ustawy Prawo ochrony środowiska, która zobowiązuje samorządy do odnoszenia co 4 lata celów i niezbędnych działań określonych w Programie do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz stanu środowiska.

Stan docelowy w tym zakresie nakreśla Polityka ekologiczna państwa na lata 2007÷2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2010÷2013, a za nią Program ochrony środowiska województwa dolnośląskiego i powiatu jeleniogórskiego. Długoterminowy cel programu określa także Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Stara Kamienica przedstawiająca wizję ekorozwoju regionu, w którą wpisana jest konieczność prowadzenia działalności człowieka w harmonii z ekosystemami.

Przedmiotowy Program ma za zadanie przyczynić się nie tylko do rozwiązania istniejących problemów, ale również takiego ukierunkowania działań, które pozwoliłyby przeciwdziałać zagrożeniom mogącym pojawić się w przyszłości. W programie uwzględnione zostały wszystkie istotne dla gminy zagadnienia z zakresu ochrony środowiska i dziedzin bezpośrednio powiązanych proporcjonalnie do możliwości finansowych i organizacyjnych.

Kierując się potrzebą utrzymania kompatybilności niniejszego programu z programami wyższego rzędu, w dokumencie tym przyjęto cele środowiskowe usystematyzowane według priorytetów wyznaczonych w Programie ochrony środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2008 – 2015 i Programie ochrony środowiska powiatu jeleniogórskiego.

1.2. Podstawy prawne opracowania

Art.17 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) stanowi, że Prezydent, Burmistrz lub Wójt gminy opracowuje program ochrony środowiska w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Zgodnie z art. 14 przywołanej wyżej ustawy, program powinien określać:

- cele ekologiczne;
- priorytety ekologiczne;
- poziomy celów długoterminowych

- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych;
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno- ekonomiczne i środki finansowe.

Bardziej szczegółowe wskazówki dotyczące zawartości programów zawierają przyjęte 21 grudnia 2002 roku przez Ministerstwo Środowiska Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym. Wytyczne te „mają charakter ramowy i mogą być wykorzystane jako materiał pomocniczy przy sporządzaniu programów ochrony środowiska”. Dokument ten podkreśla, że struktura wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska powinna nawiązywać do struktury Polityki ekologicznej państwa. Program ochrony środowiska Gminy Stara Kamienica na lata 2008–2011 opracowany został z uwzględnieniem układu strukturalnego „Wytycznych...” i zawiera między innymi następujące elementy:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska,
- narzędzia i instrumenty realizacji programu,
- współpraca przygraniczna,
- harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu,
- kontrola realizacji programu.

Ponadto, zgodnie z wyżej powołanymi Wytycznymi, program gminny uwzględnia:

- zadania własne gminy (zadania finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy);
- zadania koordynowane (pozostałe zadania związane z ochroną środowiska, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie powiatu, ale podległych bezpośrednio organom wojewódzkim lub centralnym);
- szczegółowe wytyczne do sporządzania programów gminnych.

Projekty gminnych programów ochrony środowiska opiniowane są przez zarząd powiatu. Z wykonania programów sporządza się co 2 lata raporty, które przedstawia się Radzie Gminy. Programy, tak jak Polityka ekologiczna państwa, sporządzane są na 4 lata, a przewidziane w nim działania powinny obejmować także okres następnych 4 lat (art. 14 ust. 2 ustawy Poś).

Z programem ochrony środowiska ściśle wiążą się plany gospodarki odpadami (Rozdział 3 Ustawy o odpadach) – stanowią mianowicie ich część. Ponadto, dla terenów, na których przekroczone są standardy jakości środowiska (np. przekroczenia norm hałasu) tworzy się tak

zwane programy naprawcze (art. 84 Prawa ochrony środowiska), które mają mieć postać aktu prawa miejscowego. Upoważnienia do opracowania konkretnych programów, związanych z ochroną wskazanych elementów środowiska, zawierają przepisy ustaw szczególnych.

W niniejszym Programie ochrony środowiska zadbano o jego kompatybilność z następującymi dokumentami:

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009÷2012 z uwzględnieniem perspektywy do 2016r.
- Program ochrony środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2008÷2015 – projekt dokumentu.
- Program edukacji ekologicznej dla Dolnego Śląska przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLIX/681/05 z dnia 16.12.2005r.
- Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Stara Kamienica stanowiący załącznik do Uchwały nr XXXIII/187/01 Rady Gminy Stara Kamienica z dnia 08 czerwca 2001 r.

Wieloletni plan inwestycyjny Gminy Stara Kamienica stanowiący załącznik do Uchwały Nr XI/70/07 Rady Gminy Stara Kamienica z dnia 28 czerwca 2007 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniego programu inwestycyjnego dla gminy Stara Kamienica ze zmianą nr XIV/81/07 z dnia 14 września 2007 r. oraz Uchwały nr XLIV /252 /09 Rady Gminy Stara Kamienica z dnia 30 listopada 2009 roku w sprawie wprowadzenia zmiany do uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Inwestycyjnego dla Gminy Stara Kamienica.

Aktualizację Programu przeprowadzono uwzględniając także zweryfikowane priorytety i zadania zapisane w pierwszej edycji Programu ochrony środowiska dla gminy Stara Kamienica, diagnozę stanu środowiska oraz nowe akty prawne.

Dla zachowania spójności, struktura niniejszego Programu została podporządkowana strukturze Programu ochrony środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2008÷2015 - przyjęto identyczne cele strategiczne oraz przybliżone mierniki monitoringu środowiska. Cele krótkoterminowe (operacyjne) i długoterminowe oraz kierunki działań zostały dostosowane do specyfiki Gminy Stara Kamienica. W Programie uwzględniono wszystkie wytyczne do sporządzania gminnych programów ochrony środowiska podane w dokumencie nadrzędnym.

1.3. Uwarunkowania w zakresie ochrony środowiska wynikające z innych dokumentów

1.3.1. Polityka ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy o 2016 roku

Projekt polityki ekologicznej, obejmującej lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do 2016 roku należy traktować jako aktualizację i uszczegółowienie Polityki ekologicznej państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014, która została sporządzona jako realizacja ustaleń ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).

Omawiany dokument na wstępie dokonuje diagnozy polskiej polityki ekologicznej i określa jej wyzwania. Wskazuje na dokonane w ostatnich 15 latach istotne obniżenie wielkości ładunków odprowadzanych do środowiska. Jednocześnie mówi o niskim poziomie świadomości ekologicznej społeczeństwa i zapowiada intensyfikację edukacji ekologicznej oraz wzmocnienie współpracy z organizacjami ekologicznymi. W zakresie finansów skutkiem realizacji proponowanej Polityki ma być zwiększenie efektywności wykorzystania środków pomocowych UE, mobilizacja funduszy krajowych oraz stworzenie nowych instrumentów wspierających działania proekologiczne.

W nowym dokumencie zachowano podobną strukturę jak w przypadku "Polityki ekologicznej państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do 2016 roku". Wprowadzone zmiany to:

- dodanie rozdziału zawierającego wstępną diagnozę rozwoju polityki ekologicznej,
- dodanie rozdziału zawierającego priorytety i cele polityki ekologicznej na lata 2009-2012,
- uwzględnienie w szerszym zakresie zagadnień ujętych w Konwencji klimatycznej i w Protokole z Kioto, co wynika z faktu, że polityka ochrony klimatu uzyskała w ostatnich latach najwyższy priorytet w świecie, a problemy z nią związane nabrały istotnego znaczenia nie tylko dla ochrony środowiska, ale również dla działalności gospodarczej i społecznej.

Przyjmując za projektem Polityki ekologicznej państwa (PEP), nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej Gminy stara Kamienica powinno być **„zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego jego mieszkańcom i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego”**.

Wyznaczonymi w PEP celami realizacyjnymi programów ochrony środowiska są:

- wzmocnianie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,

- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

1.3.2. Program ochrony środowiska województwa dolnośląskiego na lata 2008÷2015 – projekt dokumentu

Program ochrony środowiska dla województwa dolnośląskiego na lata 2008 – 2015 jest aktualizacją Programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego, który był dokumentem programowym wytyczającym cele, kierunki działań i zadania w zakresie ochrony środowiska na terenie województwa w latach 2001 - 2008.

W dokumencie tym zaleca się, aby zagadnienia omówione ogólnie w programie wojewódzkim, a specyficzne i ważne dla danego powiatu i gminy, zostały uszczegółowione odpowiednio w powiatowym i gminnym programie.

1.3.3. Program edukacji ekologicznej dla Dolnego Śląska

Dokument ten powstał w wyniku prac koordynowanych przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Został on przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLIX/681/05 z dnia 16.12.2005 r. Program dotyczy okresu 2006 – 2015 i zakłada wprowadzanie zapisów Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej na obszarze Dolnego Śląska poprzez edukację formalną, obejmującą system oświaty i szkolnictwa wyższego oraz edukację pozaszkolną.

W Programie sformułowano trzy cele główne Programu Edukacji Ekologicznej dla Dolnego Śląska:

- I. Rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców Dolnego Śląska.
- II. System stałej współpracy międzysektorowej i dialogu społecznego.
- III. Racjonalne wykorzystanie i rozwój bazy służącej powszechnej edukacji ekologicznej.

Do powyższych celów sformułowano zostały konkretne zadania do instytucji nadzorujących szkolnictwo (kuratoriów oświaty), ośrodków metodycznych (DODN) władz uczelni wyższych, ale też do jednostek zarządzających obszarami chronionymi i leśnymi, organizacji pozarządowych, mediów, administracji i samorządów. Wymienione podmioty różni forma udziału w realizacji programu. Są wśród nich podmioty realizujące bezpośrednio edukację ekologiczną oraz podmioty ją wspierające i finansujące.

1.3.4. Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego

W ramach prac polsko – czeskiej komisji międzyrządowej do spraw współpracy transgranicznej przez grupę roboczą do spraw rozwoju pogranicza wykonano Strategię Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego. Dokument ten ma stać się podstawą m.in. do tworzenia programów rozwojowych regionów oraz ma pozwolić na planistyczne przygotowanie regionu pogranicza do korzystania ze środków, przeznaczonych na wspomaganie realizacji celów polityk Unii Europejskiej. Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko – Czeskiego wskazuje między innymi na konieczność podjęcia działań w tematyce ochrony środowiska w celu osiągnięcia następujących priorytetów:

- przestrzeń o wysokich walorach środowiska i krajobrazu,
- sprawne systemy kanalizacji i oczyszczania ścieków,
- sprawne systemy gromadzenia, usuwania, segregacji i utylizacji odpadów komunalnych i przemysłowych,
- eliminacja zagrożeń i negatywnych zjawisk, związanych z tranzytowym ruchem w komunikacji drogowej,
- sprawny i wydajny system retencji wód na ciekach przekraczających granicę,
- wspólny system monitoringu i planowania rozwoju,
- wspólny system monitoringu stanu i zagrożeń środowiska,
- współdziałanie w zakresie ochrony przyrody i zasobów naturalnych,
- współpraca władz regionalnych i lokalnych w zakresie planowania rozwoju,
- wspólne polsko – czeskie prace badawcze i projektowo – koncepcyjne związane z ochroną środowiska i planowaniem przestrzennym,
- prace badawcze i projektowo – koncepcyjne dotyczące ochrony zasobów środowiska, dziedzictwa kulturowego i planowania przestrzennego w obszarze pogranicza po obu stronach granicy.

1.3.5. Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Stara Kamienica

Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Stara Kamienica jest dokumentem zawierającym hierarchiczną strukturę celów i zadań, których realizacja ma służyć prawidłowej ewolucji gospodarczej, społecznej i środowiskowej.

1.3.6. Wieloletni plan inwestycyjny gminy Stara Kamienica

Wieloletni plan inwestycyjny wskazuje kierunki i sposoby wydatkowania części środków budżetowych – wydatków inwestycyjnych. Jest to zbiór wyselekcjonowanych, ocenionych i zaakceptowanych do realizacji przez samorząd zadań inwestycyjnych w przyjętym horyzoncie czasu 2007-2013.

Wśród zadań zapisanych w Wieloletnim planie inwestycyjnym, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska są działania ukierunkowane na budowę kanalizacji sanitarnej sieci wodociągowej, stacji uzdatniania wody i oczyszczalni ścieków w Gminie Stara Kamienica, remonty i termomodernizacje obiektów użyteczności publicznej, wymiana kotłów węglowych na kotły opalane biomasą lub inne paliwo przyjazne dla środowiska, modernizację dróg, budowę ścieżek pieszych i jezdzieckich i inne.

Na zadania te przewiduje się spożytkować ponad 70 milionów złotych pozyskanych głównie z dotacji celowych UE przy koniecznym udziale środków własnych (ok. 30%).

Należy podkreślić, że Wieloletni Plan Inwestycyjny nie jest wyczerpującym zbiorem wszystkich zadań inwestycyjnych przewidzianych do realizacji przez gminę. Koncentruje się on na przedsięwzięciach o znaczeniu strategicznym.

2. OCENA DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY STARA KAMIENICA

2.1. Ocena realizacji dotychczasowego programu ochrony środowiska gminy Stara Kamienica

Opracowany w 2004 roku Program ochrony środowiska Gminy Stara Kamienica zawierał zadania gminy planowane do realizacji w latach 2004 – 2008. Poniżej w tabeli omówiono sposób realizacji tych zadań ¹.

¹ Opracowano na podstawie: Raportu z realizacji zadań ujętych w „Programie Ochrony Środowiska Gminy stara Kamienica”

Lp.	Zadanie	Termin realizacji	Sposób realizacji zadania
1	OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODY	2004-2008	<p>Bieżące utrzymanie i ochrona obszarów cennych przyrodniczo. Podjęte działania: Rezerwat „Krokusy w Górzycu”, Strefy ochrony cietrzewia, Gniazdo orla bielika inwentaryzacja siedlisk i gatunków w ramach programu Natura 2000, program restytucji jodły</p> <p>Objęcie ochroną najcenniejszych obiektów i obszarów cennych przyrodniczo włączenie obszarów cennych przyrodniczo (Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Łąki Gór i Pogórza Izerskiego, Góry Izerskie) do sieci obszarów chronionych NATURA 2000</p> <p>W trakcie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniano obszary ochrony flory i fauny, wskazano istniejącą zieleń wysoką do zachowania</p> <p>Opracowanie programów rolnośrodowiskowych i promowanie rolnictwa ekologicznego</p> <p>Uwzględnianie w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych do zalesiania</p> <p>W trakcie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniano obszary proponowane do zalesień i zadarnień</p>

Lp.	Zadanie	Termin realizacji	Sposób realizacji zadania
2	OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH	2004-2015	<p>Budowa oczyszczalni ścieków, sieci kanalizacyjnej i wodociągowej</p> <p>Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej jest jednym z priorytetowych zadań Gminy Stara Kamienica. Wykonana została dokumentacja pod budowę kanalizacji sanitarnej, czyszczalni ścieków i sieci wodociągowej dla Gminy Stara Kamienica. W pierwszym etapie wykonano dokumentację dla 5 najbardziej zurbanizowanych miejscowości tj. dla Starej Kamienicy i Kromnowa, Wojcieszyc, Barcinka i Rybnicy. Gmina posiada również dokumentację projektową dla miejscowości Kopaniec, Kromnów (obszar Wola) i Mała Kamienica.</p> <p>Jednym z zadań jest przedsięwzięcie pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej wraz z obiektami towarzyszącymi dla miejscowości Stara Kamienica, Kromnów i Kopaniec”. Gmina Stara Kamienica skutecznie aplikowała o dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013” w ramach priorytetu 4. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego Dolnego Śląska („Środowisko i bezpieczeństwo ekologiczne”) Działanie 4.2 „Infrastruktura wodno-ściekowa na realizację w/w zadania. Planowany okres realizacji do 30.11.2011r.</p> <p>Gmina Stara Kamienica jest również przygotowana do aplikowania o środki na realizację projektu pn.: „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej wraz z obiektami towarzyszącymi dla miejscowości Wojcieszyce – Etap I i II”. Planowane terminy zakończenia prac: I etap – 30.11.2013, II etap – 30.11.2015r.</p> <p>Kontrola szczelności szamb Prowadzone są działania celem których było wykrycie nieprawidłowości istniejących na terenie gminy, w tym kontrolowano posiadanie umów na wywóz nieczystości stałych i płynnych. Ponadto przekazano mieszkańcom ankiety dotyczące sposobu postępowania z nieczystościami płynnymi.</p>
ZOŚ DECYBEL			Strona: 14

Lp.	Zadanie	Termin realizacji	Sposób realizacji zadania
3	OCHRONA POWIETRZA	2004-2010	<p>W ramach tego zadania przeprowadzono termomodernizację kilku budynków użyteczności publicznej, w tym budynku gimnazjum wraz z remontem kotłowni w budynku szkolnym i wymianą kotła na ekogroszek, budynku szkoły w Kopańcu, budynku Urzędu Gminy, wymiana i remont instalacji c.o., wymiana okien w szkole Podstawowej w Wojcieszycach</p> <p>Propagowanie na terenach wiejskich odnawialnych źródeł energii Przystąpiono do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w związku z planowaną inwestycją budowy fermy wiatrakowej</p>
4	OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GOSPODARKA ODPADAMI	2004-2006	<p>Realizacja zadań określonych szczegółowo w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Kamienica, Gminy Lubomierz, Gryfów Śl., Stara Kamienica i Wleń zakończyły realizację wspólnej inwestycji pod nazwą Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Lubomierzu</p> <p>Wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów u źródła. Trwa proces wdrażania selektywnej zbiórki odpadów u źródła, prowadzone są akcje informacyjno-edukacyjne.</p> <p>Gmina Stara Kamienica posiada „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Stara Kamienica”. Rozpoczęto realizację programu.</p> <p>Likwidacja nielegalnych miejsc gromadzenia odpadów, sprzątanie dzikich wysypisk</p> <p>Trwa zbiórka odpadów niebezpiecznych w postaci zużytych baterii. Pojemniki na ten odpad znajdują się na terenie szkół, sklepów oraz w siedzibie Urzędu Gminy</p> <p>W ramach zadania realizowane jest promowanie i wprowadzanie na terenach chronionych rolnictwa ekologicznego.</p>

Lp.	Zadanie	Termin realizacji	Sposób realizacji zadania
5	OCHRONA PRZED HAŁASEM I PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNY M	2007-2010	<p>W ramach zadania prowadzone są remonty, modernizacje nawierzchni dróg, przebudowa tras: dr nr 3: 473+800- 474+000 wykonanie azyli dla pieszych, droga powiatowa nr 2774D Nowa Kamienica - Grudza, droga powiatowa nr 2492D Stara Kamienica - Mała Kamienica , Stara Kamienica-Rybnica i drogi gminne</p> <p>W trakcie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniano poziomy hałasu dla poszczególnych terenów</p> <p>W trakcie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniano obszary dla ochrony przed promieniowaniem jonizującym , określono odległości projektowanej zabudowy od napowietrznych linii elektroenergetycznych</p>

Lp.	Zadanie	Termin realizacji	Sposób realizacji zadania
6	EDUKCJA EKOLOGICZNA	2004-2009	<p>Prowadzenie intensywnej edukacji ekologicznej w szkołach: zajęcia w zakresie edukacji ekologicznej prowadzone są systematycznie na lekcjach przyrody i pozostałych, akcje ekologiczne, m.in. „Chrońmy żaby”, w szkołach prowadzona jest zbiórka zużytych baterii, dokarmianie zwierząt, ptaków, surowców wtórnych: makulatury, aluminiowych puszek, nasadzenia drzew, zbiórka kasztanów i żołądzi, organizowane są wyjazdy edukacyjne do ZUOK IZERY, Centrum Gospodarki Odpadami w Ściegnach Kostrzycy, opracowywane są gazetki ściennie przedstawiające ważne zagadnienia przyrodnicze i ekologiczne</p> <p>Propagowanie zachowań ekologicznych wśród mieszkańców poprzez ulotki, plakaty, kalendarze, festyny, konkursy, inne</p> <p>Na terenie gminy prowadzone są akcje ulotkowe, informujące o nowym, wprowadzanym systemie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, o obowiązkach w zakresie utrzymania czystości i porządku, zakazie wypalania łąk.</p> <p>Informacje te są również zamieszczane na tablicach ogłoszeń w urzędzie, na stronie internetowej urzędu oraz na tablicach ogłoszeń w poszczególnych miejscowościach Akcje kierowane są zarówno do dorosłych, jak również do dzieci szkół podstawowych i gimnazjum.</p> <p>Ponadto społeczeństwo jest na bieżąco informowane w gazecie gminnej „Izerska Wieś”.</p> <p>Organizowane są konkursy i festyny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dzień Ziemi - 22 kwietnia - Dzień Ochrony Środowiska - 5 czerwca - Gminna Olimpiada Ekologiczna - Akcja Sprzątanie świata - 18-20 września

Dzięki realizacji „Programu ochrony środowiska Gminy Stara Kamienica w ostatnich latach podjęto szereg inicjatyw, które przyczyniły się do poprawy warunków życia mieszkańców gminy lub też były konieczne, aby w przyszłości cel taki osiągnąć.

2.2. Gminne limity racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych i poprawy stanu środowiska

W polityce ekologicznej państwa, ustalone zostały limity krajowe, związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i poprawą stanu środowiska.

Odpowiednio w gminnym programie środowiska, biorąc pod uwagę specyfikę Gminy Stara Kamienica, przyjęto limity (wskaźniki) dla gminy. Jednym z głównych założeń poprzedniego Programu ochrony środowiska dla Gminy Stara Kamienica było, podobnie jak w II Polityce ekologicznej państwa, zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych w stosunku do 1990 r. z gospodarki komunalnej i ze spływu powierzchniowego o 30%. Wymogi w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych dla aglomeracji² (ustawa Prawo wodne, a w szczególności Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych - KPOŚK) nakładają między innymi, aby:

- ✗ wszystkie aglomeracje były wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej;
- ✗ systemy sieciowe będą obsługiwały co najmniej 80% mieszkańców aglomeracji;
- ✗ w przypadku oczyszczalni komunalnych w aglomeracjach o Równoważnej Liczbie Mieszkańców (RLM) wynoszącej $\geq 15\ 000$ uzyskano podwyższone usuwanie związków azotu i fosforu, - w przypadku aglomeracji o RLM wynoszącej $< 15\ 000$ - pełne biologiczne oczyszczanie ścieków.

Ostateczne terminy wyposażenia aglomeracji w oczyszczalnie ścieków komunalnych spełniające wymagania polskich przepisów prawnych, a tym samym dyrektywy 91/271/EWG, przyjęto zgodnie z art. 208 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne:

- 31 grudnia 2010r. dla aglomeracji o RLM wynoszącej $\geq 15\ 000$
- 31 grudnia 2015 dla aglomeracji o RLM wynoszącej $2000 \div 15\ 000$.

W przeszłości na terenie Gminy Stara Kamienica została ustanowiona nieaktualnym już Rozporządzeniem Wojewody Nr 5 z dn. 20.09.2005r., Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 198 poz.3339 o RLM = 2500 aglomeracja Stara Kamienica. W ramach tejże aglomeracji Stara Kamienica obejmującej miejscowości Stara Kamienica, Kromnów i Kopaniec planuje się do 2011 roku wybudowanie 22 km sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków typu ZBW-BOS 200dm³/dobę.

Drugim strategicznym wskaźnikiem było wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów oraz odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 50% papieru i szkła

² Zgodnie z art. 43 ust 2 Prawa wodnego, aglomeracja oznacza teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby

3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY STARA KAMIENICA

Gmina Stara Kamienica
58-512 STARA KAMIENICA
Powiat Jeleniogórski

3.1. Położenie geograficzne

Gmina Stara Kamienica położona jest w makroregionie Sudety Zachodnie, w obszarze mezoregionów:

- Góry Izerskie,
- Pogórze Izerskie,
- Kotlina Jeleniogórska.

W obrębie mezoregionu Góry Izerskie (południowa część gminy), wyróżnić można mikroregiony:

- Grzbiet Kamieniecki (Kamienica 973 m npm.),
- Wysoki Grzbiet (Wysoka Kopa 1126 m npm.).

Oba grzbiety Gór Izerskich oddziela głęboka dolina rzeki Kamienna Mała, której zbocza miejscami przekraczają nachylenie 30%.

W mezoregionie Pogórze Izerskie (północna część gminy) występują liczne kopulaste wzniesienia, nie przekraczające 434 m npm (Góra Buczyna), o nachyleniu stoków rzadko przekraczającym 20%.

W mezoregionie Kotliny Jeleniogórskiej (południowo-wschodnia część gminy) wydzielić można mikroregiony:

- Obniżenie Starej Kamienicy,
- Wysoczyzna Rybnicy,
- Obniżenie Sobieszowa.

Charakterystycznymi elementami rzeźby terenu Gór Izerskich, a także ich przedgórze są występujące pojedynczo i grupowo ostańce skalne.

Rysunek 1 Województwo dolnośląskie

Gmina Stara Kamienica jest samodzielną jednostką samorządową w powiecie jeleniogórskim, jest gminą wiejską położoną w południowo – zachodniej części województwa dolnośląskiego.

Rysunek 2 Lokalizacja Gminy Stara Kamienica

Gmina Stara Kamienica graniczy z gminami: Jelenia Góra, Piechowice, Szklarska Poręba, Mirsk, Jeżów Sudecki.

Gmina zajmuje powierzchnię 11 046 ha. Zamieszkuje ją 5.302 osoby, w tym czasowo - 92 (stan na 31 grudnia 2009 r., dane Urzędu Gminy). Gęstość zaludnienia w Gminie wynosi 47Mk/km², i jest to wskaźnik o połowę niższy niż średnia powiatowa (101Mk/km²), dużo niższy niż średnia wojewódzka (150Mk/km²) i średnia krajowa (124Mk/km²) oraz przeciętna gęstość zaludnienia terenów wiejskich w Polsce, która wynosi 50 osób na km².

Stara Kamienica jest największą pod względem terytorium gminą powiatu jeleniogórskiego – jej powierzchnia stanowi 17.6 % terytorium powiatu i zajmuje 0,6% obszaru województwa dolnośląskiego. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy przedstawia się następująco:

Powierzchnia gminy 11 046 ha

Użytki rolne 6 338 ha

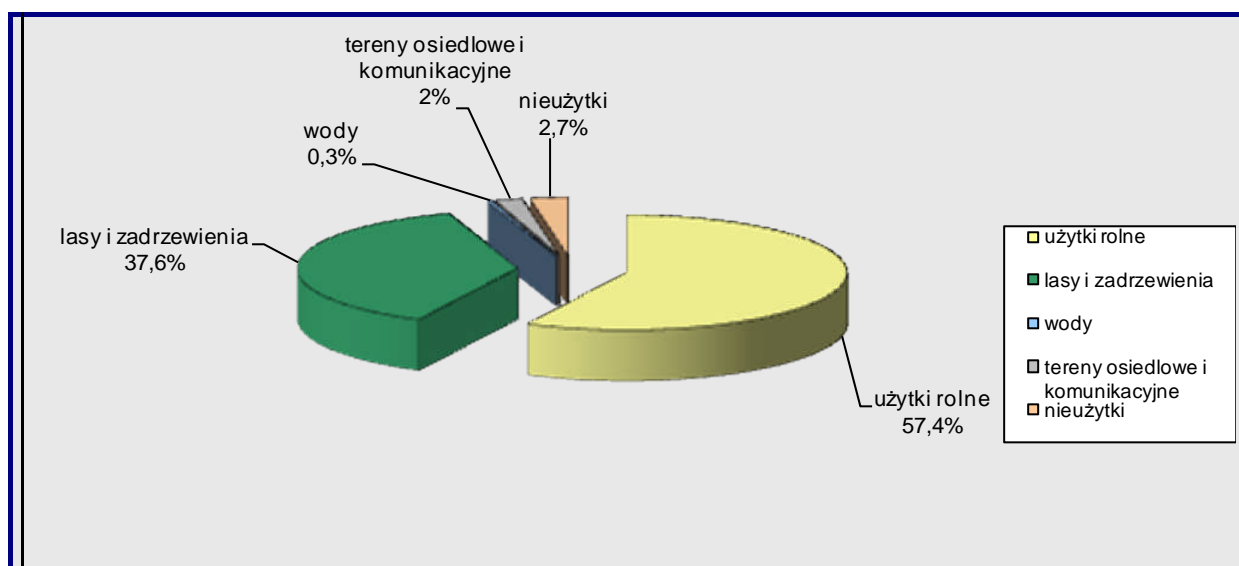
Lasy i zadrzewienia 4 151 ha

Wody 37 ha

Tereny osiedlowe i komunikacyjne 217 ha

Nieużytki 303 ha

Procentową strukturę użytkowania gruntów przedstawia **Rysunek 3**

Rysunek 3 Procentowa struktura użytkowania gruntów w gminie Stara Kamienica

Gmina Stara Kamienica jest samodzielną jednostką samorządową. W jej skład wchodzi

miejsowości:

- Antoniów 258,00 ha
- Barcinek 890,00 ha
- Chromiec 294 ha
- Kopaniec 3.598,00 ha
- Kromnów 743,00 ha
- Mała Kamienica 697,00 ha
- Nowa Kamienica 501,00 ha
- Rybnica 1.545,00 ha
- Stara Kamienica 1.388,00 ha
- Wojcieszycy 1.134,00 ha

Stara Kamienica jest to wieś gminna, licząca 1256 mieszkańców (6 osób zameldowanych czasowo), położona w centralnej części obszaru, w środku najdłuższego w gminie ciągu osadniczego Kromnów – Barcinek, rozciągającego się wzdłuż rzeki Kamienicy. W Starej Kamienicy skoncentrowana jest większość usług publicznych gminy. Wieś ma wyraźnie wykształcone centrum z zespołem zabytkowych obiektów (kościół, cmentarz) oraz zespołami zabudowy mieszkaniowej (w tym wielorodzinnej) i mieszkalno-usługowej.

W strukturze przestrzennej jednostki wyraźnie wyodrębnione są także tereny działalności gospodarczej (w sąsiedztwie stacji kolejowej). Na pozostałe tereny zainwestowane wsi składa się ciąg zabudowy zagrodowej bądź mieszkalno-zagrodowej w dolinie Kamienicy.

Podstawowy układ komunikacyjny wsi tworzą trzy drogi powiatowe.

Wojcieszycy to duża wieś (1123 mieszkańców, w tym 23 osoby zameldowane czasowo), położona w południowo-wschodniej części gminy. Łącuchowy układ urbanistyczny jednostki przecina w połowie droga krajowa nr 3, w części obudowana współczesnymi obiektami mieszkalnymi i mieszkalno-usługowymi. Położenie przy ważnym szlaku komunikacyjnym oraz w bezpośrednim sąsiedztwie Jeleniej Góry sprawia, iż panuje tu dość znaczny ruch inwestycyjny związany z budownictwem mieszkaniowym o charakterze podmiejskim. Wieś ma także dobre warunki rozwoju rolnictwa – dzięki znacznym kompleksom gleb chronionych występujących na południe od drogi krajowej nr 3. Historyczny ciąg osadniczy przylega ciasno do drogi powiatowej, stanowiącej główną oś komunikacyjną dla ruchu lokalnego.

Rybnica to duża wieś (759 mieszkańców, w tym 13 osób zameldowanych czasowo), położona na południe od drogi krajowej nr 297. Ciąg osadniczy rozciąga się wzdłuż drogi gminnej równoległej do drogi nr 297. Rybnica jest wsią typowo rolniczą. W zabudowie dominują duże, wieloobiektowe założenia mieszkalnogospodarcze. Zlokalizowane są tu także obiekty hodowlane byłego PGR. Zabudowa ta jest w znacznym stopniu zdewastowana i nieużytkowana. Ruch inwestycyjny na terenie wsi jest znikomy, ogranicza się do bieżących remontów, modernizacji oraz nielicznych nowoprojektowanych inwestycji z zakresu budownictwa mieszkaniowego. Przez Rynnicę przebiega linia kolejowa prowadząca ruch z Jeleniej Góry w kierunku Lubania i Zgorzelca, ze stacją kolejową w zachodniej części jednostki.

Kromnów to wieś położona w południowej części gminy (472 mieszkańców, w tym 3 osoby zameldowane czasowo), w górnym biegu rzeki Kamienicy, w jej dolinie. Kromnów stanowi najbardziej na południe wysuniętą część głównej osi osadniczej obszaru, którą dalej wyznaczają Stara Kamienica i Barcinek. Wiodącą funkcją jednostki jest rolnictwo. Ruch inwestycyjny jest tu niewielki, ograniczony przede wszystkim do remontów i modernizacji istniejących struktur.

Kopaniec to wieś (374 mieszkańców oraz 12 osób zameldowanych na pobyt czasowy), położona w południowej części gminy, na południowym zboczu Kamienieckiego Grzbietu Gór Izerskich. Północna część wsi ma charakter rolniczy i łańcuchowy układ urbanistyczny. Część południową tworzy zabudowa rozproszona na zboczach górskich, której pierwotna mieszkalno-zagrodowa funkcja jest stopniowo wypierana przez turystykę i wypoczynek realizowane poprzez adaptację obiektów – głównie na cele letniskowe. Wiele obiektów na terenie wsi cechuje znaczny stopień dekapitalizacji, a działalność inwestycyjna ma charakter incydentalny.

Barcinek to wieś położona w północno-wschodniej części gminy, w dolinie Kamienicy, na północnym krańcu głównego ciągu osadniczego gminy (560 mieszkańców oraz 11 osób zameldowanych na pobyt czasowy). Wieś posiada kilka interesujących obiektów zabytkowych (w tym założeń zielonych). Przez Barcinek przebiega granica Parku Krajobrazowego Doliny Bobru oraz granica otulin Parku. Bardzo niekorzystna topografia terenu sprawia, że panują tu trudne warunki dla rozwoju rolnictwa. Wiodącymi funkcjami jednostki są mieszkalnictwo, przemysł oraz pokrewne rodzaje działalności gospodarczej. Wieś przecina droga krajowa, stanowiąc znaczną uciążliwość (hałas), przy równoczesnym braku dostępności funkcji komercyjnych ze względu na konfigurację terenu i bezpieczeństwo ruchu.

Chromiec (206 mieszkańców) położony jest w południowej części gminy, na północnym zboczu Kamienieckiego Grzbietu, na terenie o walorach turystyczno-krajobrazowych i wyraźnie niekorzystnych warunkach dla rozwoju rolnictwa. Zabudowa wsi jest rozproszona i malownicza, jednak trudno dostępna komunikacyjnie. Przeważają tu małe obiekty mieszkalno-zagrodowe przydatne dla celów letniskowych bądź agroturystycznych.

Podstawowym walorem wsi jest brak obiektów uciążliwych, dobrze zachowany historyczny układ urbanistyczny, głębokie wglądy widokowe i bliskość szlaków turystycznych.

Antoniów to mała wieś (98 mieszkańców), położona w południowo-zachodniej części gminy, powiązana przestrzennie z Chromcem i posiadająca identyczne walory oraz predyspozycje funkcjonalne. Na szczególną uwagę zasługuje tu przysiółek Jaroszyce, o wyjątkowo uporządkowanym układzie urbanistycznym, wskazanym do objęcia ochroną konserwatorską. Zabudowa tej części wsi poddawana jest sukcesywnym remontom z adaptacją dla celów turystyczno-letniskowych. Na krańcach Jaroszyce (przysiółek) znajduje się obiekt dawnej leśniczówki, po kompleksowej modernizacji – pełni obecnie funkcję hotelu o dobrym standardzie i korzystnym położeniu z punktu widzenia bazy wypadowej w Góry Izerskie.

Mała Kamienica to mała wieś (241 mieszkańców oraz 15 osób zameldowanych na pobyt czasowy), położona w zachodniej części gminy. Wieś ma charakter rolniczy.

Nowa Kamienica to mała wieś (164 mieszkańców), położona w zachodniej części gminy. Wieś ma charakter rolniczy.

Wiodące funkcje gminy to:

- rolnictwo,
- mieszkalnictwo,
- administracja wewnętrzna i usługi publiczne na rzecz mieszkańców,
- rzemiosło, drobna wytwórczość i przemysł lokalny,
- turystyka (ograniczona do passantów oraz pobytów letniskowych ze względu na słabo rozwiniętą bazę o charakterze otwartym).

Na podstawowy układ komunikacyjny gminy składają się następujące szlaki komunikacyjne:

- droga krajowa relacji Jelenia Góra – Jakuszyce – Granica Państwa,
- droga krajowa relacji Jelenia Góra – Pasiecznik

- droga wojewódzka relacji Szklarska Poręba – Świeradów Zdrój,
- drogi powiatowe:
 - Siedlęcín – Barcinek – Jelenia Góra – Pakoszków,
 - Piastów – Kopaniec – Chromiec – Rębiszów,
 - Wojcieszycze – Kromnów,
 - Kwieciszowice – Stara Kamienica,
 - Chromiec – Mała Kamienica,
 - Grudza – Nowa Kamienica – Stara Kamienica,
- linia kolejowa relacji Jelenia Góra – Szklarska Poręba (kategoria miejscowego znaczenia),
- linia kolejowa Wrocław – Zgorzelec – Granica Państwa.

Ww. drogi krajowe zapewniają dobry dostęp komunikacyjny do przyległych jednostek (Wojcieszycze, Rybnica, Barcinek), jednak ze względu na kategorię i wynikające z niej wymagania techniczno-funkcjonalne w ograniczony sposób mogą służyć bezpośredniej obsłudze obszaru oraz rozwojowi funkcji gospodarczych na terenach przyległych.

3.2. Charakterystyka społeczno-gospodarcza gminy

Gmina Stara Kamienica jest gminą o charakterze rolniczym. Gminę zamieszkuje 5 302 osób, w tym 92 zameldowanych na pobyt czasowy (stan na 31 grudnia 2009 r., dane Urzędu Gminy). Ludność gminy Stara Kamienica charakteryzują poniższe zjawiska demograficzne:

- utrzymująca się od 1950 roku niemal stała liczba ludności oscylująca pomiędzy 5,5 – 5,2 tys. osób;
- cechy regresywne w strukturze demograficznej społeczeństwa (starzenie się społeczeństwa);
- znaczny udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy (64,5%),
- przeważający udział kobiet w ogólnej liczbie ludności.

Stopa bezrobocia w powiecie jeleniogórskim jest wysoka i w końcu 2007 r. wyniosła 15,1%. W powiecie jeleniogórskim zarejestrowanych było w grudniu 2007 roku około 2 700 bezrobotnych. Z czego na gminę Stara Kamienica przypadło 255 osób.

Największe problemy ze znalezieniem pracy mają ludzie najslabiej wykształceni, z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym. Najmniejsze bezrobocie panuje

wśród osób najlepiej wyedukowanych. Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze corocznie przeznaczają pewną kwotę na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, które obejmują prace interwencyjne, roboty publiczne, staże i refundacje absolwenckie, pożyczki dla bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, pożyczki dla pracodawców na utworzenie nowych miejsc pracy oraz szkolenia dla bezrobotnych.

Ze względu na utrzymujący się wciąż wysoki poziom bezrobocia w powiecie jeleniogórskim każde działanie stymulujące i uatrakcyjnające tereny gminy Stara Kamienica oraz mające wpływ na rozwój lokalnych gospodarek jest na tym terenie bardzo pożądane.

Tabela 1 Większe zakłady przemysłowe na terenie gminy

Lp	Nazwa i adres zakładu	Liczba zatrudnionych
1.	LBF Technika Wentylacyjna Sp. z o.o., Stara Kamienica	105
2.	Zakład Odlewniczo – Mechaniczny Sp. z o.o. Barcinek	30
3.	„Domino” Sp. z o.o. - cynkownia, Barcinek	34
4.	„Metal” – wyroby metalowe, Barcinek	60
5.	„ARF” Sp. z o.o. – wyroby metalowe i budowlane, Barcinek	89
6.	„Budostal” – wyroby metalowe i budowlane, Barcinek	22
7.	„VT” Andrzej Buklarewicz i Marek Ciemny – produkcja odzieży, Rybnica	60

4. SYNTETYCZNA OCENA STANU ŚRODOWISKA

4.1. Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna

Krajobraz gminy Stara Kamienica odznacza się dość dużym zróżnicowaniem wysokości. Najwyższe wzniesienia osiągają wysokość ponad 1000 m n.p.m. (Zwalisko 1046 m, Wysoki Kamień 1058 m). Najniżej położone miejsce to ujście Kamienicy do Bobru na północny – wschód od Barcinka – ok. 260 m n.p.m. W krajobrazie gminy wyróżniają się dwie części. Na północ od dolnych części wsi Kromnów, Kopaniec i Chromiec dominują ciągi łagodnych wzgórz o przebiegu NW-SE, zgodnym z przebiegiem głównych jednostek geologicznych,

oddzielone od siebie szerokimi dolinami o podobnym przebiegu oraz rozległymi obniżeniami w charakterze kotlin. Jedynie dolina Kamienicy, biegnąca generalnie ku N, przecina te ciągi wzgórz tworząc liczne przełomy. Wysokości względne nie przekraczają tu na ogół 100 m.

Na od tej linii krajobraz ma charakter górski. Wyróżniają się w nim dwa grzbiety o przebiegu równoleżnikowym (wschodnie części Grzbietu Wysokiego i Kamienieckiego Gór Izerskich) oddzielone głęboką, o podobnym przebiegu, doliną Małej Kamiennej. Grzbiet Kamieniczki składa się z kulisowo ułożonych, łagodnych wzniesień o wydłużonym przebiegu. Ich wysokość osiąga blisko 800 m n.p.m. (Jastrzębiec 792, Piaszczyta 782, Gaik 780 m). Grzbiet Wysoki tworzy ostrą, wąską grań opadającą stromo ku N i S. Wieńczy ją szereg skałek.

Obszar Gór Izerskich należy do jednostki zwanej metamorfikiem izerskim, stanowiącym północno-zachodnią osłonę waryscyjskiej intruzji granitowej bloku karkonosko-izerskiego, zbudowanej ze skał metamorficznych (gnejsów, granitoidów i łupków łuszczkowych). Odrębną grupę skał tworzą granity numburskie (izerskie) występujące w postaci soczew tkwiących w gnejsach. W obrębie gnejsów i granitognejsów występują równoleżnikowo wąskie pasma metamorficznych łupków łuszczkowych. Tworzą one część Wysokiego Grzbietu oraz Grzbiet Kamieniecki. Północnym podnóżem Grzbietu Kamienieckiego biegnie uskoki tektoniczny (Kamienica – Rębiszów), z którym związane jest występowanie bazaltów. W rejonie Wojcieszyc podłoże geologiczne buduje karbońska intruzja granitowa, w skład której obok granitów karkonoskich wchodzi granitognejsy, gnejsy i kwarcyty.

4.2. Surowce mineralne

W całym paśmie Grzbietu Kamienieckiego, od granicy państwa do Starej Kamienicy w strefach rudnych 1÷5 m występują rudy cyny (tlenek cyny – kasyteryt – SnO₂, zawierający 0,15÷0,6% czystego metalu). W rejonie Kopańca i Małej Kamienicy występuje bogate udokumentowane złożo leukogranitów i skaleni (obecnie nieeksploatowane). W obrębie Wysokiego Grzbietu stwierdzono występowanie kwarcu żyłowego. Największa żyła kwarcu ciągnie się pasmem o długości ok. 10 km (10÷80 m szerokości) i jest eksploatowana w kopalni „Stanisław” na Izerskich Garbach.

W latach 1951÷53 w uskoku Kamienica – Rębiszów prowadzono eksploatację rud uranu (wydobyto 20 tys. m³), złoża te jednak były niewielkie i działalność górnicza w tym rejonie została szybko zakończona.

4.3. Charakterystyka klimatyczna

Odbiciem silnie zróżnicowanej rzeźby terenu i warunków wysokościowych jest położenie obszaru opracowania aż w pięciu piętrach klimatycznych regionu jeleniogórskiego:

- a) piętro najniższe – najcieplejsze (do ok. 450 m npm.), ze średnią roczną temperaturą około 7°C,
- b) piętro przejściowe (450÷600 m npm.), ze średnią temperaturą roku 6÷6,5°C,
- c) piętro chłodne, bez lata termicznego (600÷800 m npm.), ze średnią temperaturą roku 5÷5,5°C,
- d) piętro zimne (800÷1000 m npm.), ze średnią temperaturą roku – 4,5°C.

Bardzo wyraźnie zaznaczają się tu także lokalne różnice w nasłonecznieniu i związane z tym rozkład temperatur i wilgotności powietrza. Dna dolin i potoków cechuje duża częstotliwość występowania inwersji termicznych, wydłużony okres zalegania chłodnych i wilgotnych mas powietrza z tendencją do tworzenia się mrozowisk. Podobnie niekorzystne warunki panują w rejonach przydolinnych.

Największa ilość opadów przypada na okres od maja do października z maksimum rocznym w lipcu i sierpniu. Oceny warunków klimatycznych na terenie gminy dokonano na podstawie obserwacji meteorologicznych prowadzonych w stacjach monitoringu na Rozdrożu Izerskim oraz we Wleniu.

Na terenach górskich gminy dominują wiatry północno-zachodnie (23,3%), zachodnie (18,9%) oraz południowo-zachodnie (17,5%) o prędkościach 2,5÷7,5 m/s. Na pozostałych terenach przeważają wiatry z kierunku zachodniego (17,1%) i południowo-zachodniego (16,4%), słabe 0,5÷2,5 m/s oraz cisze (41,5%).

5. STAN ŚRODOWISKA I INFRASTRUKTURY ZWIĄZANEJ Z JEGO OCHRONĄ

5.1. Środowisko faunistyczne i florystyczne na terenie gminy Stara Kamienica.

Lasy na terenie gminy stanowią 38% całej powierzchni, czyli powyżej średniej krajowej. Zwarte obszary leśne zlokalizowane są głównie w południowej części gminy. Pokrywają one zbocza Gór Izerskich. Na północy największe obszary leśne rozciągają się w okolicach Barcinka w obszarze Parku Krajobrazowego Doliny Bobru. Wśród zbiorowisk leśnych zdecydowanie przeważają sztuczne lasy świerkowe, w których domieszkę stanowi dąb szypułkowy, brzoza brodawkowata i buk. W wielu miejscach można też spotkać jarzębinę oraz kruszynę pospolitą (gatunek częściowo chroniony).

W ramach prowadzonej na terenie gminy inwentaryzacji przyrodniczej stwierdzono występowanie tu 15 gatunków roślin chronionych na 133 stanowiskach. Wśród nich 9 gatunków podlega ochronie całkowitej (barwinek pospolity, kruszczyk szerokolistny, naparstnica purpurowa, parzydło leśne i inne) oraz 6 chronionych częściowo. W południowej części gminy znajduje się rezerwat krokusa – szafrana.

Badania inwentaryzacyjne wykazały występowanie na terenie gminy 32 gatunków z pięciu rzędów ssaków (z wyłączeniem nietoperzy). Dodatkowo dwa gatunki (łoś i jenot) pojawiają się na terenie gminy sporadycznie, tylko w trakcie wędrówek migracyjnych. Z ogólnej liczby stwierdzonych ssaków ochroną prawną objętych jest 11 gatunków, w tym wszystkie owadożerne, z gryzoni: wiewiórka i orzesznica, z drapieżnych: wydra, gronostaj i łasica łaska. Jeden gatunek – wydra - znalazł się w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt” jako gatunek rzadki, wymagający szczególnej ochrony. W gminie Stara Kamienica gatunek stwierdzono nad stawami hodowlanymi w Kopańcu i Chromcu i nad rzekami Kamienica i Kamieniczka.

Na terenie gminy Stara Kamienica stwierdzono również występowanie ośmiu gatunków nietoperzy. Wszystkie gatunki nietoperzy występujące w Polsce podlegają ochronie prawnej.

Od 1980 roku do 1999 roku stwierdzono na omawianym terenie 101 gatunków ptaków, w tym 5 przelotnych i zalatujących. Obecnie część gatunków dawniej lęgowych już nie występuje.

Na terenie gminy Stara Kamienica wstępują również płazy i gady, zarówno gatunki charakterystyczne dla terenów nizinnych, jak i gatunki górskie (traszka górską i salamandra plamista).

Rybostan strumieni i rzek gminy jest ubogi, zarówno pod względem składu gatunkowego, jak i liczby ryb. W rzece Kamienicy i jej lewobrzeżnym dopływie – Kamienniczce najliczniej występowały strzeble potokowe i ślize. W górnym biegu Kamienicy, powyżej Chroma stwierdzono tylko pstrąga potokowego.

5.2. Tereny i obiekty prawem chronione

W gminie Stara Kamienica występują następujące obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną:

- Park Krajobrazowy Doliny Bobru
- Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Ostoja nad Bobrem”
- Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Łąki Gór i Pogórza Izerskiego”
- Obszar Specjalnej Ochrony ptaków „Góry Izerskie”
- rezerwat florystyczny „Krokusy”,

Na terenie gminy znajdują się również następujące obiekty przyrodnicze wpisane do rejestru pomników przyrody:

- pomnik przyrody – dąb (działka gminna w Kopańcu),

Ponadto gmina położona jest w części w obrębie terenów wchodzących w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie, oraz w strefie „C” uzdrowiska Cieplice.

Gmina posiada wiele cennych wartości krajobrazowych, punkty i obszary o szczególnych walorach widokowych. Do szczególnie charakterystycznych miejsc można zaliczyć:

- zakręt śmierci (należący administracyjnie do Starej Kamienicy i Szklarskiej Poręby); jest zarośnięty i wymaga uzgodnień w celu powrotu do pierwotnej funkcji punktu widokowego z możliwością wybudowania wieży widokowej
- Wysoki Kamień – mało wypromowane miejsce o wybitnych walorach krajobrazowych
- Rozdroże Izerskie
- Kozia Szyja w Kopańcu
- dolina Bobru w Barcinku
- góra Srocza w Rybnicy
- wzgórze na drodze Stara Kamienica – Nowa Kamienica
- szczyt na drodze Mała Kamienica – Chromiec
- Wieczorny Zamek
- do odtworzenia punkty widokowe w Barcinku
- do odtworzenia inne punkty widokowe na terenie gminy

Gmina Stara Kamienica posiada bardzo atrakcyjne obszary krajobrazu naturalnego, a ponadto równie cenne obszary harmonijnie ukształtowanego krajobrazu kulturowego.

5.2.1. Park Krajobrazowy Doliny Bobru

Park Krajobrazowy Doliny Bobru (PKDB) utworzony na mocy uchwały nr VIII/47/89 z dnia 16 listopada 1989 roku byłej WRN w Jeleniej Górze obejmuje najcenniejsze pod względem krajobrazowym, przyrodniczym i kulturowym tereny położone na obszarze 12.295 ha (wraz z otuliną 23 760 ha) pomiędzy Jelenią Górą a Lwówkiem Śląskim. W powiecie jeleniogórskim znajduje się on na terenie gminy Jeżów Sudecki (rejon Wrzeszczyna) i Stara Kamienica (rejon Barcinka). Otulina Parku obejmuje część terenów gminy Jeżów Sudecki i Stara Kamienica oraz fragment miasta Jelenia Góra.

Oprócz wymienionego na wstępie dokumentu, podstawą funkcjonowania PKDB jest Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego dnia 23 marca 2001 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i jego otuliny (Dz.Urz. Woj Doln. nr 28).

Główne walory tego obszaru to urozmaicony przebieg Doliny Bobru oraz duża wartość ekosystemów leśnych, polegająca na występowaniu silnie zróżnicowanych i wzajemnie przenikających się siedlisk leśnych nizinnych, wyżynnych i górskich, z dobrze zachowanymi drzewostanami, często posiadającymi naturalny charakter.

Dla obszaru otuliny Parku ustala się wprowadzanie rozwiązań służących ochronie zasobów środowiska przyrodniczego, krajobrazu i dóbr kultury oraz rozwoju turystyki, w tym między innymi: odtworzenie lub urządzenie zagospodarowanych punktów widokowych, rozbudowanie układu szlaków pieszych, budowę tras rowerowych oraz wykorzystanie ich dla hippiki i narciarstwa biegowego.

Rysunek 4 – Park Krajobrazowy Doliny Bobru..

5.2.2. Obszar Natura 2000

Celem utworzenia sieci obszarów Natura 2000 jest ochrona siedlisk przyrodniczych i gatunków istotnych dla utrzymania różnorodności biologicznej. Sieć Natura 2000 obejmuje w Polsce 124 obszary, stanowiące 14,03 proc. powierzchni kraju.

Podstawą prawną utworzenia obszarów Natura 2000 na szczeblu wspólnotowym są dwa akty: Dyrektywa 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa i Dyrektywa 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Wyznaczenie określonego obszaru Natura 2000 nie oznacza automatycznego objęcia go ochroną ścisłą i wyłączenia z działalności gospodarczej oraz możliwości przeprowadzania inwestycji. Użytkowanie gospodarcze jest możliwe, jednak pod określonymi warunkami.

Realizacja przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 i nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony, wymaga uprzedniego uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Dotyczy to nie tylko przedsięwzięć planowanych w obrębie samego obszaru Natura 2000, ale także inwestycji zlokalizowanych poza tym terenem, które mogłyby mieć istotny negatywny wpływ na jego walory przyrodnicze.

Obszar Natura 2000 „Ostoja nad Bobrem” - Kod obszaru : PLH020054

Ostoja położona jest w rejonie dolnośląskim. Obejmuje dolinę rzeki Bóbr na odcinku pomiędzy Siedlęcinem a Lwówkiem Śląskim, wraz z otaczającymi je partiami wzgórz o silnie zróżnicowanej budowie geologicznej, w skład której wchodzi bazalty, wapienie i piaskowce. W pokryciu terenu wyróżniają się lasy (około 35%), poza tym dużą część obszaru zajmują łąki, pastwiska i pola uprawne. Występuje tu 10 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Jest to obszar szczególnie cenny z uwagi na występowanie zespołu grądów zboczowych (10% całkowitego obszaru zajętego przez to siedlisko, stwierdzonego na terenie województwa dolnośląskiego) oraz jest to istotne miejsce występowania roślin i zwierząt związanych z podłożem bazaltowym. Wśród zwierząt żyjących na tym terenie jest 8 gatunków zamieszczonych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej: nocek duży, mopek, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg strumieniowy, głowacz białopłetwy, różanka i piskorz. Ostoja stanowi również ważny korytarz ekologiczny łączący dolinę Odry z Karkonoszami i Rudawami Janowickimi, stąd jej utrzymanie i ochrona są istotne dla ekologicznej spójności sieci na Dolnym Śląsku. Na terenie Doliny Bobru proponowana jest także niewielka osobna ostoja - Kościół we Wleniu, obejmująca największą kolonię lęgową nietoperza nocka dużego na Dolnym Śląsku.

Siedliska

- pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków,
- nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*,
- murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*) * - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków,

- górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie) * ,
zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion) ,
- ziołorośla górskie (Adenostylin alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia
sepium),
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris),
- ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii,
- kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion),
- żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion),
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum),
- jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (Tilio plathyphyllis-Acerion
pseudoplatani)* ,
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum
albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe)*

Ważne dla Europy gatunki zwierząt

- czerwończyk nieparek
- głowacz biało pletwy
- kumak nizinny
- minóg strumieniowy
- modraszek nausitous
- modraszek telejus
- mopek
- nocek duży
- piskorz
- różanka
- traszka grzebieniasta

Obszar Natura 2000 „Łąki Gór i Pogórza Izerskiego” -Kod obszaru : PLH020102
Podgórskie łąki świeże (siedlisko 6510) w Kromnowie.

Obszar obejmuje fragment podnóża Gór Izerskich (Kamienieckiego Grzbietu) oraz Pogórza Izerskiego – najbardziej na zachód wysuniętej polskiej części Sudetów. Najważniejszym komponentem krajobrazowym i funkcjonalnym obszaru są ekosystemy półnaturalne - łąki oraz murawy, mniejsze znaczenie mają lasy (zachowane głównie wzdłuż cieków oraz jako zadrzewienia śródpolne). Najcenniejszymi elementami są łąki z wszewłogą górską, należące do górskich łąk konietlicowych, oraz górskie formy świeżych łąk niżowych

użytkowanych ekstensywnie, i – w mniejszym stopniu – muraw bliźniczkowych. Ponadto występują tu łąki zmiennowilgotne ze związku Molinion. Jest to jedyny zwarty obszar występowania atlantyckiego gatunku, wszewłogi górskiej *Meum athamanticum*, oraz tworzonoego przez nią zespołu roślinnego Meo-Festucetum (tworzącego typ siedliska 6520 w zachodniej Polsce) znanego tylko z Sudetów Zachodnich. Są to również zachowane siedliska bytowania wielu cennych gatunków zwierząt, szczególnie bezkręgowców.

Obszar jest kluczowym w regionie kontynentalnym dla zachowania łąk konietlicowych (6520) – w obszarze występuje ponad 10% powierzchni siedliska w Polsce CONT (wg danych aktualnych – 20%) oraz dla zachowania populacji przeplatki aurinii (największa znana populacja w Polsce Pd.- zach – w roku 2008 odnaleziono ponad 150 gniazd z gąsienicami – w każdym od kilkudziesięciu do kilkuset larw). Jest obszarem ważnym dla zachowania zmienności geograficznej siedlisk 6410 (górskie postacie typu siedliska, znane jak dotąd tylko z tego obszaru) oraz ochrony ostatnich fragmentów muraw bliźniczkowych (*6230) – siedliska ginącego w całym kraju

Rodzaje siedlisk chronionych w obrębie obszaru.

6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (Polygono-Trisetion)
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)
9190	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (Betulo-Quercetum)
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe)
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)
8150	Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe

Ważne z punktu widzenia ochrony gatunki zwierząt

1308	Mopek
1324	nocek duży
1355	Wydra
Anguis fragilis	
Triturus alpestris	
Vipera Berus	
Żaba jeziorowa	
Żaba moczarowa	

Rysunek 5. Górskie łąki konietlicowe (siedlisko 6520) w Kopańcu.

Obszar Natura 2000 „Góry Izerskie” - Kod obszaru : PLB020009

Obszar obejmuje teren 20.343,6 ha położony w województwie dolnośląskim na terenie gmin: Mirsk (10.911,3 ha), Piechowice (516,6 ha), Stara Kamienica (4.617,5 ha), Szklarska Poręba (3.859,6 ha), Świeradów Zdrój (438,6 ha). Ministerstwo Środowiska rozpoczęło konsultację społeczne i uzgodnienia międzyresortowe projektu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków. Projekt rozporządzenia wprowadza 3 nowe obszary specjalnej ochrony ptaków: PLB020009 Góry Izerskie, PLB020010 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie i PLB140015 Bagno Pulwy oraz powiększa zasięg obszaru

PLB280015 Ostoja Warmińska. Propozycje tych obszarów spełniają kryteria ornitologiczne kwalifikujące je do ochrony w formie obszarów specjalnej ochrony ptaków. Propozycje nowych obszarów OSO powstały na podstawie inwentaryzacji przyrodniczych przeprowadzonych w latach 2008 i 2009.

Po przyjęciu ww. rozporządzenia sieć obszarów specjalnej ochrony ptaków składać się będzie z 144 obszarów, których łączna powierzchnia wyniesie 55 711,7 km² (ok. 17,8% powierzchni administracyjnej Polski). Oznacza to, że proponowana projektem rozporządzenia powierzchnia powiększyłaby się w stosunku do tej wyznaczonej w roku 2008 o 593,6 km² (ok. 0,2% powierzchni administracyjnej Polski).

Do tej pory w Polsce wyznaczono 141 obszarów specjalnej ochrony ptaków. W ocenie Komisji Europejskiej, sieć obszarów specjalnej ochrony ptaków w Polsce spełnia warunek zawarty w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, w zakresie ochrony najbardziej odpowiednich obszarów pod względem liczby i powierzchni jako obszarów specjalnej ochrony dla zachowania potencjalnie wrażliwych gatunków ptaków. Celem wyznaczenia nowych obszarów specjalnej ochrony ptaków jest ochrona gatunków ptaków oraz ich naturalnych siedlisk, które ucierpiały na skutek realizacji inwestycji (przede wszystkim cietrzew, włośchatka, sóweczka, derkacz, orlik krzykliwy, bocian biały).

Obszar PLB020009 Góry Izerskie, jest oficjalną propozycją obszarów specjalnej ochrony ptaków. Oznacza to, iż zgodnie z zasadą przezorności stosuje się do nich przepisy wynikające z art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, co oznacza, że obszary te powinny być brane pod uwagę przez organy administracyjne przy zatwierdzaniu przedsięwzięć, które mogą na te obszary znacząco negatywnie oddziaływać.

5.2.3. Obszar Chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie

Obszar chronionego Krajobrazu Karkonosze – Góry Izerskie został ustanowiony na mocy uchwały nr XIV/95/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z dnia 27 listopada 1986 roku. Aktualnie uchwała WRN straciła moc i trwają przygotowania do wydania przez Wojewodę rozporządzenia dotyczącego utworzenia OChK. Teren OChK obejmował południowo – zachodnią część gminy Stara Kamienica. Przygotowywana dokumentacja Obszaru określa roboczo przebieg północno – wschodnią granicę wzdłuż granicy otuliny Parku Krajobrazowego Doliny Bobru.

5.2.4. Strefa ochrony Uzdrowiska „Cieplice Zdrój”

Strefa ochrony uzdrowskiej została utworzona na mocy uchwały nr VI/41/70 WRN we Wrocławiu w 1970 r. o ustanowieniu statutu uzdrowiska Cieplice Śląskie Zdrój. Obejmuje

ona miasto Jelenia Góra, część gminy Piechowice i południową część gminy Stara Kamienica. Została utworzona w celu ochrony warunków naturalnych koniecznych do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego w Cieplicach Śląskich Zdroju.

5.2.5. Rezerwat Przyrody „Krokusy” w Górzyńcu

Rezerwat „Krokusy” utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego 18 lipca 1962r. (MP z 1962 r, Nr 60 poz. 286) roku na obszarze 3,9 ha. Położony jest w całości na terenie gminy Stara Kamienica, przy Kopalnianej Drodze, na opadającym ku Małej Kamiennej północnym zboczu Grzbietu Wysokiego Gór Izerskich, Jest to rezerwat florystyczny chroniący *szafrana sudeckiego*, a także rzadkie gatunki roślin grądowych.

Rysunek 6 Rezerwat „Krokusy”

5.3. Lasy

Na terenie Gminy Stara Kamienica lasy i zadrzewienia zajmują 4 151 ha, co stanowi 37,6% ogólnej powierzchni Gminy. Większość lasów stanowi własność Skarbu Państwa. W imieniu Skarbu Państwa lasami na terenie gminy Stara Kamienica zarządza Nadleśnictwo Szklarska Poręba oraz Nadleśnictwo Lwówek. Część z terenów obszaru Gminy zajmują lasy, będące własnością osób fizycznych. Na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz.U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435), starosta sprawuje nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa. Realizuje się to między innymi poprzez sporządzanie inwentaryzacji stanu lasów stanowiących własność osób fizycznych lub wspólnot gruntowych oraz sprawowanie nadzoru nad tymi lasami. Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa zajmują na terenie gminy Stara Kamienica 306,6 ha. Na zlecenie starosty, nadzór nad gospodarką leśną w tych lasach sprawują nadleśnictwa.

W ostatnim czasie uwagę w nadleśnictwach, a tym samym w gminach zwraca się na tzw. **las referencyjne** (nieobjęte gospodarowaniem). Stanowią one reprezentatywne ekosystemy w ramach krajobrazu, które są zachowane w stanie naturalnym. Te fragmenty lasu są wyłączone z pozyskania drewna. Odtwarzane są tu naturalne stosunki wodne i bez względu na poziom podtopień pozostawiane bez ingerencji człowieka. Zgodnie z zasadami i kryteriami dobrej gospodarki leśnej FSC dąży się do objęcia 5% każdego siedliska tą kategorią lasów. W chwili obecnej zaliczono do lasów referencyjnych wszystkie reprezentatywne podmokłe i bagienne siedliska, których udział znacznie przekracza zakładane 5%.

Dla lasów referencyjnych przyjęto następujące zasady weryfikacji i oznaczania:

- ✓ przyjmują charakter rezerwatów ścisłych;
- ✓ od 1 stycznia 2008 roku na wyznaczonych powierzchniach nie było żadnego zabiegu (nawet cięcie przygodnych) i zakłada się, że w przyszłości żadnych zabiegów tam nie będzie;
- ✓ włączono do lasów referencyjnych kępy pozostawiane na zrębach (jeżeli nie było w nich żadnego zabiegu);
- ✓ w przypadku wykonania jakiegokolwiek zabiegu w lasach referencyjnych daną powierzchnię wyłącza się z tej grupy lasów;
- ✓ w przypadku stwarzania niebezpieczeństwa dla ludzi lub mienia dopuszcza się ścięcie drzewa niebezpiecznego i pozostawienie na gruncie do rozkładu;
- ✓ nowe lasy referencyjne są zgłaszane z podaniem lokalizacji, siedliska i powierzchni na kartach informacji przyrodniczej.

5.4. Wody powierzchniowe

Gmina Stara Kamienica leży w całości w zlewni rzeki Bóbr. Oba grzbiety Gór Izerskich stanowią obszary źródłkowe potoków Kamienna Mała oraz Kamienica – głównych osi hydrograficznych obszaru.

Potok Kamienica odwadnia północny stok Grzbietu Kamienickiego w jego wschodniej części. Jej źródła znajdują się na wysokości 850 – 870 m n.p.m. Ważniejsze dopływy Kamienicy to Młynówka, Kamieniczka, Kamienicki Potok, Czary Potok, Grudzki Potok, Chromiec i Hucianka. W czasie powodzi w 1997 r. Kamienica wystąpiła z brzegów w kilku miejscach.

Potok Kamienna Mała bierze swój początek na północno – wschodnim zboczu Izerskich Garbów, na wysokości 930 m n.p.m. Jej dopływami są liczne bezimienne potoki, odwadniające północne zbocza wschodniej części Wysokiego Grzbietu. Wody Kamiennej Małej są mało zanieczyszczone i stanowią źródło wody Pitnej dla Piechowic i Jeleniej Góry. Oprócz ujęcia

wody na Małej Kamiennej wodę ujmuje się także na bezimiennym potoku, dopływie Małej Kamiennej, dla potrzeb kopalni „Stanisław” i na Kamienicy dla potrzeb Zakładu Odlewniczego w Barcinku.

Stan czystości wód potoku Kamienica nie był badany, jednak ze względu na nieuporządkowaną gospodarkę ściekową na terenie gminy można z góry przyjąć, że jest ona zanieczyszczona w znacznym stopniu ściekami komunalnymi. Ścieki kierowane są do bezodpływowych zbiorników, do osadników gnilnych lub w większości przypadków bezpośrednio do ziemi lub cieku wodnego. Sytuacja ta powoduje również nieustanną degradację rzek i potoków oraz pogorszenie stanu sanitarnego gminy. Gmina nie posiada zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę, ani systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków. Stan ten należy ocenić jako wysoce niezadowolający. Pilną sprawą jest, więc zwodociągowanie i skanalizowanie jak największej ilości terenów gminy – tym bardziej, że efekty realizacji inwestycji będą miały szeroki ponadlokalny charakter i oddziaływanie.

Zadowolający stan czystości wód w rzekach oraz dobrej jakości woda pitna to również ważny argument na rzecz rozwijania różnego rodzaju przedsięwzięć o charakterze wypoczynkowym i rekreacyjnym, zwłaszcza w gminach, które nie posiadają alternatywnych możliwości rozwoju.

5.5. Wody podziemne

Na terenie gminy nie występują większe zbiorniki wód podziemnych. Występujące złoża wodne mają na ogół niewielką wydajność. Są to głównie wody szczelinowe w utworach prekambryjskich, na głębokości od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów. Wody te oceniane są jako wody niskiej jakości – na podstawie systematycznych badań wody ze studni zasilającej osiedle mieszkaniowe w Starej Kamienicy, charakteryzującej dobrze zasoby wód podziemnych gminy (woda ta pochodzi z utworów prekambryjskich z ośrodka wodonośnego o charakterze szczelinowym).

Na terenie gminy Stara Kamienica nie ma stanowisk badawczych sieci krajowej monitoringu wód podziemnych.

6. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ PRZYRODY NA TERENIE GMINY STARA KAMIENICA

6.1. Inwentaryzacja przyrodnicza gminy wymaga uaktualnienia.

Podstawowym dokumentem prezentującym wyniki rozpoznania walorów przyrodniczych gminy są profesjonalnie zrobione przez zespół fachowców inwentaryzacje przyrodnicze. Dokumenty te są niezbędne dla prowadzenia zadań z zakresu ochrony przyrody, zwłaszcza poprzez prawidłowe, proponowane w opracowaniach ekofizjograficznych rozwiązania

w planowaniu przestrzennym, dlatego powinny być one aktualizowane przynajmniej co 5 lat. Będąca w posiadaniu urzędu inwentaryzacja została sporządzona w roku 1993.

6.2. Brak pełnego rozpoznania systemu przyrodniczego gminy.

Ekosystemy cenne przyrodniczo nie utrzymają swoich walorów i funkcji, jeśli będą występowały w postaci izolowanych obszarów. Dlatego też do najważniejszych zadań w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych należy podtrzymanie i odbudowa ich ciągłości. System przyrodniczy nie jest do końca rozpoznany. Istnieją próby powiązania fragmentów tego systemu w ramach opracowań ekofizjograficznych sporządzanych na potrzeby miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyodrębnionych jednostek strukturalnych. Problemem jest brak kompleksowego opracowania, które wyodrębnia tereny otwarte o dużej wrażliwości na działalność antropogeniczną i łączy je w spójny system spełniający funkcję regulacyjną w stosunku do procesów zachodzących w środowisku.

6.3. Brak ochrony prawnej wielu cennych drzew / obiektów przyrodniczych

W sporządzonych dla gmin inwentaryzacjach przyrodniczych sygnalizuje się istnienie wartościowych drzew pomnikowych, które nie tylko, że nie są objęte ochroną prawną, ale często nie są należycie wyeksponowane w krajobrazie. Najcenniejsze z tych obiektów powinny być objęte ochroną prawną, inne wartościowe drzewa lub grupy drzew należy skatalogować i oznakować tabliczką z numerem, nazwą i ewentualnie z krótkim opisem.

6.4. Przyrodniczo cenne tereny nie są objęte ochroną prawną

Należy ustanawiać status ochrony prawnej dla obszarów kluczowych w systemach przyrodniczych gminy. Pewne formy ochrony mogą być wprowadzone uchwałami Rady Gminy.

Ustanowienie ochrony prawnej obszarów i obiektów jest jednak procesem skomplikowanym, kosztownym i długotrwałym. Niezbędne jest uzyskanie „konsensusu” pomiędzy realizacją celów ochronnych, a występującą formą własności prywatnej. Potrzebne są środki na rekompensaty z tytułu ograniczeń w użytkowaniu gruntów, spowodowanych wprowadzeniem ochrony prawnej lub na wykup tych terenów.

6.5. Gospodarka wodno – ściekowa

6.5.1. Gospodarka wodna

Gmina Stara Kamienica praktycznie nie jest zwodociągowana (długość sieci wodociągowej wynosi 2,52 km). Mieszkańcy zaopatrują się w wodę z własnych ujęć wody. Susze jakie występowały w ostatnich latach na obszarze Starej Kamienicy przyczyniły się do

zmniejszenia zasobów wody studniach kopanych (w 2003 r. pobierano wodę do celów gospodarczych).

W ramach planowanej inwestycji zwodociągowania Gminy wykonano odwierty i przygotowano następujące ujęcia wody: w miejscowości Stara Kamienica na działkach nr 12/4 (ujęcie wody nr 1) i 10 (pozwolenie wodnoprawne nr OŚR.IV-6223/2/10 z dnia 25.02.2010r. , dla których ustalono zasoby eksploatacyjne w ilości 5,3 m³/h (łącznie), jeden odwiert na działce nr 181 w miejscowości Kromnów-obszar Wola. Zasoby eksploatacyjne tego ujęcia określone zostały w wysokości 2,3 m³/h (pozwolenie wodnoprawne OŚR.IV-6223/4/08 z dnia 21.01.2008r). W miejscowości Kopaniec dwa odwierty wykonano na działce nr 661/125 - ustalono zasoby w ilości 3,25 m³/h (pozwolenie wodnoprawne OŚR.IV-6223/7/08 z dnia 18.03.2008r). W 2007 roku zostało wykonane ujęcie w miejscowości Mała Kamienica na działce nr 334/1 (pozwolenie wodnoprawne OŚR.IV-6223/3/08 z dnia 21.01.2008r). Wykonany został również jeden odwiert w miejscowości Kromnów zlokalizowany na działce nr 32/4 oraz jeden otwór studzienny w miejscowości Wojcieszycze - działka nr 6, o łącznej wydajności 4,0 m³/h.

Na dzień dzisiejszy na terenie gminy wody podziemne ujmowane są do celów gospodarczych i socjalnobytowych z następujących ujęć komunalnych (ośrodek zdrowia, LBF Technika Wentylacyjna, osiedle mieszkaniowe w Starej Kamienicy, ujęcie „Na Górcie”, ujęcie wody w Barcinku 55, ujęcie wody w Barcinku nr 16, ujęcie Rybnica 1)

Ujęcia komunalne – Spółdzielnia Mieszkaniowa zostało oddane do użytkowania w 1993 r. Wydajność rzeczywista, średnia dobowa wynosi 14,3 m³/dobę. Wydajność potencjalna, średnia dobowa 44,3 m³/dobę. Ujęcie działa na podstawie pozwolenia wodno-prawnego nr OŚR IV-6223/4/04 z dnia 08.03.2004 r. ważne do dnia 31.12.2018 r. Uzdatnianie wody: odżelazianie, odmanganianie, okresowe chlorowanie, filitracja na złożu filtracyjnym.

Drugie ujecie „Na Górcie” zostało wykonane w 2006r. Działa na podstawie pozwolenia wodnoprawnego nr OŚR.IV-6223/32/06 z dnia 02.10.2006r. Wydajność ujęcia : 5,9 m³/dobę.

Ponadto, na terenie gminy zlokalizowane jest ujęcie wód powierzchniowych „Górzyniec”, na km 4 + 650 potoku Mała Kamienna. Ujęcie eksploatowane jest przez ZUK Piechowice i zaopatruje w wodę pitną mieszkańców Piechowic i Jeleniej Góry Państwowy Powiatowy Inspektora Sanitarny w Jeleniej Górze regularnie prowadzi kontrolę jakości wody z wodociągów lokalnych.

6.5.2. Gospodarka ściekowa

Na terenie gminy Stara Kamienica brak jest gminnej oczyszczalni ścieków. Około 95% wytwarzanych przez mieszkańców ścieków odprowadzanych jest do zbiorników bezodpływowych.

Zgodnie z art. 3 ust.3 pkt 1 *ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, gminy mają obowiązek prowadzić ewidencję zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej. Gmina Stara Kamienica posiada częściową ewidencję. Spis dotyczący ewidencji zbiorników i przydomowych oczyszczalni jest systematycznie uzupełniany.

6.5.2.1. Problem nieszczelnych zbiorników bezodpływowych

Większość gospodarstw posiada szamba nie odpowiadające normom lub w ogóle nie posiada szamba, a ścieki bytowe odprowadzane są do gnojowika i wywożone na grunty uprawne lub bezpośrednio ścieki odprowadzane są do gruntu, wód lub studni. Aby nie dopuścić do wylewania ścieków z szamb i kontrolować ich szczelność należy zobowiązać właścicieli, zarządców i administratorów nieruchomości do regularnego opróżniania napełnianych zbiorników. Każdy właściciel szamba powinien być świadomy, że likwidacja szamb jest nieuchronna, szczególnie takich, które nie spełniają swych funkcji.

Rozwiązaniem alternatywnym dla mieszkańców gminy jest podłączenie się do sieci nowobudowanej, a w miejscach, gdzie budowa kanalizacji jest nieuzasadniona technicznie i ekonomicznie, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

Jedynie osiedle mieszkaniowe w Starej Kamienicy posiada oczyszczalnię ścieków KOS 2. **Oczyszczalnia KOS-2** zlokalizowana jest w Starej Kamienicy, w odległości 25 m od głównej drogi biegnącej przez miejscowość Stara Kamienica i około 60 m do wielorodzinnych domów mieszkalnych. W odległości 30 m od oczyszczalni przepływa rzeka Kamienica, która jest odbiornikiem ścieków z oczyszczalni. Właścicielem oczyszczalni jest Urząd Gminy Stara Kamienica, administratorem – Zakład Obsługi Komunalnej w Starej Kamienicy. Oczyszczalnię KOS-2 oddano do użytkowania w 1994 r. dla potrzeb zrealizowanego w tym okresie nowego, wielorodzinnego osiedla mieszkaniowego.

W roku 2001 Zakład Badawczo – Wdrożeniowy Inżynierii Ochrony Środowiska Politechniki Wrocławskiej w Jeleniej Górze opracował „Koncepcje uporządkowania gospodarki wodościekowej gminy Stara Kamienica”. W celu uporządkowania gospodarki ściekowej zaproponowano podział obszarów zabudowy gminy Stara Kamienica na siedem rejonów. Podział na poszczególne rejony uwarunkowany został charakterem zabudowy miejscowości

(zabudowa zwarta, rozproszona) i konfiguracji terenu. W niektórych rejonach zostały wytyczone wstępnie trasy kolektorów głównych ścieków sanitarnych, zakończonych oczyszczalniami, kanały ścieków oczyszczonych wraz z miejscami zrzutu ścieków do określonego cieku. W pozostałych rejonach zaproponowano rozwiązanie gospodarki ściekowej w oparciu o indywidualne, przydomowe oczyszczalnie ścieków.

W związku ze zmianą uwarunkowań wynikających m.in. z możliwości związanych z pozyskaniem środków finansowych na realizację zadań, konieczności zapewnienia wkładu własnego i innych, budowę oczyszczalni zaplanowano w miejscowościach:

Stara Kamienica, Barcinek, Rybnica i Mała Kamienica. Przewiduje się też budowę sieci kanalizacyjnej obejmującej około 70% powierzchni gminy.

Prace rozłożone będą na dwa etapy:

Etap I – obejmuje miejscowości najbardziej zurbanizowane i największe pod względem liczby mieszkańców. Są to: Stara Kamienica, Kromnów, Kopaniec, Wojcieszycze, Rybnica i Barcinek.

Etap II – obejmuje miejscowości pozostałe tj. Chromiec, Antoniów, Małą Kamienicę i Nową Kamienicę.

W chwili obecnej Gmina Stara Kamienica przystąpiła do realizacji zadania pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej wraz z obiektami towarzyszącymi dla miejscowości Stara Kamienica, Kromnów i Kopaniec” w ramach RPO WD działanie 4.2 „Infrastruktura wodno-ściekowa”, Priorytet 4. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego Dolnego Śląska („Środowisko i bezpieczeństwo ekologiczne”). Wartość całkowita zadania wynosi 44 613 470,11 zł, z tego 29 996 404,60 pochodzi z budżetu środków europejskich. Wkład własny wynosi 5 293 483,16 zł. Realizacja projektu przewidziana jest na dwa lata: 2009 – 2011.

Gmina jest przygotowana do złożenia wniosku o środki w ramach działania 321 „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 na realizację projektu pn.: „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej wraz z obiektami towarzyszącymi dla miejscowości Wojcieszycze”. Planowany termin zakończenia prac: 30.11.2014r

6.6. Stan czystości powietrza

6.6.1. Emisje zanieczyszczeń do powietrza

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego polega na zwiększeniu stężeń dowolnych substancji lub energii powyżej pewnych wartości progowych oraz na wprowadzeniu do

środowiska substancji obcych. Na stan jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy Stara Kamienica ma przede wszystkim wpływ:

- emisja zorganizowana pochodząca ze źródeł punktowych, liniowych i powierzchniowych (przemysł, usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych tzw. niska emisja),
- emisja niezorganizowana tj. emisja substancji wprowadzanych do powietrza bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych np. spawanie, lakierowanie wykonywane poza obrębem warsztatu czy spalanie na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, itp.,
- emisja niezorganizowana ze źródeł liniowych i powierzchniowych (komunikacja, drogi, parkingi).

Główne źródła i rodzaje substancji to:

- proces energetycznego spalania paliw - zbiorowe i indywidualne ogrzewanie pomieszczeń, piekarnie (główne zanieczyszczenia: pył, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla)
- środki transportu kołowego (główne zanieczyszczenia: tlenki azotu, węglowodory, tlenek węgla, pył)
- procesy technologiczne (zanieczyszczenia: węglowodory i ich pochodne, pyły, tlenki metali i inne specyficzne dla danej produkcji substancje).

Największym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Praktycznie wszystkie składniki spalin, z wyjątkiem pary wodnej są zanieczyszczeniami powietrza. Część z nich należy do składników mniej toksycznych, choć wywołujących dalekosiężne skutki klimatyczne (np. CO₂), ale pozostała większość to bardzo szkodliwe związki bezpośrednio zagrażające człowiekowi, zwierzętom i roślinności. Podstawową masę substancji odprowadzanych do atmosfery stanowi dwutlenek węgla. Jednak najbardziej uciążliwe składniki spalin to przede wszystkim dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pył. Wraz z pyłem emitowane są również metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i benzo(α)piren. Oprócz szkodliwego oddziaływania na środowisko naturalne i zdrowie ludzi, emisje substancji do powietrza powodują straty gospodarcze. Stopień oddziaływania na środowisko zależy od wielu czynników oraz od odporności organizmów na zanieczyszczenia. Również nie do pominięcia są czynniki klimatyczne takie jak: temperatura, nasłonecznienie, wilgotność powietrza czy prędkość wiatru. Żadne z substancji nie występuje pojedynczo, w formie wyizolowanej i rzadko które nie podlegają w powietrzu dalszym przemianom. Poza

tym w działaniu substancji na organizmy żywe obserwuje się występowanie zjawiska synergizmu, tj. działania łączonego, wywołującego efekt większy, niżby to wynikało z sumy efektów poszczególnych składników.

Ze źródeł emisji pozaprzemysłowych najistotniejszą rolę odgrywa emisja substancji z emitorów o niskiej wysokości (od kilku, kilkunastu do maksymalnie 30 m). Z tego powodu są one szczególnie uciążliwe dla środowiska. Są to zazwyczaj nieefektywne lokalne kotły grzewcze oraz paleniska domowe, gdzie przy spalaniu w niskich temperaturach mogą powstawać WWA i dioksyny. Z reguły duża ilość tych emitorów i niekorzystne warunki rozprzestrzeniania na ograniczonym terenie kształtują poziom stężeń w ich najbliższym otoczeniu. Zjawisko takie występuje na terenach o zwartej zabudowie z dużą ilością indywidualnych palenisk w budynkach mieszkalnych oraz w zakładach usługowych i przemysłowych małej wielkości. Nieco mniejszym problemem z punktu widzenia lokalnych parametrów czystości powietrza jest niska emisja na terenach zabudowy luźnej, gdyż istnieją lepsze warunki przewietrzania i depozycji substancji, a co za tym idzie relatywnie niższe stężenia. Głównym problemem zapobiegania w przypadku niskiej emisji jest brak inwentaryzacji źródeł i wielkości emisji oraz danych o rodzaju i ilości stosowanych paliw. Charakterystyczną cechą niskiej emisji jest jej sezonowa zmienność. W okresach grzewczych notuje się znaczny wzrost emisji energetycznej w porównaniu do okresów ciepłych.

Drugim ważnym elementem niskiej emisji są zanieczyszczenia komunikacyjne, obejmujące takie substancje jak: tlenki azotu, węglowodory, pyły, tlenek węgla, aldehydy. Emisja ta wraz z postępującym zwiększaniem się ilości pojazdów wykazuje tendencję wzrostową. Szczególnie wysokie zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów występuje na skrzyżowaniach głównych ulic miasta, przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu. Przyczyną nadmiernej emisji substancji ze środków transportu jest również zły stan techniczny pojazdów, zła eksploatacja, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu lub zbyt małą przepustowością dróg. To właśnie emisja z silników samochodowych jest odpowiedzialna za wysokie stężenia tlenków azotu w rejonie ulic o dużym natężeniu ruchu.

6.6.1.1. Zanieczyszczenie powietrza ze źródeł niskiej emisji.

Przeważająca część potrzeb cieplnych pokrywana jest poprzez nieefektywne małe węglowe kotłownie lokalne i paleniska domowe. Niskie emitory, źle prowadzone procesy spalania, spalanie najgorszej jakości paliwo, a również różnego rodzaju odpady. Nieefektywne izolacje cieplne budynków zwiększają w konsekwencji straty ciepła, a tym samym emisję zanieczyszczeń ze spalania paliw.

W celu poprawy tej sytuacji należy wykorzystać tam gdzie możliwe centralną sieć ciepłowniczą lub stosować źródła jak najbardziej ekologiczne – energię odnawialną, gaz ziemny. Realizować termorenowacje istniejących budynków, a w nowych obiektach stosować najwyższej jakości materiały termoizolacyjne.

6.6.1.2. Zanieczyszczenie powietrza od ciągów komunikacyjnych.

W rejonach przyległych do ruchliwych ulic występują podwyższone stężenia substancji szkodliwych ze spalania paliw w silnikach samochodowych. Nienajlepsza nawierzchnia ulic, kurz uliczny, nadmierny ruch uliczny to główne przyczyny pogarszania się jakości powietrza w bezpośrednim sąsiedztwie ulic o dużym natężeniu ruchu.

Naturalny skład chemiczny powietrza może lokalnie ulegać zmianom na skutek emisji gazów, par i pyłów pochodzących zarówno ze źródeł naturalnych (np. erozja gleb, procesy gnilne zachodzące na obszarach bagiennych i torfowiskach), jak i na skutek działalności człowieka (różnorodne procesy przemysłowe, rolnictwo, transport, wydobywanie kopalin, spalanie paliw dla celów przemysłowych i bytowych).

Na terenie gminy Stara Kamienica głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza są:

- Zakłady Mechaniczno – Odlewnicze „Barcinek” Sp. z o.o. w Barcinku – zanieczyszczenia technologiczne,
- „ARF” Sp. z o.o. – wyroby metalowe i budowlane, Barcinek;
- „Budostal” – wyroby metalowe i budowlane, Barcinek;
- „Domino” Sp. z o.o. - cynkownia, Barcinek;
- lokalne kotłownie i paleniska opalane paliwem stałym – tzw. niska emisja.

W najbliższej okolicy gminy Stara Kamienica i na granicy gminy położone są trzy stacje monitoringu czystości powietrza atmosferycznego: stacja Rozdroże Izerskie, stacja Wleń, stacja Cieplice Zdrój. Na podstawie danych uzyskanych w wymienionych punktach pomiarowych można stwierdzić, że:

- średnioroczne oraz średniodobowe wartości stężeń zanieczyszczeń pochodzenia energetycznego nie przekraczały norm krajowych ustalonych w Rozporządzeniu MOŚNiL z dnia 28 kwietnia 1988 r. (Dz. U. Nr 55, poz. 355),
- w rejonie Wojcieszyc zanotowano przekroczenia norm wartości stężeń dopuszczalnych dla terenów ochrony uzdrowiskowej,
- we wszystkich punktach pomiarowych stwierdza się większe zanieczyszczenia powietrza w okresie zwiększonej emisji lokalnej, tj. w sezonie grzewczym,
- wzrost stężeń zanieczyszczeń energetycznych ma miejsce w stanach inwersyjnych na obszarze Kotliny Jeleniogórskiej,

- poziom zanieczyszczeń powietrza od wielu lat systematycznie maleje.

6.6.2. Energia wiatru

Wykorzystywanie energii wiatrowej pozwala na częściowe wypieranie z sieci energetycznej mocy tradycyjnych elektrowni, co przekłada się na redukcję emisji spalin.

Zasoby energetyczne wiatru na Ziemi wielokrotnie przewyższają potrzeby całej ludzkości.

Jednak nie wszędzie występują one w odpowiedniej ilości i postaci.

Możliwość eksploatacji energii wiatru w wybranym terenie zależy m.in. od:

- wartości średniorocznej prędkości wiatru,
- wysokości nad powierzchnią terenu,
- ukształtowania terenu, jego chropowatości,
- rozkładu prędkości wiatru w czasie,
- parametrów powietrza na wysokości osi wirnika turbiny, tj. temperatury, ciśnienia i wilgotności.

Niemniej ważny jest rozkład prędkości wiatru w czasie. W Polsce silne wiatry dominują w miesiącach zimowych. 2/3 rocznej produkcji energii uzyskiwać można w miesiącach sezonu grzewczego, tj. w okresie listopad-marzec. Według podziału kraju na strefy o określonych warunkach anemologicznych powiat jeleniogórski, a wraz z nim gmina Stara Kamienica, znajduje się w strefie mało korzystnej dla lokalizacji siłowni wiatrowych. Jest to również obszar, na którym liczne uwarunkowania przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe, gospodarcze i społeczne wskazują na wysokie ryzyko dla lokalizacji takich obiektów [ZATHEY z zespołem 2009].

6.6.3. Energia wodna

Wykorzystanie wodnych zasobów energetycznych jest zależne od szeregu uwarunkowań. Jednymi z podstawowych są między innymi energetyczność naturalna rzeki (wielkość i równomierność przepływów), wpływ małej elektrowni wodnej tzw. MEW na środowisko oraz opłacalność przedsięwzięcia. Właśnie ze względu na oddziaływanie MEW na środowisko należy każdą taką inwestycję rozpatrywać indywidualnie i bardzo szczegółowo. Na terenie Gminy Stara Kamienica działa elektrownia wodna na rzece Kamienica w miejscowości Barcinek.

6.6.4. Energia biomasy

Biomasa to substancja organiczna powstająca w wyniku przetwarzania energii promieniowania słonecznego w procesie fotosyntezy. Do biomasy zalicza się:

- odpady powstające przy produkcji i przetwarzaniu produktów roślinnych,
- odpady komunalne i odchody zwierzęce z ferm hodowlanych,
- szybko rosnące rośliny hodowane w celach energetycznych na specjalnych plantacjach.

Wykorzystanie tych odpadów polega przede wszystkim na bezpośrednim ich spalaniu (drewno, słoma, siano, rośliny energetyczne) lub do produkcji biogazu (odpady organiczne, odchody zwierzęce). Gmina Stara Kamienica to obszar o dużych zasobach ziem wykorzystywanych rolniczo. Stąd, wykorzystując rolniczy charakter gminy, polem działania dla wykorzystania biomasy jest energia cieplna pozyskiwana głównie ze słomy, ziaren zbóż, itd. Biomasa można także wykorzystywać do produkcji estrów rzepakowych, stosowanych jako dodatek do olejów napędowych. Aktualnie na terenie objętym opracowaniem najwyższe wykorzystanie istniejącego potencjału biomasy jest w zakresie drewna opałowego i ziaren zbóż.

6.6.5. Energia słoneczna

W Polsce generalnie istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Pozwala to na stosowanie z powodzeniem urządzeń do pozyskiwania, przetwarzania w ciepło użytkowe i magazynowania energii słonecznej.

6.6.6. Energia geotermalna

Zasoby energii cieplnej możliwej do pozyskania z wód geotermalnych w rejonie Gminy Stara Kamienica nie są dokładnie określone. Gmina Stara Kamienica leży obok miejscowości Cieplice - obszaru występowania wód geotermalnych. Na tej podstawie można przypuszczać, iż Gmina Stara Kamienica również znajduje się w obrębie rejonu geotermalnego. Potwierdzenie tego potencjału wymaga jednak dodatkowych badań hydrogeologicznych i geofizycznych.

Zasoby wód geotermalnych są odnawialnym źródłem energii i mogą być wykorzystywane praktycznie w nieograniczony sposób np. na cele komunalne, przemysłowe, rolnicze itp. Energia geotermalna może również polegać na wykorzystaniu ciepła gruntu, wód

jeziornych czy ścieków za pomocą „pomp ciepła”. O zastosowaniu energii geotermalnej decydują między innymi uwarunkowania lokalne w postaci występowania wód geotermalnych. Obecnie tego rodzaju źródła ciepła zyskują coraz większe poparcie.

6.7. Ochrona powierzchni ziemi

6.7.1. Presja zabudowy na tereny otwarte.

Duża atrakcyjność przyrodniczo – krajobrazowa obszaru Gminy Stara Kamienica sprawia, że tereny otwarte cieszą się dużym zainteresowaniem osób szukających działek budowlanych oraz pod usługi. Wysokie ceny takich działek zachęcają posiadaczy użytków rolnych do wyłączenia ich z produkcji rolnej z przeznaczeniem pod zabudowę. Zjawisko to szczególnie nasila się w sąsiedztwie Jeleniej Góry, przy głównych trasach komunikacyjnych oraz na terenach o szczególnych walorach „widokowych”. Należy zapobiegać nadmiernemu rozproszeniu zabudowy i zapewnić ochronę użytków rolnych z dobrymi glebami oraz łąk o wysokich walorach przyrodniczych.

6.7.2. Rekultywacja terenów pozostałych po eksploatacji i przeróbce rud uranu

Część gminy została obciążona spuścizną po eksploatacji rud uranu prowadzonej w latach 50 do 70 ubiegłego stulecia. Działania rekultywacyjne polegać mają na zabezpieczeniu otwartych wlotów szybów, sztolni i zapadłisk oraz rekultywacji hałdowisk, na których notuje się nieznacznie podwyższony poziom promieniowania w odniesieniu do wartości tła.

6.7.3. Ochrona gleb

Większość gleb w gminie Stara Kamienica należy do typu brunatnych lub biellic wytworzonych ze zwietrzelin. W dolinach rzecznych przeważają mady. Kompleksy gleb chronionych (III i IV klasa bonitacyjna) skoncentrowane są przede wszystkim w północnej części gminy w obrębie dna Kotliny Jeleniogórskiej – w południowej części wsi Wojcieszycy. Znaczna ilość gleb, zwłaszcza w górskich rejonach gminy narażona jest na erozję i ulega systematycznej degradacji wskutek zaniechania działań agrotechnicznych (wynikających z ogólnie słabej kondycji rolnictwa w tym rejonie).

6.7.4. Gospodarka odpadami komunalnymi

Lokalnym uregulowaniem prawnym dotyczącym utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Stara Kamienica jest Uchwała Nr L / 325/06 Rady Gminy Stara Kamienica z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Stara Kamienica. Zawiera ona wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości, rodzajów urządzeń przeznaczonych do gromadzenia odpadów komunalnych i zasady ich rozmieszczania.

Gmina Stara Kamienica posiada również Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Kamienica, który został przyjęty w 2005r. Zakres planów gospodarki odpadami obejmuje m.in. aktualny stan gospodarki odpadami, prognozowane zmiany, działania zmierzające do poprawy sytuacji, instrumenty finansowe służące do realizacji zamierzonych celów, system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów.

Za odpady komunalne uważa się odpady powstające w wyniku działalności bytowo-gospodarczej człowieka w środowisku miejskim i wiejskim, do których zalicza się także działalność handlowo-usługową, oświatową, kulturalną, ochronę zdrowia i zarządzanie. Z uwagi na skład, właściwości technologiczne, stopień szkodliwości dla środowiska oraz warunki i miejsce powstawania wyróżnia się następujące rodzaje odpadów komunalnych:

- Odpady domowe związane z bytowaniem ludzi w domach mieszkalnych;
- Odpady z obiektów użyteczności publicznej i obsługi ludności – infrastruktury społeczno-gospodarczej, w tym m.in. z obiektów administracji publicznej, oświaty, kultury, służby zdrowia, handlu, usług itp. W wyliczeniach na ogół oba rodzaje odpadów przyjmuje się łącznie - stanowią one podstawową grupę 80-90% odpadów komunalnych;
- Odpady z terenów otwartych, są to odpady uliczne z koszy, zmiotki, odpady z placów targowych, cmentarzy, zieleni miejskiej itp. Stanowią one 5-7% masy odpadów komunalnych;
- Odpady wielkogabarytowe, jak zużyte meble, sprzęt gospodarstwa domowego, zużyty sprzęt elektroniczny, opakowania przestrzenne stanowią 5-10% masy odpadów komunalnych.

Na terenie gminy obowiązuje system selektywnej zbiórki odpadów.

Organizacją gospodarki komunalnej na terenie gminy Stara Kamienica zajmuje się Urząd Gminy, który koordynuje działania podejmowane w tej dziedzinie. System zorganizowanej wywozu odpadów funkcjonuje od 1997 roku.

Ogółem objętych jest 80% -85% mieszkańców. Górna stawka odbioru odpadów, zgodnie z uchwałą wynosi około 65 zł za m³ odpadów zmieszanych. Dla odpadów zbieranych w sposób selektywny stawka ta jest pomniejszona o 20%.

Na terenie gminy wszystkie obiekty użyteczności publicznej, zakłady przemysłowe, placówki usługowo-handlowe oraz obiekty turystyczne mają podpisane umowy na odbiór odpadów.

Na terenie gminy nie funkcjonuje składowisko odpadów. Odpady z gminy są wywożone są do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Izery” oraz na wysypisko w Ściegnach Kostrzycy.

W zakresie zbierania i transportu odpadów komunalnych lub odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zezwolenia posiadają niżej wymienione przedsiębiorstwa (według danych urzędu Gminy).

Tabela 3. Firmy posiadające zezwolenia na odbiór odpadów od mieszkańców

Firma	Składowisko odpadów
Usługi komunalne i transportowe Janusz Kacik	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „Izery” Sp. z o.o
SIMEKO Sp. o o., Jelenie Góra	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „Izery” Sp. z o.o., Składowisko Odpadów w Ściegnach- Kostrzycy Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne w Pielgrzymce
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. Jelenia Góra	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „Izery” Sp. z o.o Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami w Ściegnach- Kostrzycy
Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej „Tour” Sp z o. o	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami w Ściegnach- Kostrzycy
Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Izery” Sp. z o.o.	Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „Izery” Sp. z o.o

6.8. Klimat akustyczny

Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska, charakteryzującym się dużą ilością i różnorodnością źródeł oraz powszechnością występowania. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka. Powoduje on między innymi zaburzenia snu i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na układ nerwowy, utrudnia pracę i naukę, zwiększa podatność na choroby psychiczne.

Stan środowiska, ze względu na jego zanieczyszczenia hałasem, określa się za pomocą jakości klimatu akustycznego. Klimat akustyczny jest to zespół zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie jak:

- transport drogowy, kolejowy, lotniczy;
- przemysł (zakłady przemysłowe, rzemieślnicze, usługowe);
- przesył energii elektrycznej o wysokich napięciach.

Najczęściej klimat akustyczny ocenia się ilościowo przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku A (L_{Aeq}), wyrażonego w decybelach [dB], będącego poziomem uśrednionym w funkcji czasu. Dopuszczalne wartości poziomów dźwięku w środowisku określa rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007, Nr 120, poz. 826).

Aktualnie na terenie gminy Stara Kamienica nie występują obiekty przemysłowe uciążliwe akustycznie dla ludzi. Natomiast istotnym problemem jest hałas komunikacyjny pochodzący z głównych szlaków drogowych – dróg krajowych: nr 3 oraz nr 30 oraz dróg powiatowych.

Linia kolejowa zważywszy na jej obciążenie (7 pociągów osobowych oraz 1 skład towarowy na dobę) oraz przebieg poza terenami zabudowanymi nie stanowi zagrożenia dla klimatu akustycznego obszaru.

6.8.1. Aktualizacja badań hałasu przy drogach na terenie gminy Stara Kamienica.

Wyniki pomiarów akustycznych przy drogach wraz z określeniem zasięgów jego ponadnormatywnego oddziaływania są niezbędne do ograniczenia uciążliwości akustycznych oraz przeciwdziałania powstawaniu nowych.

6.8.2. Ograniczanie uciążliwości hałasów drogowych.

Działania te leżą w gestii zarządców dróg (Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w odniesieniu do dróg krajowych, Zarządu Dróg Powiatowych w odniesieniu do dróg powiatowych) oraz samorządów gminnych. Ci pierwsi mogą stosować rozwiązania techniczne (np. budowa ekranów akustycznych) lub organizacyjne (np. ograniczenia w ruchu). Jednym z narzędzi jest także utrzymanie nawierzchni jezdni w możliwie najlepszym stanie. Samorządy mogą zapobiegać powstawaniu nowych uciążliwości akustycznych poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

6.9. Promieniowanie elektromagnetyczne

Pola elektromagnetyczne występujące w środowisku mogą negatywnie oddziaływać na poszczególne jego elementy, w tym na organizmy żywe. Właściwości pola a więc i jego oddziaływanie na otoczenie zmieniają się w zależności od częstotliwości pola. W zależności od częstotliwości promieniowanie ma właściwości jonizujące (promienie x, gamma, ultrafiolet) lub niejonizujące (promieniowanie widzialne, podczerwień, radiofale, promieniowanie do urządzeń elektrycznych, linii przemysłowych).

Ustawa Prawo ochrony środowiska w Tytule II „Ochrona zasobów środowiska” w dziale VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi określa zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi. Ochrona ta polega na utrzymaniu poziomów pól poniżej poziomów dopuszczalnych oraz zmniejszaniu pól elektromagnetycznych do co najmniej dopuszczalnych wartości (art. 121 w/w ustawy).

Jednocześnie prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV, lub instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku:

- 1) bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;
- 2) każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia, w tym zmiany spowodowanej zmianami w wyposażeniu instalacji lub urządzenia, o ile zmiany te mogą mieć wpływ na zmianę poziomów pól elektromagnetycznych, których źródłem jest instalacja lub urządzenie.

Do oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zobowiązane z ramienia wojewody są także Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska, które mają prowadzić takie badania w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (POŚ, art. 123). Pomiary takie prowadzi między innymi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, który posiada przeszkolone kadry i odpowiednią do tych pomiarów aparaturę pomiarową. WIOŚ prowadzi także bazę danych o polach elektromagnetycznych w środowisku.

Wartości dopuszczalne określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów [Dz.U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883].

Poniżej przedstawiono tabelę z wartościami dopuszczalnymi.

Tabela 4. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową

Wielkość fizyczna Zakres częstotliwości promieniowania		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Lp.	1	2	3	4
1	0 Hz	10 kV/m	2500 A/m	-
2	od 0 Hz do 0,5 HZ	-	2500 A/m	-
3	od 0,5 Hz do 50 HZ	10 kV/m	60 A/m	-
4	od 0,05k Hz do 1 kHz	-	3/f A/m	-
5	od 0,001 MHz do 3 MHz	20 V/m	3 A/m	-
6	od 3 MHz do 300 MHz	7 V/m	-	-
7	od 300 MHz do 300 GHZ	7 V/m		0,1 W/m ²

Tabela 5. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności

Wielkość fizyczna Zakres częstotliwości promieniowania		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Lp.	1	2	3	4
1	50 Hz	1 kV/m	60 A/m	-

Źródłami pola elektromagnetycznego powodującego przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych mogą być linie przesyłowe oraz stacje elektroenergetyczne dla napięć 110 kV i wyższych. Przez obszar gminy przechodzą dwie linie elektroenergetyczne najwyższych napięć:

- linia D 21, 220 kV, relacji Mikułowa – Jelenia Góra,
- linia S 340, 110 kV, relacji Bartoszkówka – Jelenia Góra.

Obie ww. linie są źródłami pola elektromagnetycznego, na którego wpływ (strefa II) narażonych jest kilka budynków mieszkalnych Wojcieszyc, Kromnowa, Kopańca i Małej Kamienicy.

Dostawa energii elektrycznej dla odbiorców odbywa się za pośrednictwem linii średniego napięcia zasilanych z GPZ zlokalizowanych na terenie gminy Piechowice.

Obecna sieć zasilająca i rozdzielcza średniego napięcia pracuje na napięciu 20 kV i nie przewiduje się zmiany napięcia. Główne linie elektroenergetyczne zasilające gminę są zrealizowane jako linie napowietrzne. Na obszarze gminy nie występują odcinki linii elektroenergetycznych kablowych średniego napięcia.

W gminie zlokalizowanych jest również 38 stacji transformatorowych. Wszystkie stacje

zrealizowane są jako napowietrzne. Z uwagi na istniejący zapas mocy w większości stacji transformatorowych, można wykorzystać energię elektryczną do celów ogrzewania obiektów. Aby zapewnić ciągły i bezpieczny dostęp odbiorców energii elektrycznej konieczne są prace inwestycyjne.

Zagrożenia promieniowaniem niejonizującym mogą być także spowodowane przez urządzenia radiokomunikacyjne, które wytwarzają pola elektromagnetyczne w zakresie częstotliwości od 0,003 do 300 000 MHz. Do urządzeń takich należą między innymi stacje bazowe telefonii komórkowej. Maszty wsporcze (także kominy), u szczytu których montuje się anteny nadawcze cyfrowej telefonii komórkowej promieniują energię elektromagnetyczną o częstotliwościach od 450 do 1800 MHz. Moc anteny jest niewielka, rzędu $40 \div 60\text{dBm}$ ($120 \div 180\text{mW}$). Z reguły, na jednym maszcie umieszcza się kilka takich anten. Uwarunkowanie te powodują, że zagrożenie promieniowaniem niejonizującym przy powierzchni ziemi nie występuje i to zarówno tuż przy maszcie, jak i w większych odległościach. Gęstość mocy emitowanej przez anteny w punkcie zlokalizowanym pod masztem na wysokości 2m od gruntu nie przekracza 1mW/m^2 ($= 0,0000001 \text{ W/m}^2$ przy normie równej $0,1 \text{ W/m}^2$).

Ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio pod liniami elektromagnetycznymi oraz w ich sąsiedztwie powinny być zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy występują pozostałości działalności wydobywczej rud uranu (szybiki, sztolnie i zwałowiska) w rejonie Wojcieszyc, Kopańca i Rybnicy. Tereny te zostały szczegółowo zbadane przez byłą OBiKŚ w Jeleniej Górze oraz Wojskowy Instytut Chemii i Radiometrii z Warszawy. Na terenie gminy stwierdzono podwyższony stopień emanacji radonu z gleby.

Warunki radiologiczne środowiska to przede wszystkim promieniowanie gamma, które stanowi o wielkości narażenia ludności na działanie promieniowania zewnętrznego oraz obecność radionuklidów w komponentach środowiska naturalnego powodujących skażenie wewnętrzne organizmu drogą pokarmową i oddechową. Wartości mocy dawki promieniowania gamma na terenie Polski mieszczą się w granicach od 17,7 do 97 nGy/h (*nanoGrey*), wartość średnia wyznaczona dla obszaru Polski wynosi 45,4 nGy/h. Moc dawki promieniowania gamma na obszarze Kotliny Jeleniogórskiej dochodzi do 86 nGy/h, a więc istotnie zawyża średnią krajową.

6.10. Poważne awarie i zagrożenia naturalne

Szczególnym rodzajem zagrożeń występujących w środowisku są tzw. „nadzwyczajne zagrożenia” charakteryzujące się nagłym przebiegiem. Do zagrożeń takich zaliczyć należy albo

kłęski o charakterze naturalnym jak: powódzie, huragany, trzęsienia ziemi, albo katastrofy i wypadki związane z technologiami i wytworami ludzkimi jak: uwalnianie się niebezpiecznych substancji chemicznych, wybuchy, katastrofy komunikacyjne itp. zwane poważnymi awariami.

Najważniejszym w przeciwdziałaniu powstania zagrożeń jest prewencja, czyli ograniczenie do minimum prawdopodobieństwa wystąpienia katastrofy lub awarii. Ponieważ katastrof nie można uniknąć, ani im całkowicie zapobiec, istotne znaczenie ma przewidywanie ich skutków, opracowanie wcześniej właściwych planów ratowniczych, procedur postępowania, zapewnienie sił i środków, przygotowanie systemów powiadamiania i ewakuacji ludności.

Niezwykle istotnym jest też problem budzenia świadomości społeczeństwa i przekazanie ludności odpowiedniej informacji, aby umożliwić jej prawidłowe reakcje oraz aby uniknąć paniki. Ważnymi elementami są szkolenia i ćwiczenia zespołów przygotowywanych do przeprowadzania akcji ratowniczej, a także ćwiczenia z udziałem całej załogi zakładów i mieszkańców zagrożonego obszaru.

Szczegółnej uwagi wymaga zapewnienie prawidłowego postępowania poawaryjnego oraz umiejętność analizy i wyciągania wniosków na przyszłość z zaistniałej sytuacji.

6.10.1. Ryzyko powstania poważnych awarii

Zdarzenia posiadające cechy nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska i ludzi mogą powstawać :

- w wyniku prowadzenia działalności przemysłowej z użyciem substancji niebezpiecznych,
- podczas transportu substancji niebezpiecznych,
- jako efekt świadomej działalności człowieka związanej z niezgodnym z przepisami pozbywaniem się substancji (materiałów) niebezpiecznych.

Przez działalność przemysłową rozumie się procesy przetwarzania i wytwarzania, magazynowania i dystrybucji substancji niebezpiecznych stwarzających zagrożenia oraz ich transport. Transport substancji niebezpiecznych odbywać się może w cysternach kolejowych lub autocysternach oraz w mniejszych opakowaniach takich jak: beczki, zbiorniki z tworzyw sztucznych, przewożonych samochodami. Pozbywanie się substancji niebezpiecznych w sposób niezgodny z przepisami stanowi specyficzną grupę zagrożeń wymagających w pierwszym rzędzie identyfikacji składu porzuconego odpadu, a dopiero po tym podjęcia stosownych działań unieszkodliwiających czy ratowniczych.

Poważne awarie na terenie Gminy Stara Kamienica, których skutki określa się nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska mogą występować przede wszystkim w:

- obiektach przemysłowych,
- na szlakach komunikacyjnych: drogowych i kolejowych.

Według rejestru prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Państwową Straż Pożarną, na terenie gminy nie funkcjonują zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych pozwalające zakwalifikować je do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej lub zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Nie istnieje zatem ze strony istniejących zakładów zwiększone bądź duże ryzyko zagrożenia awarią przemysłową. Nie zachodzi również konieczność sporządzania zewnętrznego planu ratowniczo-gaśniczego.

Na terenie gminy zlokalizowane są natomiast zakłady przemysłowe i obiekty, w których występują substancje niebezpieczne w mniejszych ilościach i stwarzają potencjalne zagrożenia dla środowiska. Są to przede wszystkim zakłady magazynujące materiały niebezpieczne (olej opałowy i napędowy, paliwa płynne, gazy techniczne i inne chemikalia).

Do obiektów tych zaliczyć należy stacje paliw płynnych, lokalne kotłownie olejowe. Obiekty te stwarzają zagrożenie z uwagi na lokalizację w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkalnej i cieków wodnych. Zastosowane w w/w obiektach zabezpieczenia znacznie ograniczają ryzyko wystąpienia zagrożeń. Funkcjonowanie tych obiektów związane jest także z transportowaniem substancji niebezpiecznych.

Ze względu na przygraniczne usytuowanie, po szlakach komunikacyjnych gminy odbywa się również transport substancji niebezpiecznych w kierunku Niemiec i Czech. Na drogach dochodzić może niekiedy do kolizji bądź awarii z udziałem autocystern lub samochodów ciężarowych, w wyniku których niejednokrotnie do gruntu i wód powierzchniowych przedostają się substancje powodujące ich skażenie. W latach 2006 - 2008 nie odnotowano zdarzeń tego typu mających cechy poważnego zagrożenia dla środowiska.

6.10.2. Zagrożenia powodziowe

Powódź to takie wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, lub kanałach, podczas którego woda po przekroczeniu stanu brzegowego zalewa doliny rzeczne i powoduje zagrożenie dla ludności lub mienia. Główne zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Stara Kamienica wywoływane jest dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem cieków wodnych, takich jak kładki, przepusty, mosty i in.

Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód;

- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni;
- zjawiska lodowe na rzekach będące przyczyną powodzi zatorowych, kiedy w wyniku nagromadzenia się lodu i śryżu zatyka się cały profil rzeki piętząc wodę i powodując lokalnie groźne wylewy.

Średnie roczne sumy opadów w najwyższych partiach Karkonoszy przekraczają 1400 mm, w Górach Izerskich, Rudawach Janowickich i niższych partiach Karkonoszy wynoszą 900-1400 mm, a w pozostałej części zlewni wynoszą 700-900 mm. W ciągu ostatnich 50 lat wystąpiły na tym obszarze duże powodzie w latach 1958, 1964, 1965, 1977, 1981 i 1997 oraz ostatnio w 2001, 2002 i 2006 roku.

Funkcjonujący system przeciwpowodziowy nie jest jednak przygotowany do wczesnego ostrzegania ludności zamieszkującej miejscowości leżące nad ciekami górskimi i podgóorskimi, zagrożonej nagłymi i gwałtownymi powodziami. Jedną z możliwości poprawy stanu zabezpieczenia przed powodzią na terenie gminy, oprócz wprowadzenia nowoczesnego i sprawnego systemu ostrzegania hydrologiczno-meteorologicznego oraz systematycznych prac regulacyjnych i odbudowy regulacji rzek i potoków jest rozbudowa istniejącego systemu suchych zbiorników przeciwpowodziowych.

W latach 1986-1987 powstało opracowanie, w którym wskazano możliwą lokalizację takiego zbiornika : zbiornik „Mała Kamienica” na potoku Kamienica. Ze względu na brak środków finansowych nie podjęto realizacji projektu.

6.10.3. Identyfikacja problemów związanych z zapobieganiem poważnym awariom i powodziom.

6.10.3.1. Ograniczanie skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i komunikacyjnych.

W celu doskonalenia działań zmierzających do zapobiegania i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń dla ludzi i środowiska winny być prowadzone szkolenia i ćwiczenia zespołów przygotowywanych do prowadzenia akcji ratowniczej, a także ćwiczenia z udziałem załogi zakładów i mieszkańców zagrożonego obszaru, a także instytucji współdziałających. Należy upubliczniać informacje na temat nadzwyczajnych zagrożeń w sposób podnoszący świadomość społeczności lokalnej potencjalnie narażonej na skutki zdarzeń. Celowe jest doskonalenie systemu ostrzegania i alarmowania ludności powiatu jeleniogóorskiego przed katastrofami przemysłowymi i naturalnymi

6.10.3.2. Zagrożenie nagłymi i gwałtownymi powodziami terenów leżących nad ciekami górskimi i podgóorskimi.

Biorąc pod uwagę ukształtowanie terenu, częstość występowania gwałtownych powodzi, bardzo krótkie czasy wystąpienia fal powodziowych od wystąpienia opadów deszczu i czasy

przemieszczania się kulminacji fali stwierdzono, że funkcjonujący w IMGW krajowy system osłony przeciwpowodziowy nie zapewnia osłony tych terenów i miejscowości, co nie pozwala na prowadzenie właściwych działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej. Zatem, na obszarze tym uzupełnieniem systemu krajowego powinien być lokalny, zautomatyzowany system wczesnego ostrzegania przed powodzią, który umożliwi możliwie wczesne alarmowanie struktur kryzysowych i mieszkańców zagrożonych terenów. Jedną z możliwości poprawy stanu zabezpieczenia przed powodzią na terenie gminy jest budowa systemu suchych zbiorników przeciwpowodziowych.

7. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DO ROKU 2018

Przyjmując za Programem ochrony środowiska dla województwa dolnośląskiego oraz Powiatowym programem ochrony środowiska ustala się, że nadrzędnym celem polityki ekologicznej Gminy jest:

Dażenie do osiągnięcia zrównoważonego i trwałego rozwoju Gminy poprzez poprawę stanu środowiska przyrodniczego, zachowanie jego istotnych walorów, utrzymanie ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury ochrony środowiska.

Osiąganiu powyższych celów służyć będzie realizacja wymienionych niżej priorytetów³ [Polityka ekologiczna państwa, Program ochrony środowiska województwa dolnośląskiego, Program ochrony środowiska powiatu jeleniogórskiego, Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Stara Kamienica].

7.1. Wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska.

- wzmacnianie prośrodowiskowej współpracy pomiędzy samorządami sąsiednich gmin oraz z samorządowymi władzami powiatu jeleniogórskiego i lwóweckiego;
- prowadzenie edukacji ekologicznej (*w placówkach oświatowych*) w celu zapewnienia akceptacji społecznej dla działań z zakresu ochrony środowiska oraz wzmocnienia zachowań proekologicznych;
- pozyskiwanie danych o stanie środowiska naturalnego gminy, między innymi poprzez wspieranie badań naukowych dotyczących ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystywania jego zasobów;
- udostępnianie danych o stanie środowiska naturalnego gminy, głównych źródłach zanieczyszczeń i działaniach na rzecz jego poprawy;

³ Priorytety dotyczą także gminnych programów ochrony środowiska

- dążenie do pełniejszego wykorzystania sił rynkowych dla ochrony środowiska,
- promocja przyjaznych środowisku postaw konsumenckich;
- wspieranie aktywności podmiotów gospodarczych wdrażających systemy zarządzania środowiskowego;
- wzmocnienie roli planowania przestrzennego jako instrumentu ochrony środowiska;
- pozyskiwanie wystarczających środków finansowych na działania zapewniające realizację celów programu ochrony środowiska i rozwoju instrumentów wspierających te działania;
- udostępnianie terenów chronionych poprzez istniejące i projektowane szlaki piesze, wyciągi, ścieżki i szlaki rowerowe, ścieżki dydaktyczne oraz odpowiednie oznakowanie istniejących obiektów chronionych tablicami informacyjno-edukacyjnymi.

7.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego oraz racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi.

- wzmocnianie systemu obszarów chronionych;
- preferowanie mechanizmów ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz krajobrazowych poza obszarami chronionymi;
- ograniczenie rozprzestrzeniania się zabudowy na tereny cenne przyrodniczo oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie;
- prowadzenie szczególnie troskliwej gospodarki na siedliskach podmokłych i wilgotnych oraz powstrzymywaniu procesów odwodnienia siedlisk,
- odtwarzanie zniszczonych ekosystemów i siedlisk ze stanowiskami zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- renaturalizacja cieków oraz dopuszczenia do spontanicznego kształtowania się koryt, bez wycinania drzew i krzewów oraz innej roślinności przy ich brzegach, o ile zabiegi takie nie kolidują z przepisami szczegółowymi;
- wspieranie programów rolniczych zapewniających zrównoważone korzystanie z gleb (rolnictwo ekologiczne i zrównoważone, programy rolnośrodowiskowe).

7.3. Podnoszenie jakości poszczególnych ekoekskomponentów.

- zmniejszanie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanego do wód przez rozwój i modernizację infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczanie ścieków;
- wdrażanie planów gospodarowania wodami na obszarach wydzielonych dorzeczy oraz programów działań dla osiągnięcia dobrego stanu wód w 2015r.;
- wdrażanie planów ochrony przeciwpowodziowej;

- ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza z niskich źródeł;
- ograniczanie emisji ze środków transportu jako elementu poprawy jakości powietrza i klimatu akustycznego na terenach zurbanizowanych;
- zapobieganie ryzyku powstania poważnych awarii przemysłowych przez wzmocnienie kontroli nad instalacjami stwarzającymi takie ryzyko;
- wspieranie działań mających na celu ochronę ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych;
- rozwój systemu monitoringu poziomu zanieczyszczenia środowiska.

7.4. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

- wdrażanie zasady decouplingu, czyli rozdzielenia zależności presji środowiskowej od rozwoju gospodarczego (zapewnienie, że szybki rozwój gospodarczy nie będzie powodował wzrostu wielkości ładunku zanieczyszczeń odprowadzanego do środowiska);
- wspieranie dążeń do obniżenia wskaźników zużycia surowców, wody i energii na jednostkę produktu w poszczególnych sektorach gospodarki;
- wspieranie programów efektywnego wykorzystania wody w przemyśle, w tym, zamkniętych jej obiegów;
- dążenie do zwiększenia udziału energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych (celem Polityki Ekologicznej Państwa jest osiągnięciu w skali kraju 7,5% udziału takiej energii zarówno w bilansie zużycia energii pierwotnej w 2010r., jak i takiego samego udziału tych źródeł w produkcji energii elektrycznej),.

7.5. Ochrona klimatu.

- wspieranie działań i programów w celu dalszej redukcji emisji gazów cieplarnianych;
- ochrona lasów jako pochłaniaczy gazów cieplarnianych.

8. CELE I ZADANIA O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM

8.1. Koordynacja działań na rzecz ochrony środowiska

Wójt Gminy Stara Kamienica pełni funkcję koordynującą i stymulującą wdrażanie programu ochrony środowiska przy współpracy z Radą Gminy, przedstawiając okresowe sprawozdania z realizacji programu.

Program będzie wdrażany przez wiele podmiotów, wśród których należy wymienić:

- ✓ Jednostki biorące bezpośredni udział we wdrażaniu programu, wskazane dalej jako **podmioty odpowiedzialne** za realizację poszczególnych zadań.

- ✓ **Partnerzy**, czyli instytucje i organizacje, które w swoich statutach mają wyznaczone cele zgodne z ochroną środowiska na przykład: Liga Ochrony Przyrody, Polski Związek Wędkarski, Polski Związek Łowiecki, Zachodniosudeckie Towarzystwo Przyrodnicze, Fundacja Kultury Ekologicznej, Regionalny Ośrodek Doradztwa Rolniczego, inne pozarządowe organizacje ekologiczne.
- ✓ **Instytucje kontrolujące** gospodarce korzystanie ze środowiska i odpowiedzialne za egzekwowanie prawa: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Delegatura w Jeleniej Górze, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Wrocławiu, Delegatura w Jeleniej Górze, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Jeleniej Górze.
- ✓ **Podmioty gospodarcze**. Na poziomie podmiotów gospodarczych zarządzanie środowiskiem odbywa się przede wszystkim poprzez respektowanie prawa, wprowadzanie technologii surowcowo-energooszczędnych, eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska, instalowanie urządzeń ochrony środowiska, stałą kontrolę emisji zanieczyszczeń.
- ✓ **Instytucje finansujące wdrażanie programu**. Podmiot odpowiedzialny za realizację poszczególnych zadań programu będzie zobowiązany do rozeznania możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania i do przygotowania odpowiednich wniosków do instytucji finansujących zadania proekologiczne.

Podstawowym warunkiem efektywnego działania na rzecz ochrony środowiska jest bieżąca, daleko posunięta koordynacja poczynań wszystkich podmiotów podejmujących kroki służące temu celowi lub poprzez wspólnotę interesów związanych z realizacją zadań proekologicznych:

- ✓ **Władze sąsiednich gmin**. Zagrożenia dla środowiska mają pochodzenie lokalne, ale mogą one oddziaływać także na znacznie większych obszarach. Stąd też wynika potrzeba rozwiązań tych problemów w oparciu o współpracę z sąsiednimi jednostkami administracyjnymi. Dotyczy to zwłaszcza rozwiązań w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu, gospodarki odpadami komunalnymi, ochrony czystości powietrza oraz ochrony zlewni Bobru.
- ✓ **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Delegatura w Jeleniej Górze** wykonuje w imieniu wojewody zadania i kompetencje określone w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007r.Nr 44, poz. 287). Podejmuje on działania kontrolno-egzekucyjne wymuszające respektowanie prawa. Prowadzi też badania monitoringu w sieci krajowej i wojewódzkiej oraz koordynuje sieci

lokalne. Wypełniając kryteria współpracy i współdziałania z innymi organami administracji publicznej, przekazuje właściwym radom gmin, powiatów i sejmikowi województwa informacje o stanie środowiska. Z tych samych względów informuje starostwo o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu. Przekazane przez WIOŚ wyniki kontroli i informacje tworzą bazę dla uchwał i decyzji administracyjnych podejmowanych przez właściwe organy w ramach realizacji ich kompetencji.

- ✓ **Wojewódzka i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna** biorą udział w działaniach na rzecz ochrony środowiska np. poprzez opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących higieny środowiska, a zwłaszcza czystości powietrza atmosferycznego, gleby, wody i innych elementów środowiska w zakresie ustalonym w odrębnych przepisach.
- ✓ **Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej** jest jednostką organizacyjną utworzoną w celu realizacji zadań z zakresu gospodarki wodnej. Szczegółowy obszar i zakres działania określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 listopada 1999 r. (Dz.U. z 1999r. Nr 101, poz.1180). Ochrona naturalnych zasobów wodnych wymaga działań i współpracy na terenie całych zlewni, których granice przeważnie nie pokrywają się z granicami administracyjnymi. W związku z powyższym odpowiednia gospodarka i ochrona wód w dorzeczu wymaga współpracy wszystkich gmin w jej zlewni.
- ✓ **Zarząd Parku Krajobrazowego.** Park krajobrazowy chroni najcenniejsze pod względem przyrodniczym i krajobrazowym fragmenty gminy. Poza ochroną o charakterze zachowawczym dyrekcje parków realizują zadania związane z przywracaniem równowagi ekologicznej i zwiększaniem bioróżnorodności. Ważnym zadaniem jest prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa. Władze gminy winny sprzyjać i współpracować z tą instytucją w celu jak najbardziej skutecznej ochrony wartościowych ekosystemów i krajobrazów oraz tworzeniu nowych obiektów uzupełniających istniejący Krajowy System Obszarów Chronionych.
- ✓ **Pozarządowe organizacje ekologiczne**, przy wsparciu ze strony władz administracyjnych, powinny włączać się w proces dążenia do zrównoważonego rozwoju regionu. Jako najważniejsze pola działalności organizacji pozarządowych należy wymienić:– szeroko pojętą edukację, służącą kształtowaniu świadomości ekologicznej społeczeństwa, realizowaną poprzez różnorodne akcje, programy i inicjatywy skierowane do szkół, grup zawodowych i innych środowisk. Istotne jest także pośredniczenie w komunikacji pomiędzy gminą a społeczeństwem, mające na celu bieżące informowanie mieszkańców o decyzjach oraz działaniach władz, a także umożliwiające władzom poznanie opinii społeczeństwa oraz

lokalnych problemów związanych z ochroną środowiska. Organizacje pozarządowe są inicjatorami wielu projektów z zakresu bioróżnorodności, gospodarki odpadami, edukacji ekologicznej itd.

- ✓ Ponadto władze gminy mogą współpracować między innymi z:
- ✓ Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu;
- ✓ Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych, Nadleśnictwami w Szklarskiej Porębie, Lwówku Śląskim, które zarządzają lub sprawują nadzór nad lasami na terenie gminy.

8.2. Współpraca przygraniczna

Gmina Stara Kamienica należy do Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Nysa. Ta międzynarodowa inicjatywa ma między innymi na celu wspólne działania w zakresie planowania przestrzennego i ochrony środowiska. Współpraca w dziedzinie ochrony środowiska w ramach Euroregionu Nysa z Republiką Federalną Niemiec i Republiką Czech zaowocowała między innymi realizacją **Programu „Czarny Trójkąt”**. Do roku 1997 głównym zadaniem Programu było wspieranie działań mających na celu poprawę stanu środowiska na obszarze działania "Czarnego Trójkąta". Głównym osiągnięciem tego okresu było wybudowanie wspólnego systemu monitoringu powietrza, składającego się z 43 stacji monitoringowych, z których 10 pracuje na terenie Polski. Pracę polskich stacji monitoringowych działających w ramach Programu „Czarny Trójkąt” nadzoruje Wydział Współpracy Zagranicznej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, z siedzibą w Jeleniej Górze.

Poza wymienionymi aspektami współpracy transgranicznej, gmina realizuje cele ochrony środowiska poprzez współpracę i wymianę doświadczeń z gminami partnerskimi: Korenov i Guttau.

8.3. Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska

Istotnym wsparciem ochrony środowiska jest aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska prowadząca do tworzenia tzw. zielonych miejsc pracy (zwłaszcza w rolnictwie, turystyce, leśnictwie i ochronie przyrody, odnawialnych źródłach energii, wykorzystania odpadów), rozwoju produkcji urządzeń służących ochronie środowiska bądź produkcji towarów przyjaznych środowisku.

W ramach tego celu w gminie podejmowane będą następujące działania:

- ▶ Wspieranie powstawania tzw. zielonych miejsc pracy.
- ▶ Promocja firm polskich, zwłaszcza lokalnych, produkujących urządzenia ochrony środowiska.

- ▶ Uwzględnianie w przetargach organizowanym przez administrację samorządową wymogów ekologicznych, o ile jest to ekonomicznie uzasadnione.
- ▶ Kształtowanie równoprawnych warunków konkurencji przez pełne stosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”, wraz z uwzględnieniem kosztów zewnętrznych.
- ▶ Stymulowanie rozwoju przemysłu urządzeń ochrony środowiska, zwłaszcza urządzeń wykorzystywanych w ochronie wód i powietrza oraz zagospodarowania odpadów
- ▶ Integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym.

8.4. Zadania własne z zakresu rozwiązań systemowych

Zadanie S.1:	Opracowanie aktualizacji programu ochrony środowiska Gminy Stara Kamienica	
Sposób realizacji	wykonanie aktualizacji programów ochrony środowiska gminy Stara Kamienica na lata 2014÷2018 z perspektywą do roku 2022	
Spodziewane efekty	Realizacja programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, do efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją.	
Sposób weryfikacji	Dokument uchwalony przez Radę Gminy	
Podmiot odpowiedzialny	Wójt Gminy	
Realizator zadania	Zespół specjalistów	
Uwagi	Zadanie do realizacji na mocy art. 17, ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2013	20 tys. Zł	Budżet gminy

Zadanie S.2:	Opracowanie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Kamienica	
Sposób realizacji	Wykonanie aktualizacji planu gospodarki odpadami dla gminy Stara Kamienica na lata 2014÷2017 z perspektywą do roku 2022	
Spodziewane efekty	Realizacja programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, do efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją.	
Sposób weryfikacji	Informacje od przedsiębiorców	
Podmiot odpowiedzialny	Wójt Gminy Stara Kamienica Referat Rozwoju Gminy	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2013	10 tys. Zł	Budżet gminy

9. PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Formalną (szkolną) edukacją ekologiczną zajmuje się system oświaty i szkolnictwa. We wszystkich szkołach realizowane są tematy ekologiczne w ramach zajęć lekcyjnych, apeli, wycieczek i różnych akcji. Ten rodzaj edukacji to zorganizowany system kształcenia uczniów

nastawiony na wykształcenie u nich umiejętności obserwowania środowiska i zmian w nim zachodzących, wrażliwości na piękno przyrody i szacunku dla niej.

Na terenie Gminy Stara Kamienica prowadzone jest Przedszkole Gminne w Starej Kamienicy, Szkoła Podstawowa w BARCINKU, Szkoła Podstawowa w Kopańcu, Szkoła Podstawowa w Wojcieszycach i Gimnazjum w Starej Kamienicy. Szkoły prowadzą edukację w ramach zajęć lekcyjnych, ale także biorą udział w różnych akcjach ekologicznych: Sprzątanie świata, Ratujmy kasztanowce, Dzień Ziemi, uczestniczą w konkursach plastycznych i innych związanych z tematyką ekologiczną. Organizują wycieczki do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Izery oraz na Składowisko w Ścięgnach Kostrzycy.

Kluczową rolę w edukacji ekologicznej w skali regionalnej odgrywają ośrodki:

- Nadleśnictwo Śnieżka poprzez Leśny Bank Genów Kostrzycy,
- Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych – ośrodek w Sobieszowie,
- Karkonoski Park Narodowy m.in. poprzez Karkonoskie Centrum Edukacji Ekologicznej w Szklarskiej Porębie,
- Fundacja Kultury Ekologicznej „Dwór Czarne” w Jeleniej Górze,
- Liga Ochrony Przyrody. Zarząd Okręgowy w Jeleniej Górze;
- Związek Gmin Karkonoskich z siedzibą w Bukowcu.

Działania edukacyjne prowadzone przez te jednostki realizowane są między innymi poprzez:

- ◆ wytyczone w terenie i opracowane w formie przewodników ścieżki dydaktyczne,
- ◆ wydawnictwa (plakaty, ulotki, przewodniki),
- ◆ objęcie patronatem klas szkolnych o profilu ekologicznym w szkołach podstawowych,
- ◆ stałą współpracę z przedszkolami, wybranymi gimnazjami, szkołami średnimi i wyższymi,
- ◆ prowadzenie biologiczno-ekologicznych kół zainteresowań,
- ◆ sympozja i prelekcje na tematy przyrodnicze,
- ◆ warsztaty edukacyjne dla nauczycieli i przedstawicieli lokalnych samorządów współpracę z organizacjami pozarządowymi,
- ◆ organizowanie wystaw tematycznych,
- ◆ szkolne wycieczki terenowe,
- ◆ organizowanie turniejów, konkursów i przeglądów piosenek o tematyce ekologicznej.

Najlepszym i najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także

o możliwościach prawnych uczestniczenia mieszkańców w podejmowaniu decyzji mających wpływ na stan środowiska.

Partnerami w tym zadaniu mogą być lokalne media oraz liczne pozarządowe organizacje ekologiczne.

9.1. Cele i kierunki działań

Kierunki edukacji ekologicznej w Polsce wyznacza Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej pt. „Przez edukację do trwałego i zrównoważonego rozwoju”, opracowana w 2001 roku przez samodzielny zespół ds. Edukacji Ekologicznej w Ministerstwie Środowiska. Zgodnie z tym dokumentem, celami ogólnymi edukacji ekologicznej są:

- ✓ uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania;
- ✓ budzenie szacunku do przyrody;
- ✓ rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym;
- ✓ zdobycie umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych i ich opisu;
- ✓ poznanie współzależności człowieka i środowiska;
- ✓ wyrobienie poczucia odpowiedzialności za środowisko;
- ✓ rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.

Cele te realizuje Program edukacji ekologicznej dla Dolnego Śląska. Zadania wymienione w tym Programie adresowane są przede wszystkim do instytucji nadzorujących szkolnictwo (kuratoriów oświaty), ośrodków metodycznych (DODN) , ale też do jednostek zarządzających obszarami chronionymi i leśnymi, organizacji pozarządowych, mediów oraz samorządów.

Jednym z zadań wyznaczonych dla samorządów jest „Przygotowanie gminnych i powiatowych programów edukacji ekologicznej lub uzupełnienie o tę część programów ochrony środowiska. Systematyczna aktualizacja tych programów”. Niniejszy Program ochrony środowiska realizuje to zadanie dla Gminy Stara Kamienica.

W latach 2014-2018 będą kontynuowane działania planowane do realizacji w latach 2010-2013.

9.2. Zadania własne z zakresu edukacji ekologicznej i komunikacji społecznej

CEL STRATEGICZNY E

WYSOKA ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA W SPOŁECZEŃSTWIE

CEL OPERACYJNY NR E1

Rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności Gminy Stara Kamienica

Zadanie E1.1	Wspieranie finansowe działań służących podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców	
Sposób realizacji	Przyznawanie na wniosek zainteresowanych podmiotów dotacji na działania służące podnoszeniu świadomości ekologicznej, realizacja programów edukacyjnych na temat ochrony środowiska w przedszkolach i szkołach, organizowania konkursów i wycieczek o tematyce ekologicznej, akcje proekologicznych „Sprzątanie Świata”, inne	
Spodziewane efekty	Wzrost świadomości ekologicznej wśród społeczności Gminy Stara Kamienica	
Sposób weryfikacji	Informacja o realizacji zadania wraz z rozliczeniem finansowym przyznanych dotacji	
Podmiot odpowiedzialny	Wójt Gminy Stara Kamienica	
Beneficjenci	Zainteresowane organizacje pozarządowe, Liga Ochrony Przyrody, związki międzygminne, szkoły, placówki kultury	
Uwagi o realizacji zadania	Dotacje, na mocy art. 407 w związku z art. 406 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo ochrony środowiska mogą być przeznaczone w szczególności na konkursy, warsztaty edukacyjne, wydarzenia, publikacje, broszury, zakup literatury, tworzenie ścieżek edukacyjnych.	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010 ÷ 2013	2000 zł. rocznie	Budżet gminy

Zadanie E1.2	Informacje o środowisku	
Sposób realizacji	1. Przekazywanie informacji oraz motywowanie do udziału w tych przedsięwzięciach, udostępnianie informacji o środowisku, prowadzenie wykazu danych, aktualizacja informacji	
Spodziewane efekty	Kształtowanie przychylnego nastawienia społeczności do działań proekologicznych, podjęcie współpracy przez społeczność,	
Sposób weryfikacji	Informacje o realizacji zadań ekologicznych	
Podmiot odpowiedzialny	Wójt Gminy Stara Kamienica	
Partnerzy	Gminne jednostki oświatowe, Centrum Informacji Turystycznej w Starej Kamienicy	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010 ÷ 2013	Bez dodatkowych nakładów	-

CEL OPERACYJNY NR E2

Wykorzystanie bazy służącej edukacji ekologicznej

Zadanie E2.1	Współpraca z międzygminnymi ośrodkami prowadzącymi edukację ekologiczną	
Sposób realizacji	Podnoszenie poziomu prowadzonej edukacji ekologicznej poprzez wykorzystanie nowoczesnych pomocy edukacyjnych międzygminnych centrów lub ośrodków edukacji ekologicznej.	
Spodziewane efekty	Wzrost świadomości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży	
Sposób weryfikacji	Informacje od gminnych jednostek oświatowych realizujących zadanie	
Podmiot odpowiedzialny	Wójt Gminy Stara Kamienica	
Partnerzy	Gimnazjum, Szkoły Podstawowe, Przedszkole	
Uwagi o realizacji zadania	Zadanie realizowane zgodnie z planami gminnych jednostek oświatowych	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010 ÷ 2013	Bez dodatkowych nakładów	-

10. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY

10.1. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu

10.1.1. Cele i kierunki działań

Polityka Ekologiczna Państwa wymaga utrzymania i/lub przywracania do właściwego stanu różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz zwiększania powierzchni obszarów chronionych do poziomu 1/3 terytorium Polski. Cele tej polityki powinny być realizowane poprzez wykształcenie i pielęgnowanie systemu przyrodniczego gminy, który ma sprzyjać zarówno zachowaniu i pomnażaniu zasobów biologicznych jak i stwarzaniu przyjaznych warunków w miejscach zamieszkania.

Fundamentalne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności ma ochrona ekosystemów wodnych, rzek i ich dolin, oczek wodnych i terenów wodno- błotnych. Szczególną rolę odgrywają tu też lasy, które pomimo znaczących przekształceń antropogenicznych nadal zachowują duży stopień naturalności i cechują się znaczącym zróżnicowaniem siedlisk oraz są ostoją wielu gatunków zwierząt.

Działania podjęte na rzecz ochrony przyrody będą dążyły do osiągnięcia następujących celów cząstkowych:

- 1) utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, w tym zapobieganie ich fragmentacji,
- 2) bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych,
- 3) wzmacnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu przestrzennym, w tym wzmacnianie roli opracowań ekofizjograficznych przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 4) renaturalizacja i poprawa stanu zachowania najcenniejszych, zniszczonych ekosystemów, zwłaszcza dolin rzecznych, rozwój systemów naturalnej retencji wód.

10.1.2. Zadania własne z zakresu ochrony bioróżnorodności

CEL STRATEGICZNY PK

OCHRONA I WZROST RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

CEL OPERACYJNY NR PK 1

Określenie zasobów przyrodniczych gminy

Zadanie PK.1	Aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej gminy	
Sposób realizacji	Dokument opracowany przez specjalistów	
Spodziewane efekty	Rozpoznanie wartości przyrodniczej terenu Gminy	
Sposób weryfikacji	„Inwentaryzacja przyrodnicza”	
Podmiot odpowiedzialny	Wójt Gminy Stara Kamienica	
Uwagi o realizacji zadania	Realizacja zadania przyczyni się do prawidłowych działań, zachowań z zakresu ochrony środowiska, planowanych zamierzeń pod kątem aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010 ÷ 2013	40 tys. zł	Budżet gminy

CEL OPERACYJNY NR PK 2

Rozbudowa systemu obszarów chronionych

Zadanie PK.2	Objęcie ochroną prawną obszarów cennych przyrodniczo	
Sposób realizacji	Objęcie ochroną prawną składników przyrody żywej i nieżywej o wysokich walorach przyrodniczych oraz obszarów cennych przyrodniczo	
Spodziewane efekty	Utworzenie obszarów i obiektów cennych przyrodniczo , uwzględnianie aspektów ekologicznych w planowaniu przestrzennym,	
Sposób weryfikacji	Uchwały Rady Gminy	
Podmiot odpowiedzialny	Wójt Gminy Stara Kamienica	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010 ÷ 2013	80 tys. zł	Budżet gminy

CEL OPERACYJNY NR PK 3

Podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej

(stwarzanie warunków do wzrostu bioróżnorodności poprzez ochronę gatunkową roślin i zwierząt wraz z ich siedliskami oraz ograniczenie procesu fragmentacji środowiska)

Osiągnięcie celu PK3 możliwe będzie poprzez realizację wszystkich celów wymienionych w niniejszym opracowaniu. Dzięki prowadzonym działaniom mającym na celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska (jego wszystkich komponentów), rozsądne gospodarowanie środowiskiem (planowanie przestrzenne), ochronę zieleni, szeroko rozumianą świadomość ekologiczną a także szereg innych działań stwarzających warunki do ograniczenia niekorzystnych oddziaływań na różnorodność biologiczną.

10.1.3. Kierunki działań na lata 2014-2018

W latach 2014-2018 położony będzie duży nacisk na ochronę cennych zasobów przyrody, które zostaną połączone w spójny system obszarów przyrodniczo czynnych.

10.2. Ochrona lasów

10.2.1. Cele i kierunki działań

Na terenie Gminy Stara Kamienica prowadzone są dolesienia i zalesienia przez właścicieli gruntów, przy pomocy Starostwa w Jeleniej Górze i Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W planach zagospodarowania przestrzennego ujęte są obszary, na których projektowane są dolesienia.

10.2.2. Zadania własne z zakresu ochrony lasów i terenów zielonych

CEL OPERACYJNY NR PK 4

Powiększenie zasobów leśnych i zapewnienie ich kompleksowej ochrony

Nie planuje się zadań własnych gminy w zakresie celu operacyjnego PK4

CEL OPERACYJNY NR PK 5.

Utrzymanie terenów zielonych

Zadanie PK.5	Utrzymanie zieleni i skwerów	
Sposoby realizacji	Bieżące utrzymanie istniejących oraz zakładanie nowych terenów zielonych, prace wycinkowe i pielęgnacyjne drzew na terenach gminnych	
Spodziewane efekty	Utrzymane tereny zielone (parki, skwery, place, łąki , boiska, parkingi , żywopłoty)	
Sposób weryfikacji	Sprawozdania roczne z wykonanych prac.	
Podmiot odpowiedzialny	Wójt Gminy Stara Kamienica	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010÷2013	17 tys. zł rocznie	Budżet Gminy

10.2.3. Kierunki działań na lata 2014-2018

W latach 2014-2018 kontynuowane będą działania planowane do realizacji w latach 2010-2013.

10.3. Ochrona powierzchni ziemi i gleby

10.3.1. Cele i kierunki działań

W *Polityce Ekologicznej Państwa* zakłada się ekonomiczną i ekologiczną racjonalizację wykorzystania gleb. W tym celu należy dążyć do ograniczania wykorzystania gleb w sposób niezgodny z ich walorami przyrodniczymi, dostosowania formy zagospodarowania do naturalnego potencjału gleb, eliminacji produkcji rolniczej lub odpowiedniej zmiany upraw na glebach zanieczyszczonych. W województwie dolnośląskim najpoważniejsze zagadnienia z zakresu ochrony gleb stanowią: zmniejszenie ich kwasowości oraz ograniczenie procesu zmniejszania się ilości próchnicy.

Kierunki działań w zakresie ochrony powierzchni ziemi wyznacza także artykuł 101 **Prawa ochrony środowiska**, według którego ochrona powierzchni ziemi polega na zapewnieniu jak najlepszej jej jakości, w szczególności poprzez:

- racjonalne gospodarowanie,
- zachowanie wartości przyrodniczych,
- zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania,
- ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania,
- utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów,
- doprowadzenie jakości gleby i ziemi co najmniej do wymaganych standardów, gdy nie są one dotrzymane
- zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych dóbr kultury.

W Polityce ekologicznej państwa wymaga się, aby tereny zdegradowane będą systematycznie rekultywowane i przywracane przyrodzie i ludziom do optymalnego ich wykorzystania.

10.3.2. Zadania własne z zakresu ochrony powierzchni ziemi

CEL STRATEGICZNY **G**

PODNIESIENIE JAKOŚCI GLEB

CEL OPERACYJNY NR **G1**

Ograniczenie procesu degradacji gleb

Nie przewiduje się zadań dla Gminy Stara Kamienica w ramach celu operacyjnego G1.

CEL OPERACYJNY **G2**

Monitoring jakości gleb

Nie przewiduje się zadań dla Gminy Stara Kamienica w ramach celu operacyjnego G2.

CEL OPERACYJNY NR **G3**

Rekultywacja gleb zdegradowanych

Zadanie G.3	Rekultywacja i porządkowanie terenów zdegradowanych	
Sposoby realizacji	Rekultywacja gruntów zdegradowanych, likwidacja dzikich wysypisk	
Spodziewane efekty	Przywracanie walorów użytkowych terenów zdegradowanych	
Sposób weryfikacji	Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych, wykaz zlikwidowanych dzikich wysypisk	
Podmiot odpowiedzialny	Wójt Gminy Stara Kamienica	
Wykonawca	Wyspecjalizowane firmy	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010 ÷ 2013	8,5 tys. zł rocznie	Budżet gminy

Gmina Stara Kamienica wraz z pracownikami Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Jeleniej Górze oraz Ośrodka Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu Oddział w Jeleniej Górze powinna zapewnić promocję i upowszechnianie rolnictwa ekologicznego oraz stosowanie kodeksu dobrych praktyk rolniczych poprzez cykl szkoleń, ulotek informacyjnych, warsztatów, itd.

10.3.3. Kierunki działań na lata 2014-2018

W latach 2014-2018 będą kontynuowane działania planowane do realizacji w latach 2010-2013.

10.4. Ochrona zasobów naturalnych, kopalin i wód podziemnych

10.4.1. Cele i kierunki działań

Na terenie gminy istnieją udokumentowane złoża surowców mineralnych. Jednym z nich jest złożo surowca skaleniowego – granitów leukokratycznych i gnejsów. Złożo zlokalizowane jest w okolicach miejscowości Kopaniec i Mała Kamienica. Surowiec ten wykorzystywany jest do produkcji płytek ceramicznych oraz wyrobów ceramiki sanitarnej.

Udokumentowane i eksploatowane są również złoża kwarcu, skał kwarcowych i kopaliny towarzyszącej tj. skał metamorficznych łyszczykowo-gnejsowych. Największa w Górach izerskich żyła kwarcu ciągnąca się pasmem ok. 10 km długości i 10-80m szerokości jest eksploatowana w kopalni "Stanisław" na Izerskich Garbach.

W zakresie gospodarki surowcami mineralnymi podejmowane działania będą miały na celu racjonalizację eksploatacji i minimalizowanie degradacji środowiska. Jednocześnie podjęte zostaną działania zmierzające do ochrony zasobów prognostycznych i perspektywicznych, które w przyszłości mogą zyskać duże znaczenie.

10.4.2. Zadania własne w zakresie ochrony zasobów naturalnych, kopalin i wód podziemnych.

CEL STRATEGICZNY Z

RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW NATURALNYCH

CEL OPERACYJNY NR Z1

Złoża surowców mineralnych są racjonalnie wykorzystywane i skutecznie chronione

Poza działaniami z zakresu administracji nie planuje się dodatkowych zadań własnych dla Gminy Stara Kamienica w ramach celu Z1.

10.4.3. Kierunki działań na lata 2014-2018

Podejmowane będą działania umożliwiające udokumentowanie i racjonalne wykorzystywanie surowców mineralnych i ewentualnych wód termalnych do celów energetycznych.

11. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO

11.1. Jakość wód i stosunki wodne

Jednym z warunków rozwoju gospodarczego miast i wsi powiatu są zasoby czystych wód zarówno powierzchniowych jak i podziemnych. Jest to czynnik niezbędny do właściwego rozwoju zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego regionu i umożliwiający poprawę jakości życia mieszkańców. Zasoby wodne w dużym stopniu gwarantują ciągłość procesów przyrodniczych, decydują o walorach ekologicznych regionu i różnorodności biologicznej.

11.1.1. Cele i kierunki działań

Polityka ekologiczna państwa wskazuje, że w perspektywie do roku 2010 ładunek zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych z przemysłu powinien zmniejszyć się w stosunku do stanu z roku 1990 o 50%, zaś z gospodarki komunalnej na terenie miast i osiedli wiejskich oraz spływu powierzchniowego o 30%. Taka redukcja pozwoli na spełnienie przez wody powierzchniowe standardów jakościowych obowiązujących w polskich przepisach ekologicznych. W związku z powyższym działania w zakresie ochrony wód powierzchniowych będą prowadzone w kierunku rozbudowy sieci kanalizacyjnych oraz budowy i modernizacji oczyszczalni ścieków. Ponadto coraz większy nacisk będzie kładziony na zmniejszenie zanieczyszczeń obszarowych.

11.1.2. Zadania własne z zakresu ochrony wód

CEL STRATEGICZNY **W**

POPRAWA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH ORAZ OCHRONA JAKOŚCI I ILOŚCI WÓD PODZIEMNYCH WRAZ Z RACJONALIZACJĄ ICH WYKORZYSTANIA

CEL OPERACYJNY NR **W1**

Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej

<i>Zadanie W1</i>	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy	
<i>Sposób realizacji</i>	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej wraz z obiektami towarzyszącymi na terenie Gminy Stara Kamienica	
<i>Spodziewane efekty</i>	Poprawa systemu zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, poprawa stanu gospodarki ściekowej gminy, poprawa stanu czystości wód powierzchniowych,	
<i>Sposób weryfikacji</i>	dokumentacja techniczna powykonawcza, protokoły odbioru	
<i>Podmiot odpowiedzialny</i>	Wójt Gminy Stara Kamienica	
<i>Okres realizacji</i>	<i>Szacowany budżet</i>	<i>Źródła finansowania</i>
2010-2013 r.	52 200 tys. zł	Środki pomocowe UE, WFOŚiGW , Budżet Gminy

Gmina Stara Kamienica posiada dokumentację projektową dla siedmiu miejscowości: Starej Kamienicy, Kromnowa, Kopańca, Wojcieszyc, Rybnicy, Barcinka i Małej Kamienicy.

Gmina otrzymała dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013” w ramach priorytetu 4. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego Dolnego Śląska („Środowisko i bezpieczeństwo ekologiczne”) Działanie 4.2 „Infrastruktura wodno-ściekowa” w ramach wniosku Nr WND-RPDS.04.02.00-02-014/09 na realizację przedsięwzięcia pn.: „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej wraz z obiektami towarzyszącymi dla miejscowości Stara Kamienica, Kromnów i Kopianiec”. Całkowita wartość projektu 44 613 470,11 PLN, z tego kwota dofinansowania z RPO WD – 29 996 404,60 PLN. Realizację zadania przewiduje się w latach 2010-2011.

Gmina jest przygotowana do złożenia wniosku o środki w ramach działania 321 „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 na realizację projektu pn.: „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej wraz z obiektami towarzyszącymi dla miejscowości Wojcieszyc”. Planowany termin zakończenia prac: 30.11.2014r

11.1.3. Kierunki działań na lata 2014-2018

Realizacja zadań wynikających z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego dla Gminy Stara Kamienica. Zadania będą realizowane w miarę możliwości finansowych oraz dostępnych programów pomocowych.

11.2. Ochrona przed hałasem

Hałas jest czynnikiem fizycznym nie powodującym widocznej i trwałej degradacji środowiska. Negatywne oddziaływanie fal akustycznych dotyczy przede wszystkim ludzi w okresie przebywania w strefach ich uciążliwego oddziaływania.

Artykuł 112a ustawy Prawo Ochrony Środowiska wprowadza dwa typy wskaźników oceny hałasu, określonych poziomem dźwięku A wyrażonym w decybelach (dB), mianowicie:

1) długookresowe wskaźniki hałasu (L_{DWN} i L_N) wyznaczone w ciągu wszystkich dób w roku, mające zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania map akustycznych oraz programów ochrony środowiska przed hałasem:

2) dobowe wskaźniki hałasu mające zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:

a) $L_{Aeq,D}$ - równoważny poziom hałasu dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰),

b) $L_{Aeq,N}$ - równoważny poziom hałasu dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym normującym dopuszczalne wartości tych wskaźników w zależności od przeznaczenia terenu i rodzaju źródeł hałasu jest rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2007, Nr 120, poz. 826).

Wartości dopuszczalne są zależne od funkcji urbanistycznej, jaką spełnia dany teren. Ich zakres podzielono na 4 klasy. Zgodnie z art. 114.1 powołanej wyżej ustawy klasyfikowanie terenów do poszczególnych klas standardu akustycznego leży w gestii miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

11.2.1. Cele i kierunki działań

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska – ustala art. 112 Prawa ochrony środowiska. Cel ten ma być osiągnięty poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej lub na poziomie wartości dopuszczalnej, a tam, gdzie normy nie są dotrzymane należy dążyć do zmniejszenia hałasu co najmniej do dopuszczalnego. W ten sposób ustawa definiuje cel strategiczny w zakresie ochrony środowiska przed hałasem.

Osiągnięcie tego celu w Gminie Stara Kamienica umożliwi racjonalnie prowadzona polityka rozwoju przestrzennego, która winna być ukierunkowana na zmniejszenie skali narażenia mieszkańców miejscowości na nadmierny hałas, przede wszystkim na mający największy zasięg przestrzenny hałas emitowany przez środki transportu.

11.2.2. Zadania własne z zakresu kształtowania klimatu akustycznego CEL OPERACYJNY NR H1

CEL STRATEGICZNY H

ZMNIEJSZENIE ZAGROŻENIA MIESZKAŃCÓW GMINY

PONADNORMATYWNYM HAŁASEM

Ograniczenie hałasu komunikacyjnego

Zadanie H.1	Systematyczne podnoszenie jakości nawierzchni dróg gminnych	
Sposób realizacji	Remonty bieżące dróg oraz budowa ścieżek rowerowych i jezdzieckich.	
Spodziewane efekty	Zmniejszenie hałasu, znaczne ograniczenie wibracji.	
Sposób weryfikacji	Protokoły odbioru robót	
Podmiot odpowiedzialny	Wójt Gminy Stara Kamienica	
Wykonawcy	Wyspecjalizowane firmy budowlane	
Uwagi o realizacji zadania	Zadania przewidziane w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010÷2013	1 980 tys. zł	Budżet gminy, zewnętrzne środki pomocowe

CEL OPERACYJNY NR H2

Eliminowanie hałasów komunalnych oraz z obiektów przemysłowych i usługowych

Nie planuje się zadań własnych Gminy w zakresie celu H2 w celu likwidacji istniejących uciążliwości hałasów poza działaniami planistycznymi

CEL OPERACYJNY H3

Monitoring hałasu

Nie planuje się zadań własnych Gminy w zakresie celu H3.

Zadania koordynowane przez Gminę

Gmina Stara Kamienica wraz z zarządcami dróg i Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu koordynować będzie działania związane monitoringiem hałasu, co pozwoli uzyskać informacje o uciążliwości hałasów wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz wskazać dalsze działania, które powinny być podjęte w celu poprawy klimatu akustycznego.

Gmina w porozumieniu z Zarządem Dróg Powiatowych podjęła współpracę w sprawie remontu i modernizacji drogi powiatowej nr 2492 D relacji Stara Kamienica – Mała Kamienica - do granicy z powiatem lwóweckim; Gmina dofinansuje projekt w kwocie 60 000 zł.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad planuje realizację zadania pn. „Budowa Obwodnicy m. Pasiecznik w ciągu drogi krajowej nr 30”, która częściowo dotyczyć będzie również w/w drogi na terenie Gminy Stara Kamienica (na granicy powiatów) .

11.2.3. Kierunki działań na lata 2014-2018

W latach 2014-2018 będą kontynuowane działania planowane do realizacji w aktualnym przedziale czasowym. Celowe jest też podjęcie działań mających na celu wdrażanie koncepcji wykorzystania transportu kolejowego w ruchu miejscowym według projektu „Regiotram”.

11.3. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem

11.3.1. Cele i kierunki działań

Duże zakłady przemysłowe objęte są dosyć dobrze funkcjonującym systemem monitoringu, a prowadzona w ostatnich latach polityka przyczyniła się do znaczącego spadku ich uciążliwości. Jednocześnie coraz większy udział w emisji zanieczyszczeń do powietrza mają źródła energetyczne.

Rolą władz samorządowych będzie wspieranie likwidacji kotłowni wyposażonych w stare, wyeksploatowane kotły opalane węglem poprzez podłączanie obiektów do sieci ciepłej bądź kotłowni gazowych (ew. olejowych). Promowane będą działania prowadzące do poprawy izolacji cieplnej budynków oraz do wprowadzenia ekonomicznych regulacji zużycia

energii cieplnej (liczniki). Prowadzona będzie w tym zakresie również edukacja, mająca na celu zakorzenienie i utrwalenie zachowań pro-ekologicznych (np. oszczędność energii cieplnej i elektrycznej, używanie węgla dobrej jakości). Termomodernizacja prowadzona zarówno w skali indywidualnego odbiorcy, jak i zakładów pozwala na zredukowanie zużycia energii nawet o 60%, co automatycznie oznacza ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

Alternatywą dla paliw tradycyjnych jest wykorzystanie innych źródeł energii: biomasy, energii geotermalnej, energii wód płynących, energii wiatru i energii słonecznej. Funkcjonujące obiekty powinny być utrzymane, modernizowane i właściwie użytkowane. Nowe obiekty mogą być budowane na istniejących stopniach wodnych.

W Polityce Ekologicznej Państwa za cel do roku 2010 uznano co najmniej podwojenie w stosunku do roku 2000 wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (co jest zgodne z celami Unii Europejskiej). Wykorzystanie alternatywnych źródeł wymaga jednak bardzo szczegółowej analizy stanu istniejącego i możliwych do osiągnięcia korzyści.

Zadania własne z zakresu ochrony atmosfery

CEL STRATEGICZNY P

POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA

CEL OPERACYJNY P1

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł energetycznych

Zadanie P.1	Termomodernizacja budynków	
Sposób realizacji	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej będących własnością gminy	
Spodziewane efekty	Zmniejszenie strat ciepłych w budynkach i efektywne wykorzystywanie ciepła - redukcja emisji ze źródeł dostarczających energię ciepłą.	
Sposób weryfikacji	Dokumentacja z realizacji zadań.	
Podmiot odpowiedzialny	Wójt Gminy Stara Kamienica	
Uwagi	Zgodnie z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010-2013	100 tys. zł	środki pomocowe UE, WFOŚiGW, budżet gminy,

CEL OPERACYJNY P2

Monitoring jakości powietrza

Badania jakości powietrza realizowane są w ramach zadań własnych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Jeleniej Górze. Zaleca się, aby Gmina utrzymywała ścisłą współpracę z tymi jednostkami polegającą na wymianie informacji.

CEL OPERACYJNY P3

Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego ze źródeł komunikacyjnych

Zadania sprzyjające temu celowi opisane zostały w części Programu dotyczącej hałasu (cel H1- ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego).

11.3.2. Kierunki działań na lata 2014-2018

W latach 2014-2018 będą kontynuowane działania planowane do realizacji w aktualnym przedziale czasowym, a w szczególności:

- modernizacja źródeł niskiej emisji zanieczyszczeń energetycznych,
- termomodernizacja budynków,
- promocja i wdrażanie źródeł energii odnawialnej.

11.4. Ochrona klimatu

11.4.1. Cele i kierunki działań

Polska włączyła się w realizację unijnej polityki ochrony klimatu. Podstawowym obowiązkiem Polski jest terminowe i pełne wdrażanie wspólnotowych przepisów odnoszących się do ochrony klimatu. Decyzja 280/2004/WE56 w sprawie mechanizmu monitorowania emisji gazów cieplarnianych i wdrażania Protokołu z Kioto we Wspólnocie stworzyła podstawy prawne do monitorowania emisji gazów cieplarnianych w krajach członkowskich, zobowiązała je do opracowania i wdrożenia krajowych programów redukcji emisji, a także projekcji emisji do roku 2020 dla każdego gazu i sektora oraz monitorowania postępu w wypełnianiu postanowień Konwencji Klimatycznej i Protokołu z Kioto, w tym wdrażania handlu emisjami i innych mechanizmów przyjętych w Protokole.

Realizacja celów polityki klimatycznej na poziomie samorządowym wymaga aktywnego wspierania prac podejmowanych przez różne sektory, z których większość została opisana w rozdziałach tego opracowania.

W szczególności działania na rzecz ochrony klimatu dotyczyć będą w odniesieniu do:

1. sektora energetycznego:

- zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energii kraju,
- wzrostu efektywności wytwarzania, przesyłu i wykorzystania energii,
- promocji i rozwoju systemów skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepła,
- wprowadzania rozwiązań opartych na zarządzaniu popytem na energię;

2. przemysłu:

- racjonalizacji zużycia energii w procesach produkcyjnych, produkcja urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej,
- promocji technologii niskoemisyjnych,
- poprawy standardów wydajności energii dla urządzeń elektrycznych i oświetlenia,

3. transportu:

- optymalizacji systemu transportowego, przy uwzględnieniu kosztów zewnętrznych oraz promocja transportu publicznego,
- zmniejszenie energochłonności transportu,
- promocji stosowania paliw alternatywnych,
- promocji niskoemisyjnych środków transportu,
- edukacji kierowców w zakresie efektywnego wykorzystania środków transportu i prowadzenia pojazdów w sposób oszczędny energetycznie;
- zachęcania do stosowania innych form transportu, w tym transportu kombinowanego;

4. rolnictwa:

- promowania praktyk rolniczych zmniejszających emisję gazów cieplarnianych,
- utrzymywania gruntów rolnych w dobrej kondycji środowiskowej,
- wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnej na terenach rolnych,
- rozwoju upraw energetycznych zgodnych z wymaganiami ochrony różnorodności biologicznej,
- rozpoczęcia prac adaptacyjnych w rolnictwie do zmieniających się warunków klimatycznych;

5. leśnictwa:

- wzrostu roli lasów w wiązaniu węgla,
- promowania praktyk leśnych ograniczających emisję gazów cieplarnianych z gospodarki leśnej,
- rozpoczęcia prac adaptacyjnych w lasach do zmieniających się warunków klimatycznych;

6. gospodarki komunalnej:

- kontynuacji prac w zakresie termoizolacji budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych,
- zmniejszania strat energii w lokalnych systemach przesyłowych ciepła,

- wprowadzania energooszczędnych systemów oświetlenia,
- zmiany nośnika energii - z węgla na odnawialne źródła energii lub gaz w kotłowniach lokalnych,
- promocji efektywności energetycznej w budownictwie mieszkaniowym: wielorodzinnym i jednorodzinnym,
- optymalizacji i rozwoju systemu transportu publicznego;

7. gospodarki odpadami:

- zmniejszania ilości wytwarzanych odpadów u źródła, odzysk odpadów,
- pozyskiwania i energetycznego wykorzystywania gazu wysypiskowego.

W szczególności powodzenie programów ochrony klimatu zależy będzie również od działań edukacyjnych i promowania powyższych rozwiązań.

11.5. Gospodarka odpadami

Szczegółowy sposób gospodarki odpadami przedstawiono w „Planie gospodarki odpadami dla Gminy Stara Kamienica”, który został przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/246/05 Rady Gminy Stara Kamienica w dniu 31 sierpnia 2005r. w sprawie uchwalenia Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Kamienica.

Gmina Stara Kamienica posiada też „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Stara Kamienica” wykonany przez Zakład Ochrony Środowiska „ATMON” w Jeleniej Górze. Obecnie, w związku ze zmianą przepisów, prowadzona jest aktualizacja niniejszego dokumentu.

11.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

11.6.1. Cele i kierunki działań

W programie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego zakłada się przeprowadzenie inwentaryzacji wszystkich potencjalnych źródeł promieniowania i kontrolne pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego. Zadanie to ma być realizowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Docelowo, w żadnym miejscu na terenach zabudowanych, ani też na terenach planowanych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie powinny być przekroczone dopuszczalne wartości wskaźników pól elektromagnetycznych.

11.6.2. Zadania własne w zakresie eliminacji negatywnych oddziaływań pól elektromagnetycznych.

CEL STRATEGICZNY PEM

WYELIMINOWANIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Nie przewiduje się zadań własnych dla Gminy Stara Kamienica w zakresie celu PEM.

11.7. Promieniowanie jonizujące

11.7.1. Cele i kierunki działań

Należy kontrolować stężenie radonu w pomieszczeniach mieszkalnych oraz w miejscach publicznych, w którym stale lub przez długi okres czasu przebywają ludzie, a szczególnie dzieci i młodzież. W razie stwierdzenia przekroczeń wartości dopuszczalnych będą podejmowane działania zaradcze.

11.7.2. Zadania własne w zakresie bezpieczeństwa jądrowego.

CEL STRATEGICZNY R

BEZPIECZEŃSTWO JADROWE

CEL OPERACYJNY NR R1

Sprawny monitoring zawartości radonu w wodzie do spożycia oraz w pomieszczeniach przeznaczonych na stały pobyt ludzi

Nie przewiduje się zadań własnych dla Gminy stara Kamienica w zakresie celu R.

11.7.3. Zadania koordynowane przez gminę w zakresie bezpieczeństwa jądrowego.

Zadanie K.3	Prowadzenie monitoringu stężeń radonu w wodzie do spożycia oraz badania zawartości radonu w budynkach	
Sposób realizacji	1. Realizacja programu badań radonu w wodzie ujmowanej do wodociągów. 2. Realizacja programu kontroli stężenia radonu w pomieszczeniach budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi.	
Spodziewane efekty	Analiza wyników monitoringu stężenia radonu w wodzie ujmowanej do celów komunalnych umożliwi podjęcie decyzji o ewentualnym uwzględnieniu eliminacji radonu w procesie uzdatniania wody. Kontrola stężenia radonu w pomieszczeniach budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi pozwoli podjąć stosowne środki zaradcze, tam gdzie okaże się to potrzebne.	
Sposób weryfikacji	Sprawozdania z realizacji programu monitoringu stężeń radonu w budynkach oraz w wodzie do spożycia.	
Podmiot realizujący zadanie	Państwowa Agencja Atomistyki.	
Uwagi	Pomiary są realizowane w ramach zadań własnych PAA.	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010÷2013	Brak danych	Środki własne PAA

11.7.4. Kierunki działań na lata 2014-2018

W latach 2014-2018 będą kontynuowane działania planowane do realizacji w latach 2008-2011.

- Realizacja programu badań radonu w wodzie ujmowanej do wodociągów.
- W zależności od wyników monitoringu stężenia radonu w wodzie, uwzględnić w procesie uzdatniania wody także eliminowanie radionuklidów.
- Ochrona przed nadmierną koncentracją radonu w budynkach.

11.8. Poważne awarie i zagrożenia naturalne

11.8.1. Cele i kierunki działań

System przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym istnieje w Polsce od dłuższego czasu, oparty jest on na ścisłym nadzorze nad instalacjami stwarzającymi nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska sprawowanym przez instytucje publiczne, w tym Inspekcję Ochrony Środowiska. W ostatnich latach system ten został dostosowany do wymagań wspólnotowych zawartych zwłaszcza w Dyrektywie 96/82/WE w sprawie przeciwdziałania zagrożeniom poważnymi awariami z udziałem substancji niebezpiecznych (tzw. Dyrektywie Seveso II), zmienionej Dyrektywą 2003/105/WE50. Przepisy te oparto o zasadę, że zagrożeniom należy przeciwdziałać u źródła, głównym podmiotem przepisów polskich jest prowadzący instalację bądź zakład zwiększonego lub dużego ryzyka, na które nałożono większość obowiązków i zadań. Prowadzenie rejestru potencjalnych sprawców poważnych awarii jest ustawowym obowiązkiem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, w imieniu, którego na terenie Jeleniej Góry działa Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu. W Inspekcji Ochrony Środowiska prowadzony jest całodobowy system alarmowania, informowania i interwencji w przypadku wystąpienia zdarzeń mogących skutkować poważnymi awariami.

W Polityce ekologicznej państwa wyznaczono następujące kierunki działań w omawianym zakresie:

- Intensyfikacja inspekcji i kontroli obiektów niebezpiecznych przez właściwe służby.
- Przygotowanie powiatowych planów i programów zmniejszających prawdopodobieństwo wystąpienia poważnych awarii.
- Prowadzenie szkoleń dla pracowników organów administracji publicznej oraz podmiotów gospodarczych w zakresie zapobiegania poważnym awariom.

- Wspieranie współpracy odpowiednich służb i instytucji w zakresie wdrażania programów informowania mieszkańców o poważnych awariach i edukacji w tym zakresie.
- Stworzenie systemu pozwalającego na analizę i wykorzystanie doświadczeń z przebiegu zaistniałych awarii i przebiegu akcji ratowniczych.
- Doskonalenie procedur dialogu ze społeczeństwem w sprawach związanych z lokalizacją i funkcjonowaniem zakładów stwarzających ryzyko poważnych awarii.

11.8.2. Zadania własne w zakresie zapobiegania poważnym awariom.

CEL STRATEGICZNY N

ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM PRZEMYSŁOWYM I ZAGROŻENIOM NATURALNYM ORAZ ELIMINACJA I MINIMALIZACJA SKUTKÓW W RAZIE ICH WYSTĄPIENIA

CEL OPERACYJNY NR N1

Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego i minimalizowanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii będącej następstwem transportu substancji niebezpiecznych

Zadanie N1.1	Poprawa bezpieczeństwa	
Sposób realizacji	Współdziałanie służb gminnych w szkoleniach i ćwiczeniach, wyposażenie jednostek OSP w odpowiedni sprzęt niezbędny w celu zapewnienia bezpieczeństwa	
Spodziewane efekty	Zorganizowanie sprawnego systemu prewencji i przeciwdziałania w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń. Doskonalenie współpracy na szczeblu lokalnym. Zapewnienie prawidłowego postępowania poawaryjnego oraz umiejętność analizy	
Sposób weryfikacji	Analiza współdziałania i koordynacji służb biorących udział w ćwiczeniach.	
Podmiot odpowiedzialny	Zespół Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych, Wójt Gminy Stara Kamienica	
Uwagi o realizacji zadania	W ramach tego zadania kluczową rolę pełnią jednostki OSP	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010-2013	3 200 tys. zł	Budżet gminy, Środki pomocowe UE

Zadanie N1.2	Budowa systemu ostrzegania i alarmowania ludności Powiatu Jeleniogórskiego przed katastrofami naturalnymi.	
Sposób realizacji	Zakup i montaż elektronicznego systemu ostrzegania i alarmowania ludności	
Spodziewane efekty	Zwiększenie bezpieczeństwa ludności powiatu	
Sposób weryfikacji	Dokumentacja techniczna. Protokoły odbioru.	
Podmiot odpowiedzialny	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych Starostwa Powiatowego	
Podmiot koordynujący	Wójt Gminy Stara Kamienica	
Uwagi o realizacji zadania	Zadanie realizowane na podstawie § 8 pkt 1 lit.f Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 października 2006r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i właściwości organów w tych sprawach (Dz. U. z 2006 r. Nr 191, poz. 1415 z późn. zm.) oraz § 3 pkt 6 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju oraz szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r. Nr 96, poz. 850 z późn. zm.).	

11.8.3. Zadania koordynowane przez gminę w zakresie bezpieczeństwa powodziowego.

CEL OPERACYJNY NR N2

Podniesienie bezpieczeństwa powodziowego

Nie planuje się zadań własnych dla Gminy Stara Kamienica w ramach celu N2.

Zadanie K4	Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	
Sposób realizacji	1. Wykonanie badań geologicznych 2. Sporządzenie projektów technicznych	
Spodziewane efekty	Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców Gminy Stara Kamienica	
Sposób weryfikacji	Informacje od jednostki realizującej zadanie	
Podmiot odpowiedzialny za koordynację	Wójt Gminy Stara Kamienica	
Podmiot realizujący zadanie	RZGW we Wrocławiu. Zarząd Zlewni Bobru, Nysy Łużyckiej, Bystrzycy i Kaczawy z siedzibą w Jeleniej Górze	
Okres realizacji	Szacowany budżet	Źródła finansowania
2010÷2013	5100 tys. zł w tym 40 tys. wkład własny powiatu	Środki RZGWGW, Wojewódzki Fundusz OŚiGW, środki pomocowe UE, budżet powiatu

11.8.4. Kierunki działań na lata 2014-2018

W latach 2014-2018 realizowane będą zadania wynikające ze Studium ochrony przed powodzią zlewni górnego Bobru. W zakresie przeciwdziałania skutkom powstawania poważnych awarii, w latach 2014-2018 będzie kontynuowany będzie program szkoleń i ćwiczeń.

12. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, WODY ENERGII

CEL STRATEGICZNY A

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, WODY I ENERGII

CEL OPERACYJNY NR A1

Racjonalizacja użytkowania wody do celów konsumpcyjnych

Cel ten wynika z przyjętych limitów krajowych. Największe znaczenie dla realizacji tego celu mają działania podejmowane przez poszczególne zakłady produkcyjne, a także jednostki funkcjonujące w sektorze komunalnym.

Cel ten będzie osiągnięty poprzez:

- Zmniejszenie strat wody w systemach przesyłowych.
- Wspieranie działań mających na celu zmniejszenie zużycia wody w gospodarstwach domowych (modernizacja urządzeń, instalacja liczników wody).
- Osiąganie wskaźników wodochłonności produkcji.
- Nie planuje się innych, poza edukacyjnymi, zadań własnych dla Gminy Stara Kamienica w ramach celu A1.

CEL OPERACYJNY NR A2

Dążenie do relatywnego zmniejszenia zużycia energii elektrycznej i ciepłej

Cel ten wynika bezpośrednio z założeń Polityki Ekologicznej Państwa. Jego osiągnięcie uwarunkowane jest dalszym urealnieniem cen energii, m.in. poprzez wliczenie w jej cenę jednostkową kosztów środowiskowych.

Działania gminy wspomagające osiągnięcie w/w celu sprowadzają się do następujących kategorii:

- Zmniejszenie strat energii, zwłaszcza ciepłej, w obiektach będących własnością jednostek organizacyjnych Gminy poprzez poprawę parametrów energetycznych budynków (termomodernizacja).
- Stopniowe przechodzenie na stosowanie energooszczędnych źródeł energii.
- Wsparcie finansowo – logistyczne projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji z zakresu energii odnawialnej i niekonwencjonalnej.

Zadanie te zostały ujęte w ramach celu P1: Ograniczenie emisji zanieczyszczenia powietrza ze źródeł energetycznych.

CEL OPERACYJNY NR A3

Zwiększenie wykorzystania energii z regionalnych źródeł odnawialnych

Działania gminy wspomagające osiągnięcie w/w celu polegać będą przede wszystkim na wspieraniu logistycznym, a w miarę możliwości także finansowym projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji z zakresu energii odnawialnej i niekonwencjonalnej.

13. HARMONOGRAM WŁASNYCH ZADAŃ PROEKOLOGICZNYCH I NAKŁADY NA REALIZACJĘ PROGRAMU

l.p	Nazwa zadania	Numer zadania	Szacowany budżet w tys. zł.				Źródła finansowania
			2010	2011	2012	2013	
1	Opracowanie aktualizacji programu ochrony środowiska Gminy Stara Kamienica na lata 2012+2015 z perspektywą do roku 2019	S.1	20	-	-	-	Budżet gminy
2	Opracowanie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Stara Kamienica	S.2	10	-	-	-	Budżet gminy
3	Wspieranie finansowe działań służących podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców	E1.1	2	2	2	2	Budżet gminy
4	Informacje o środowisku	E.1.2	-	-	-	-	Bez dodatkowych nakładów
5	Współpraca z międzygminnymi ośrodkami prowadzącymi edukację ekologiczną	E2.1	-	-	-	-	Bez dodatkowych nakładów
6	Aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej gminy	PK.1	-	20	20	-	Budżet gminy
7	Objęcie ochroną prawną obszarów cennych przyrodniczo	PK.2	20	20	20	20	Budżet gminy
8	Utrzymanie zieleni i skwerów	PK.5	17	17	17	17	Budżet gminy
9	Rekultywacja i porządkowanie terenów zdegradowanych	G.3	8,5	8,5	8,5	8,5	Budżet gminy
10	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy	W.1	22 000	22 200	4 000	4 000	Środki pomocowe UE, WFOŚiGW, Budżet Gminy
11	Systematyczne podnoszenie jakości nawierzchni dróg gminnych	H.1	480	500	500	500	Budżet gminy, zewnętrzne środki pomocowe
12	Termomodernizacja budynków	P.1	0	0	0	100	środki pomocowe UE, WFOŚiGW, budżet gminy,
13	Poprawa bezpieczeństwa	N1.1	600	800	800	1 000	Budżet gminy, Środki pomocowe UE
	Razem:		23 157,5	23 567,5	5 367,5	5 647,5	

14. UWARUNKOWANIA EKONOMICZNE

14.1. Nakłady na realizację zadań ochrony środowiska w latach 2010÷2013

Jak wynika z harmonogramu realizacji Programu ochrony środowiska Gminy Stara Kamienica, nakłady na realizację zadań proekologicznych przewidzianych na lata 2010÷2013 oszacowano w wysokości **57 740** mln złotych.

Poniższa tabela przedstawia nakłady finansowe na poszczególne działy zawarte w Programie ochrony środowiska na lata 2010-2013.

Tabela 1. Suma nakładów finansowy w latach 2010-2013 przewidzianych na realizację zadań zaplanowanych w Programie ochrony środowiska.

Lp.	Kierunki	Nakłady [tys. zł]
1.	Wspieranie finansowe działań służących podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców	8
2.	Objęcie ochroną prawną obszarów cennych przyrodniczo	80
3.	Utrzymanie zieleni i skwerów	68
4.	Rekultywacja i porządkowanie terenów zdegradowanych	34
5.	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy	52 200
6.	Systematyczne podnoszenie jakości nawierzchni dróg gminnych	1 980
7.	Termomodernizacja budynków	100
8.	Poprawa bezpieczeństwa	3 200
9.	Inne (dokumenty, opracowania)	70
SUMA		57 740 tys. zł

Z przedstawionych w tabeli danych wynika, że ponad 90% środków finansowych potrzebnych na realizację zapisanych w niniejszym Programie zadań proekologicznych skierowanych będzie na zaopatrzenie mieszkańców w wodę i odprowadzanie ścieków (budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wraz obiektami towarzyszącymi: oczyszczalnia ścieków, stacje uzdatniania wody) . Jest to zdecydowany priorytet finansowy w Gminie na najbliższe lata.

14.2. Analiza budżetu gminy pod kątem finansowania zadań sprzyjających ochronie środowiska

14.3. Pozyskiwanie środków finansowych

Narodowy i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są osobami prawnymi. Ich przychodami są udziały we wpływach z opłat za korzystanie ze środków i administracyjnych kar pieniężnych oraz opłat, o których mowa w art. 362 ustawy Prawo ochrony środowiska. Dodatkowo, przychodem funduszu narodowego są wpływy

z opłat eksploatacyjnych, o których mowa w art. 84 ustawy prawo geologiczne i górnicze i wynagrodzenia za ustanowienie użytkownika górniczego (art. 10).

[Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej](#) wspiera przedsięwzięcia podejmowane i realizowane na rzecz poprawy jakości środowiska w Polsce. Główne kierunki tych działań określone są w dokumencie „Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010” uchwalony na podstawie art. 13 i 14 ustawy Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn.zm.).

Na podstawie tego dokumentu Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu uchwała corocznie kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków funduszu i projekt roczny planów finansowych. Prócz udzielania pożyczek i przyznawania dotacji, Narodowy Fundusz udziela opłat do preferencyjnych pożyczek i kredytów; może obejmować udziały i nabywać akcje spółek działających w kraju a także nabywać obligacje. Zasady udzielania pożyczek i dotacji zostaną pominięte w tym opracowaniu, gdyż podstawowym źródłem ich pozyskiwania są fundusze wojewódzkie.

[Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej](#) we Wrocławiu, zgodnie z art. 414 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo ochrony środowiska, uchwały Rady Nadzorczej nr 157/2002 z dnia 27.11.2002, ustalił zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek ze środków WFOŚiGW we Wrocławiu.

Fundusz udziela dofinansowania w różnych formach, na cele określone w art. 409 ustawy Prawo ochrony środowiska, zgodnie z rocznym planem finansowym, listą przedsięwzięć priorytetowych oraz kryterium wyboru przedsięwzięć uchwalonymi przez Radę Nadzorczą Funduszu:

Zasady ogólne udzielania pożyczek:

- ★ Pożyczka lub dotacja udzielana jest na podstawie umowy cywilnoprawnej,
- ★ Udzielenie wsparcia inwestorowi następuje po przeprowadzeniu procedury przetargowej na podstawie ustawy o zamówieniach publicznych,
- ★ W zależności od kwoty wsparcia, udzielane jest ono na podstawie uchwały Zarządu Funduszu, albo Rady Funduszu,
- ★ Fundusz współfinansuje zadania do kwoty 50% udokumentowanych kosztów, dla podmiotów, które nie odliczają podatku VAT koszt zadania jest kosztem brutto, dla pozostałych netto,

- ★ Inwestycje w źródła odnawialne i biopaliwa mogą być współfinansowane do 70%,
- ★ Dofinansowanie dla przedsiębiorców udzielane jest w trybie ustawy z dnia 27 lipca 2002r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz.U. z 2002 r. Nr 141, poz. 1177),
- ★ Fundusz udziela dofinansowania, po zapewnieniu zbilansowania kosztów zadania i po wywiązaniu się z obowiązków uiszczenia opłat i kar, stanowiących przychód funduszu

Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków WFOŚiGW we Wrocławiu, przyjmowane są na podstawie art. 414 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo ochrony środowiska przez Radę Nadzorczą Funduszu. Jednym z najważniejszych jest kryterium zgodności z polityką ekologiczną państwa: - polega na preferowaniu zadań zgodnych z listą przedsięwzięć priorytetowych, uchwalaną corocznie przez Radę Nadzorczą.

Fundusze pomocowe Unii Europejskiej

W latach 2009 - 2013 będą funkcjonować następujące fundusze unijne:

- Fundusz Spójności (FS)
- Europejski Fundusz Społeczny (EFS)
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)

Zwłaszcza z tym ostatnim można wiązać duże nadzieje na dofinansowanie działań z zakresu ochrony środowiska. W ramach EFRR będą bowiem współfinansowane między innymi programy :

[Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko](#)

PO Infrastruktura i Środowisko koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym. Ponad 66% wydatków będzie przeznaczonych na realizację celów Strategii Lizbońskiej. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie 17 osi priorytetowych:

1. Gospodarka wodno - ściekowa
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi
3. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
5. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych
6. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T
7. Transport przyjazny środowisku
8. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe
9. Infrastruktura drogowa w Polsce wschodniej
10. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku

11. Bezpieczeństwo energetyczne
12. Kultura i dziedzictwo kulturowe
13. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia
14. Infrastruktura szkolnictwa wyższego
15. Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
16. Pomoc techniczna – Fundusz Spójności
17. Konkurencyjność regionów

Na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 zostanie przeznaczonych ponad 36 mld euro. Ze środków Unii Europejskiej będzie pochodziło 27 848,3 mln euro (w tym ze środków Funduszu Spójności – 21 511,06 mln euro (77%) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 6 337,2 mln euro (23%).

[Program Europejskiej Współpracy Terytorialnej](#)

W latach 2007-2013 na rozwój współpracy terytorialnej z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych zostanie łącznie 7,75 mld euro. Polska alokacja na realizację programów w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej wyniesie 557,8 mln euro. Dodatkowo 173,3 mln euro zostanie przeznaczonych przez Polskę na współpracę transgraniczną z państwami nie należącymi do Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (EISP).

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej (European Territorial Cooperation) oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (European Neighbourhood and Partnership Instrument) zastąpią przedsięwzięcia realizowane w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III 2004-2006.

Komponentom INTERREG-u III będą odpowiadały trzy typy programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej:

Jedną z istotnych dla regionu jeleniogórskiego grup programów operacyjnych współpracy terytorialnej będą tworzyły [programy współpracy transgranicznej](#) które zastąpią program „Interreg III A”. Współpracą transgraniczną objęte zostaną podregiony, których granice stanowią granicę państwową. Głównym celem tego typu programów jest promowanie współpracy i bezpośrednich kontaktów wspierających rozwój gospodarczy i społeczny oraz ochronę środowiska w obszarach przygranicznych, charakteryzujących się zwykle niższym poziomem rozwoju w porównaniu do średniej krajowej.

Dla obszaru powiatu jeleniogórskiego możliwa jest realizacja następujących programów współpracy transgranicznej:

- Program operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska-Saksonia. Wsparcie w dziedzinie „Środowisko naturalne” ma się aktywnie przyczynić do zmniejszenia obciążeń oraz ryzyka dla środowiska, jak również poprawy jakości środowiska.
- Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska. Celem wsparcia w osi priorytetowej „Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej, ochrona środowiska, profilaktyka zagrożeń” jest lepsza dostępność komunikacyjna i wysoka jakość środowiska naturalnego obszaru pogranicza, co ma skutkować podniesienia jego atrakcyjności dla mieszkańców, inwestorów zagranicznych i krajowych oraz dla turystów.

Projekty finansowane w ramach programów transgranicznych powinny sprzyjać budowie wzajemnych powiązań „ponad granicami” pomiędzy samorządami lokalnymi, instytucjami edukacyjnymi, organizacjami pozarządowymi czy też instytucjami kulturalnymi. Każdy projekt musi również wykazywać znaczący „wpływ transgraniczny”.

[Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego](#)

Głównym celem priorytetu 4 „Poprawa stanu środowiska oraz bezpieczeństwa przeciwpowodziowego Dolnego Śląska” jest poprawa stanu środowiska naturalnego, zapobieganie jego degradacji i zachowanie różnorodności biologicznej oraz walorów przyrodniczych Dolnego Śląska, a także poprawa poziomu bezpieczeństwa w regionie, poprzez przeciwdziałanie naturalnym i technologicznym zagrożeniom. Udział w budżecie priorytetów dotowanych na obszarach miasta i gmin wynosić będzie około 38%.

W ramach priorytetu wspierane będą projekty dotyczące:

- budowy i modernizacji oczyszczalni ścieków,
- budowy i modernizacji sieci wodociągowej (w tym dotyczących ujęć wody) i kanalizacyjnej,
- działania z zakresu sanitacji i racjonalnego gospodarowania wodą, zwłaszcza na obszarach wiejskich i terenach objętych ochroną np. siecią Natura 2000 oraz na terenach turystycznych, czy uzdrowiskowych.

15. MONITORING PROGRAMU I ŚRODOWISKA

System monitoringu realizacji Programu ochrony środowiska składa się z następujących elementów:

- ▶ monitoring jakości środowiska, w tym inspekcje i egzekucje leżące w zakresie zadań WIOŚ i innych instytucji;

- ▶ monitoring polityki środowiskowej - wdrażania zapisów programu ochrony środowiska, a także jego przygotowania, oceny i aktualizacji;
- ▶ monitoring społeczny (odczucia i skutki).

Monitoringiem objęte są następujące elementy środowiska podlegające ocenie:

- stan zasobów przyrody,
- stan czystości cieków powierzchniowych, jezior i zbiorników,
- stan czystości wód podziemnych,
- jakości powietrza i emisja zanieczyszczeń do powietrza,
- hałas w środowisku,
- promieniowanie,
- gleby (jakość gleb użytkowanych rolniczo i zanieczyszczenia),
- gospodarka odpadami.

Wyniki monitoringu umożliwią oceną, czy i w jakim stopniu założone w Programie działania są realizowane i odnoszą przewidziane efekty przekładające się na wymierną poprawę stanu środowiska. Monitoring środowiska umożliwi także dokonywanie ewentualnej korekty założonych działań w kierunku uzyskania lepszej efektywności.

Monitoring prowadzonej polityki ochrony środowiska oznacza, że wdrażanie Programu będzie podlegało bieżącej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia realizacji założonych celów,
- określenia stopnia wykonania przyjętych zadań,
- analizy przyczyn powstałych rozbieżności.

Podstawą monitoringu realizacji programu jest sprawozdawczość oparta na wskaźnikach odzwierciedlających stan środowiska i presję na środowisko. W celu nadzoru nad realizacją opracowanego Programu, przyjęto wskaźniki, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Analiza tych wskaźników będzie podstawą do korekty i weryfikacji przedsięwzięć planowanych w Programie ochrony środowiska. Przyjmuje się, że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

Wskaźniki wymienione w tabeli 26 są identyczne lub w prosty sposób umożliwiają obliczenie wskaźników wymaganych w Programie ochrony środowiska dla województwa dolnośląskiego. Głównym źródłem informacji są roczniki GUS, a w szczególności dane zawarte w działach: podział terytorialny, gospodarka komunalna, ochrona środowiska oraz

leśnictwo. Niektóre z wymienionych wskaźników pochodzą z raportów Wojewódzkiego Inspektoratu Środowiska we Wrocławiu. Korzystano także z inwentaryzacji przyrodniczych gmin oraz ewidencji prowadzonych w starostwie.

Tabela 2. Wskaźniki efektywności Programu ochrony środowiska gminy Stara Kamienica

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość wyjściowa (2008 rok)	Wartość wynikowa (2011 rok)
liczba mieszkańców jednostki terytorialnej	UG	5259	
powierzchnia jednostki terytorialnej [ha]	UG	11 050	
wielkość zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych [dam ³]	WIOŚ	x	
udział poszczególnych klas czystości wód podziemnych [%]	WIOŚ	x	
udział poszczególnych klas czystości wód powierzchniowych [%]	WIOŚ	x	
długość sieci wodociągowej [km]	GUS	1,5	
połączenia sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	GUS	55	
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	GUS	175	
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	GUS	9	
długość sieci kanalizacyjnej [km]	GUS	0,2	
stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	obliczenia	0,13	
połączenia sieci kanalizacyjnej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	GUS	5	
ścieki odprowadzone [dam ³]	GUS	4,1	
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	GUS	16	
zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca [m ³ /rok]	GUS	1,7	
zużycie wody w przemyśle [dam ³ /rok]	GUS	0	
ścieki oczyszczone ogółem [dam ³]	GUS	4,1	
ścieki oczyszczone przemysłowe [dam ³]	GUS	0	
ludność obsługiwana przez oczyszczalnię	GUS	16	
wartości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych – (BZT5, CHZT, zawiesina ogólna, azot ogólny, fosfor ogólny) [kg/rok]	GUS	b.d b.d b.d	
długość wałów przeciwpowodziowych [km]	UG	b.d	
liczba polderów zalewowych	UG	0	
liczba zbiorników retencyjnych	UG	0	
powierzchnia zmeliorowanych i nawadnianych użytków rolnych [ha]	UG	b.d	
wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza (gazy) [Mg]	GUS	bd	
wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza (pyły) [Mg]	GUS	bd	
wielkość emisji punktowej ze źródeł energetycznych [Mg]	GUS	b.d	
zanieczyszczenia powietrza zatrzymane lub zneutralizowane (pyłowe + gazowe) [Mg]	GUS	bd	
liczba opracowanych programów ochrony powietrza	UG	0	

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość wyjściowa (2008 rok)	Wartość wynikowa (2011 rok)
długość sieci gazowej rozdzielczej [km]	GUS	8,198	
czynne połączenia sieci gazowej do budynków mieszkalnych [szt.]	GUS	0	
odbiorcy gazu z sieci [gosp. domowe]	GUS	0	
ludność korzystająca z sieci gazowej [osoba]	GUS	0	
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. domowe]	GUS	0	
zużycie gazu z sieci [tys. m ³]	GUS	0	
zużycie gazu z sieci na jednego mieszkańca [m ³]	GUS	0	
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	GUS	0	
kubatura budynków ogrzewanych centralnie [dam ³]	GUS	b.d	
długość sieci ciepłej przesyłowej [km]	GUS	b.d	
udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych w ogólnej powierzchni gleb [%]	WIOŚ	0	
zużycie nawozów wapniowych (w przeliczeniu na czysty składnik) [kg/ha]	DODR	b.d	
liczba gospodarstw wdrażających programy rolnośrodowiskowe	DODR	b.d	
powierzchnia gruntów rolnych zagrożonych erozją [ha]	SP	b.d	
powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji [ha]	SP	0	
powierzchnia gruntów zrehabilitowanych [ha]	SP	0	
wskaźnik lesistości [%]	SP	36,4	
powierzchnia gruntów zalesionych [ha]	GUS	4 113,7	
powierzchnia gruntów zakrzaczonych i zadrzewionych [ha]	GUS	bd	
powierzchnia obszarów prawnie chronionych [ha]	GUS+SDF	467,9	
udział powierzchni obszarów chronionych w ogólnej pow. jednostki terytorialnej [%]	obliczenia	4,24	
powierzchnia parków narodowych [ha]	GUS	0	
powierzchnia parków krajobrazowych [ha]	GUS	464	
powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu [ha]	GUS	0	
powierzchnia zespołów przyrodniczo – krajobrazowych [ha]	GUS	0	
powierzchnia użytków ekologicznych [ha]	GUS	0	
powierzchnia obszarów NATURA 2000 [ha]	SDF	bd**	
powierzchnia rezerwatów przyrody [ha]	GUS	3,9	
stanowiska dokumentacyjne [szt.]	GUS	0	
pomniki przyrody żywej [szt.]	GUS	1	
pomniki przyrody nieożywionej [szt.]	GUS	0	
nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska [tys. zł]	GUS	286	
nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej [tys. zł]	GUS	286	
ilość wybudowanych elektrowni wodnych, biogazowych i wiatrowych [szt.]	UG	0	
produkcja energii ze źródeł wodnych [MW]	UG	0	
ilość obiektów wykorzystujących odnawialne źródła energii [szt.]	UG	0	
liczba wybudowanych obwodnic [szt.]	UG	0	

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość wyjściowa (2008 rok)	Wartość wynikowa (2011 rok)
długość wybudowanych ekranów akustycznych [km]	UG	0	
ilość opracowanych map akustycznych i programów naprawczych ochrony środowiska przed hałasem [szt.]	UG	0	
liczba punktów monitoringu hałasu, w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu	SP	0	
liczba zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii [szt.]	WIOŚ	0	
ilość poważnych awarii [szt.]	WIOŚ	0	
ilość awarii związanych z przewozem materiałów niebezpiecznych [szt.]	WIOŚ	0	
długość dróg poddanych szczególnym procedurom Wojewoda, dla określenia stopnia niebezpieczeństwa przewozu materiałów niebezpiecznych i zakwalifikowanych do takich przewozów [km]	WIOŚ	bd	
długość linii kolejowych poddanych szczególnym procedurom dla określenia stopnia bezpieczeństwa przewozu materiałów niebezpiecznych i zakwalifikowanych do takich przewozów [km].	WIOŚ	bd	
liczba punktów pomiarowych, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego [szt.]	WIOŚ	0	
liczba koncesji na wydobywanie kopalin [szt.]	SP	1	
liczba koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż [szt.]	SP	0	
liczba obiektów, w których realizowano akcje z zakresu edukacji ekologicznej [szt.]	UG	5	

** - brak opublikowanego SFD dla obszaru PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich.

Stosowane skróty:

x - dane dostępne w skali województwa;

o - dane dostępne w skali gminy;

b.d - brak danych;

GUS - Główny Urząd Statystyczny [<http://www.stat.gov.pl>];

WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu [<http://www.wroclaw.pios.gov.pl>];

WOŚiR - Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa;

WOKiZ - Wydział Oświaty, Kultury i Zdrowia;

WGKiGG - Wydział Geodзии, Kartografii i Gospodarki Gruntami;

WRKiSO - Wydział Reagowania Kryzysowego i Spraw Obronnych;

POŚ - program ochrony środowiska

IP - inwentaryzacja przyrodnicza gminy;

SDF - standardowy formularz danych obszarów Natura 2000 [<http://www.natura2000.mos.gov.pl>].

16. SPIS WYKORZYSTANYCH PUBLIKACJI I DOKUMENTÓW

Program ochrony środowiska dla Gminy Stara Kamienica sporządzono w oparciu o dokumentację i opracowania, które wymieniono poniżej w porządku alfabetycznym. Odnośniki literaturowe zawarte w tekście prognozy podano w nawiasach kwadratowych, np. [Kondracki 1998; Bilans 2007]. Przyjęto ujednolicony zapis podawania przepisów prawnych w następujący sposób: (Dz. U. z XXXX r. Nr XX, poz. XXXX).

Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31 XII 2006r. PIG Warszawa, 2007 r.

Blachowski J., Markowicz- Judycka E. Zięba D. – redakcja. Opracowanie ekofizjograficzne dla województwa dolnośląskiego. Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu. <http://eko.wbu.wroc.pl> Wrocław 2005 r.

Chmielowski M. Wyniki monitoringu hałasu drogowego w Jeleniej Górze i w miejscowościach powiatu jeleniogórskiego. Jeleniogórska Delegatura WIOŚ Wrocław 2005 r.

Dancewicz A. Charakterystyka warunków klimatycznych Kotliny Jeleniogórskiej w zakresie: wiatru, temperatury i opadów atmosferycznych. IMGW Wrocław 2004 r.

Głowicki B. Klimat Śnieżki. Wysokogórskie Obserwatorium Meteorologiczne na Śnieżce, red. Dubicki A. i Głowicki B. PIOŚ, IMGW. Biblioteka Monitoringu Środowiska. Wrocław, 1995 r.

Grzegorzczak K., Projekt prac geologicznych dla określenia perspektywicznych rejonów i stref występowania wód termalnych na obszarze bloku karkonosko-izerskiego na podstawie kompleksowych badań geofizycznych i pogłębionej analizy danych geologicznych. Proxima, Wrocław 2007 r.

Instytut Górnictwa Politechniki Wrocławskiej. Podziemne wyrobiska górnicze rejonu Kowar oraz ich wpływ na stosunki wodne i powstawanie szkód górniczych, Wrocław, 1986 r.

Jagielak J. et al. Badania narażenia ludności kraju od radioaktywności materiałów budowlanych i ocena istniejącego ryzyka radiacyjnego. CELOR. Warszawa, 1985 r.

Jelonek L., Działo I., Gierczak J., Malinowska-Mełek J., Małek A., i inni. Koncepcja Lokalnego Systemu Osłony Przeciwpowodziowej Kotliny Jeleniogórskiej. IMGW Oddział Wrocław, 2006 r.

Kondracki J. Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa, 2002 r.

Kukła P., Osicki A., Zieliński T. Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta Szklarska Poręba, Katowice, 2004 rok.

Kurpiewski A. z zespołem. Ocena stanu akustycznego środowiska miasta Jelenia Góra r. ZOŚ „Decybel”, Jelenia Góra, 2006 r.

Kwiatkowski, Hołdys w Jahn A. (red), Karkonosze polskie, Karkonoskie Towarzystwo Naukowe w Jeleniej Górze, Ossolineum 1985, s. 87-143

Łukawska R. Mielczarek B. Kurkowska Z. Świerczok R. Program ochrony środowiska powiatu jeleniogórskiego. Zakład Badawczo-Wdrożeniowy Inżynierii Ochrony Środowiska Politechniki Wrocławskiej w Jeleniej Górze, 2003 r.

Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:20 000. Arkusz 53 Jelenia Góra. Wydawnictwa Geologiczne 1983r.

Mierzejewski M. - redakcja. Karkonosze. Przyroda nieożywiona i człowiek. Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego. Wrocław 2005 r.

PAA, CELOR, PIOŚ. Radiologiczny atlas Polski. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa, 1998 r.

Pachocki K, Wilejczyk E. Radon ²²²Rn w wodzie do picia z obszaru Jeleniej Góry. Rocznik PZH, 2001r, Nr 3, 237-246.

PEP. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007÷2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011÷2014 – projekt dokumentu.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2002r. [Dz. Urz. 2003, Nr 4, poz.100].

Potencjał Dolnego Śląska w zakresie rozwoju alternatywnych źródeł energii, Wrocław 2006 r.

Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002-2010.

Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego przyjęty uchwałą Nr XLIV/842/2002 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 kwietnia 2002 roku.

Rocznik statystyczny województwa jeleniogórskiego za rok 1990. WUS Jelenia Góra, 1991.

Sawicki L. Mapa geologiczna regionu dolnośląskiego z przyległymi obszarami Czech i Niemiec. 1:100 000. PIG Warszawa 1997 r.

Schmuck A. Rejonizacja pluwiotermiczna Dolnego Śląska. Zesz. Nauk. Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, Melioracja V, Nr 27, Wrocław 1960 r.

Staffa M et al. Słownik geografii turystycznej Sudetów. Tom 1. Góry Izerskie. Wydawnictwo PTTK „Kraj”, Warszawa, 1993 r.

Staffa M et al. Słownik geografii turystycznej Sudetów. Tom 2. Pogórze Izerskie. Wydawnictwo I-Bis, Wrocław 2003 r.

Staffa M. et al. Słownik geografii turystycznej Sudetów. Tom 3. Karkonosze. Wydawnictwo PTTK „Kraj”, Warszawa – Kraków, 1993 r

Staffa M. et al. Słownik geografii turystycznej Sudetów. Tom 4. Kotlina Jeleniogórska. M. Wydawnictwo I-Bis, Wrocław, 1999 r.

Staffa M. et al. Słownik geografii turystycznej Sudetów. Tom 5. Rudawy Janowickie. Wydawnictwo I-Bis, Wrocław 1999 r.

Staffa M. et al. Słownik geografii turystycznej Sudetów. Tom 6. Góry Kaczawskie. M. Wydawnictwo I-Bis, Wrocław 2000 r.

Studium wykonalności „ Regiotram” – reaktywacja linii kolejowej Harrachov – Jelenia Góra – Karpacz. Dornier Consulting Polska Sp.z o.o Warszawa, 2005 r.

Sztuk H. z zespołem. Inwentaryzacja uszkodzeń środowiska na skutek prowadzenia poszukiwań i eksploatacji złóż uranowych. Wrocław 1996 r.
